

7908

శ్రీమద్భాగవత మహిమ.

మిన్ని కంటి గురునాథ శర్మ

శ్రీమద్భాగవత మహిమ.

॥

రచయిత :

ఉభయభాషాప్రవీణ, వేదాంతపాఠిణ

మిన్నికంటిగురునాథశర్మ

(ను తూర సాంఘిక శాస్త్ర సైన్యాలు ప్రధానాంశ పండితులు)

కావ్యము : గ్రంథకర్త

1952

[మొ : డ 1-8-0.

శ్రీ వైకాపా ఫ్రంటింగ్ పార్టీ
సంఘటన.

శ్రీ రస్తు. శ్రీమద్భాగవత మహిమ.

విషయ సూచిక.

ప్రథమా ధ్యాయము.

సనకాదికుమార వారద సమావేశము	9
వారదుడు సనకాదులకుఁ గలి విశేషములు చెప్పుట	12
వారదుడు యువతీ వృదులం జూచుట	13
యువతీ వృద్ధులంగూర్చి పేలించుట	14
వారదునకు యువతీ తమ వృత్తాంతము చెప్పుట	16
యువతీ ప్రశ్నములకు వారదు సుత్తరము	19
పరీక్షిస్తు సర్విన కలి విగ్రహ విషయము	21
పదార్థము లిసారములైన తెలుగు	22

ద్వితీయా ధ్యాయము.

వారదుడు భక్తి సుదోషించుట	26
వారదుడు వృద్ధుల మేల్కొల్పు యత్నించుట	31
వ్యోమవాణి	33
వారదుడు సనకాదుల సుపాయమడుగుట	35
సనకాదులు వారదునకు సుసాధనము నడుపుట	36
సనకాదులెట్లు భాగవతము మిన్నయో నడుపుట	39

తృతీయా ధ్యాయము.

సనకాదులు భాగవత యజ్ఞ స్థలము నిరూపించుట	43
గంగాతీరమున భాగవత స్మరణము జరుగుట	46
సనకాదులు భాగవత మహిమ నడుపుట	48
వారదుడు భాగవతమునకు శక్తికల్గిన తెలుగు చెప్పుట	52
భక్తి ఋషి సభకుఁ గొడుగులతో వచ్చుట	54
మునులు భక్తి స్థానము నిర్ణయించుట	56

చతుర్థా ధ్యాయము.

సనకాదు లాత్మజ్ఞుని కథను చెప్పుట	61
---------------------------------	-----	-----	----

మాని దేవాత్మదేవ సంవాదము	68
ధుంధులీ విచారము	73
ధుంధులీ చర్య	75
ధుంధుకారి జననము	79
ధుంధులీ తన చెల్లెలిని విలిపింపుమని భర్తతో చెప్పట	80
గోకర్ణ జననము	82
ధుంధుకారి దుశ్శిష్యులు	83
అత్మదేవుడు కొడుకుంగూర్చి విడిపించుట	85
గోకర్ణుడు తండ్రికి హితము చెప్పట	87

పంచమాధ్యాయము.

ధుంధుకారి పాపకార్యము లొనర్చుట	91
తేళ్ళు ధుంధుకారిని జంపుట	95
గోకర్ణుడు తీర్థయాత్ర కైవడులు	100
ప్రేత తన దీపాంతిం గోకర్ణువకుం జెప్పకొనుట	101
గోకర్ణుడు సూర్యోపాసన మొనర్చుట	104
గోకర్ణుడు భాగవత సప్తాహ మొనర్చుట	107

షష్ఠాధ్యాయము.

గోకర్ణుని ద్వితీయ సప్తాహమున హరి ప్రత్యక్షమగుట	123
భాగవత సప్తాహ శ్రవణ విధానము	131
అహోనమము	132
పతన స్థలము	133
వక్త్ర విషయము	134
హస్తకర్మ విషయము	137
శ్రోతల విషయము	139
శ్రుతాని పఠన కాలము	139
కథావ్రతుని నియమములు	140
శ్రుతాని శ్రవణానంతర కర్తవ్యము	142
శ్రీ కుకరయోగీంద్రుల సమాగమము	146
భగవానుడు ప్రత్యక్షమగుట	147
మాకుండు భాగవత సప్తాహములు జరిగిన కాలము చెప్పట	151

శతయోగాపాస్త్రవీణ, వేదాంతపాఠీయ
మిన్నికంటిగురునాథశర్మ

మ న వి.

సోదరాంధ్రులారా!

శ్రీమద్భాగవత మాహాత్మ్యము పద్మపురాణోత్తరఖండమునఁ గలదు. సంస్కృతము రానివారికది యచంచితము. కాన భగవదనుగ్రహమున దాని వాంఛికరించితి. పూర్వము త్రొక్కిన యనువాద పద్ధతి ననుసరించితి. అన్నియెడల మక్కి మక్కిగాక కొన్నియెడలఁ బదము నుపలక్షించియుఁ గొన్నియెడల భావము పరికించియుఁ గొన్నియెడలఁ గ్రాత్రలు చేర్చియు దీనిని రచించితి కథలలో స్వతంత్రించియు మూలోద్దిష్ట భావము చెడకుండ వ్రాసితి. వర్ణనలు స్వీయములే. మహిమానువర్ణనమున మాత్రము ప్రమాణ బుద్ధికై మూలమును దొలఁగలేదు.

సప్తహ యజ్ఞమున దినమున కెంతవఱకుఁ జనుపవలయునో యది మూలమున లేదు. కాన శిష్టాచారము ననుసరించితి.

“శివాను విష్ణురూపాయ శివరూపాయ విష్ణవే...యథాంతరం నపశ్యామి” అని విశ్వము స్మరించుచు హరిహరులక భేదంబును తత్త్వమెఱింగి వాగ్రంధము నాపరతత్త్వమున కొప్పగించితి.

తాము రచింపఁబడి తెప్పించినిక పుస్తకము వాకొసంగి వ్రాయ నాదేశించిరి, యోగవాసిష్ఠము వాంఛికరించినవారు, పరమబ్రహ్మణ్యులు, బ్రహ్మశ్రీ మద్వారి సాంబయ్యగారు. ఈవామిత్రుని మహోపకృతి చిరిస్థాయి గదా. వారికి వాకై మోడుపులెన్ని యప్పింపవలయునో. గ్రంథమచ్చుపడుట తలకించిరి. సాదరమున ధూఁ - అని “విభూతి” పెట్టి “భాగవత మహిమ” ను జెల్లదించిరి. శ్రీ సాహిత్యాచార్య, లాక్షణిక శిరోమణి, విద్యా ప్రదీప, భాషా ప్రదీప - బ్రహ్మశ్రీ జమ్మలమడుక మాధవరామశర్మగారు - వారి సహృదయతకు మన్ని మోవాకములు.

ఈమహిమను జనువుఁడు. గుణమున్న వానందింపుఁడు. లేదని భగవత్స్మరణ ఫలము లభించును. కామము దుర్వ్యయము చేయుట మాత్రము కాదు.

గుంటూరు
భగవద్భక్త్యర్జునము

}

కర్మ.

విభూతి.

శ్రీ మిన్నికంటి గురునాథ శర్మ గారు నియతస్వీకృత భక్తి యుక్తుఁ, నియమారాధిత సారస్వతేయుఁ, ప్రకాశిత కవితా ప్రకాశుఁ, ఉత్తీర్ణోభయభాషా ప్రవీణ పరిక్షుఁ, శీః కళ్యాణ జీవ చరణ చరణ సీమాంత సమధాత వేదాంత వారీణ పదాంకుఁ, ఆధీతి బోధాపక్తుఁ. ఈ “భాగవత మహిమ” గ్రంథమును రచించిరి. ఇట్టి వారి కీర్త్యశము సమచి తిము కదా! ఇది స్వతంత్ర కృతి కాదు. శీః పద్మసారాణోత్తరఖండము లోని భాగవత మాహాత్మ్యప్రతిపాదక మయిన ముఖ్యమువట్టుమున కను వాదము. అందలి శ్లోక సంఖ్య ౨౦౪. ఇందలి అద్య పద్య సంఖ్య ౭౦౫. అట నట కవి కూర్చిన కొన్ని పద్యము లధికములు. అది కవి కవితాపక్షి కొక చుక్క. గురునాథశర్మ సాత్త్వికు డయిన భక్తుడు. మూలమున లేదని యూరకొన జాలడు, ఆ యా మట్ట ప్రభుత్వములలో నాన్వితమయిన కవిచిత్త మట్లు చేయింపక మానదు. ఈ మహిమ నా చేతి కందినది. హృదయమున కంతుకొంటిని. నా భాగవతభావము భాగవత మహిమను భావింప లేనీనది. నేనేమి చేయుచును? భావించితిని, సంస్కృతమును సంభావించితిని, ఇంకను పరిభాషము చేసితిని. ఒక అనుభూతి పొందితిని, తద్వివృతికై యీ విభూతిని సులభించితిని. పాఠక ప్రారంభ కిది ప్రముఖ సంభాష్యము కావలెనని కాంక్షింతును.

కవులకు దైవికావభాస ముందునని మనకు కైరలలో కైరలలో మాత్రము తెలియును. మిన్నికంటి కవి కది యనుభవమున నెరిసినది. కవితా త్ముడు భక్తిభావు డిది విశ్వసించును. కవి లోకవిషయమున సరిహేతు డయ్యెను. “దాని కెల్లవారు నమ్మకున్నను సత్యము చెప్పెన” (పుట ౩.) నని చెప్పెను. కొంతయే చెప్పెను. మిన్నికంటి గురునాథశర్మ గారికి స్వప్న దర్శనము లభించినది. సందీశ్వర దివ్యదర్శనమును లభించెను. అనందమును లభించెను. పాఠకుల కీ మహిమ లభించినది.

శీ) మద్దూరి పాంబయ్య గారు భక్తులు భావులు కవులును. వారి డీని కేల అంధ్రకరింప లేదు! అది చిత్రఘటనము వీరిట్లు చేయవలసి యున్నది. వారు లేదు లేదు. వీరు లేసిరి. నవమి కొక విశిష్టత యున్నది. అది కవిని అనుభూతిలో గోచరించినది. నవమి సంకల్పము. మానములో

సిద్ధ మయినది. ఇట్టి శక్తివిశిష్టతలు వాచ్యములు కారాదు. కాని గురువాధ శర్య కివి. కవు లూరుకొనరు. బయలు చేసి కాని యూగట పొందరు.

కవి హరిహరవాధ భక్తుడు. తిక్కన సోమయాజి హరిహరవాధ ప్రజ్ఞాడు. తిక్కన కవితాభీమానము గురువాధు నిట్లు చేసినవా? అయిన గావచ్చును. ఇంక నొకటియు గావచ్చును. “తీర్థంకరుల లోని పార్వ్య వాధుని ఘాయలు హరిహరవాధునిలో నున్న” వని పండితగులు తలచిన కలంకురు. తత్వజ్ఞు లిట్లును తలంతురు. అంధద్రావాహ్మణులలో గొందరు శేవలభ్యమును శేవబ్రహ్మమును గాక ధర్మబ్రహ్మ యోగ మవలంబించిరి. లోకాత్మ సంగ్రాహకు లయిరి. వాగు నియోగి బ్రాహ్మణులు. ధర్మబ్రహ్మ యోగ స ప్రవాయము తిక్కయజ్ఞ వాట నుండి సముల్లసిత మయినది ఆ బ్రాహ్మణ సంప్రదాయమున హరిహరవాధు ధారాధ్యుడు తిక్కన కవితా రాధకులకును హరిహరవాధ ధారాధ్యుడు గురువాధ కవి కన్ని విధముల హరిహరవాధు ధారాధ్యు డయినాడు. ఈ మహిమ తెల్పడినది.

కవితకై గ్రంథము కలనము చేయుటేమి, విషయసంపత్తికై తెలయించుటేమి రచయితల యాచారము. ఆ గ్రంథములు కాలచక్రమున తిరుగుళ్ళు పడి కవితాస్వాదనమునకో విషయసంపద మధూతికో యయినవి. కవితలే గుర్తింపు వారలకు విషయగతి దూరమయినది. విషయ మనగాధము చేసికొను వారలకు కవిత కమనీయము కాక పోయినది. ఈ ప్రాతిస్నికదృష్టి మన తెలుగు గ్రంథముల వెలగును నరిగి వెల కట్టినది కాదు. ఈ భాగవత మహిమ కవితలో విషయ మిచ్చి, విషయమున కవిత నిచ్చి యుభయమిత్ర మగుట యాశించును. అప్పుడు గురువాధ సంకల్పమును సంకల్పము కాగలను. కొన్ని వస్తువిశేషములు స్వాభావికముగా కవితల కాత్మ నర్పించును. కొన్ని కవితలు వస్తువున కమ్ముడు పోవును. పౌరాణికములం దీ ద్వితీయము ముద్ర నిడు కొన్నది. అది యసంగతమును కాదు. కైతల కైపులో వస్తువు భక్త మగుటను ఎట్టిదను కొర రానిది. ఈ మహిమ రూఢ మయిన వస్తువు అదుస్తరచన కూడి సువర్ణప్రత్యుప్త స్ఫుర్భూతు రత్న మగును. సంస్కృతము నందలి రచన యంతయు నేకవృత్తక మయిన రచన. ఇందలి రచన భిన్నభిన్న స్వరూపము. గద్యపద్యాత్మకము, ఇది తెలుగుల పరిచితి. ఏకవిషయమునకు ఏకచ్ఛందము నముదిరి మని సాంస్కృతికులు తలచిరి. తెలుగుమాటు లట్లు తలచ లేదు. భిన్నచ్ఛందాగతులలో కూడ

అభిన్న విషయనూత్రమును వారసుసంధించిరి. గురునాథకర్మ గారి యను సంఘానము ప్రహతము అయిన పద్యములలో ప్రసన్నముగా సాగినది. ఈ కోమలకయ్య ఈద్యుకవస్తువుల కుపాదేయ మగుట సారస్వతీయుల కభినంద

ఇది కావ్యమా! పురాణమా! కావ్యము పురాణము కాదా! పురాణము కావ్యము కాదా! కావ్యఫలము లంది ధర్మప్రతిబోధనమును గలదు. ఇది మానవధర్మమును బోధించు కావ్యము. మానవుడు జనుఃసాఫల్యమునకై ధర్మభావము కలవాడు కావలయును. దాని నిది నూదించును. ధర్మ్యుడొప్ప ధము ముఖ్యముగా విందితరభావములు తగిన యంగ భావము పొందినవి. “పాపబహుళ మయిన కలికాలమున భాగవతము మానవుల కుపకరించును” “అది ధర్మ ముక్తి దాయకము” ఈ యంశమును ముఖ్యకరించు కొని యా గ్రంథ మిట్లంత యయినది. ఇది మూలతత్వము. శుష్కముగ జెప్పిన వినరు. విమట కనుకూలముగ జెప్పవలయును, దృష్టాంతముల నిరూపింప వలయును. కథల వ్రాయ వలయును సాక్ష్యము చూప వలయును. సంప్రదాయము ప్రదర్శింప వలెను. ఇవి యిట్టివి యుపాయములు, అనుపానములు అవి యిందువచ్చువి. కథతో కలసిన తత్వ మిందు ముఖ్యము. శిష్యుతోపాది పిన మందిది. శిష్యు లేకున్న చిన్నివాడు మందు తినడు, మందు దగను. కథలున్న తత్వమును కామినులును కలసింతురు, కథ ప్రతిపాద్య ప్రశంసా పరము. ఇట్లుగుట అది యచారిత్రిక మని యప్రమాణ మని కాదు. ఆ యా కథల కాఁచరితములును మహిమాంతమున నుండనే యున్నవి. ఈ భాగవత మాహాత్మ్యము పద్యపురాణములోనిది. స్కాందములో భాగవతమాహాత్మ్యము కలదు. కూర్మము నందు కలదు. ఇతరము లందును కలదు. చారిత్రికల కాలదృష్టిలో నీ కథ రెట్టి వయిన శిష్యు! అన్నియు ప్రతిపాద్యమును ప్రతిపాదించును. ౧) గురునాథ రచన వివక్షిత ప్రతిపాదనమునకై ప్రసంధించింది.

అసలు భాగవతార్థ శిష్యు! ఈ యంశమున కిదట అధికప్రసక్తి తగదు. అప్రసక్తియు వ్యంతవ్యము కాదు. భూమవిద్య పొంద గోరెన వార దుడు సజాత్యు-మాదని సమక్షమున తన తెలివిదిలో నితిహాసములను పురాణములను జెప్పెను. ఈ పురాణోపహాసము లా పురాణోపహాసముల వాయెను కాదని యభారతీయు లందురు. భారతీయు లందరిలో నేరని కొందరు

నట్లే యందురు. కాని యంద గది వినను. ఆ యనుట యింకింతకర్మము మహాపురాణములు, ఉపపురాణములు, అతిపురాణములు, పురాణములు అహై దకాహైదక సంఖ్యతో నున్నవి. ఈ భాగవత మే వర్ణమున జేసిన జేమి? ఇట్టి నన్నియు నవనవములు. భాగవత ప్రతిపాద్య తత్వము శ్రీ కృష్ణ పర బ్రహ్మ భగవానుడు. పురాణము పంచలక్షణ మగుట ప్రసిద్ధమే. అన్నియు విందున్నవి. అయినను భాగవతమున ప్రతిపాద్యాక్రయ తత్వము శ్రీ కృష్ణభగ వానుడె. భాగవతార్థమును వ్యాఖ్యాత లనేక విధముల జెప్పిరి. అభిరుచి విశేషముల ప్రదర్శించిరి ఈ మహిమయు భాగవతార్థమున చెప్పును. ఈ వేదధ్యాయి భాగవతమునకు పీఠిక. భాగవతము వేదసార మని మంత్రయాప మని మహిమ నిరూపించును అందుననే భాగవత పారాయణవిధి ప్రతిపా దిత మయినది. మహారాష్ట్ర వ్యాప్త మయిన నాథభాగవతము భాగవతమును తన దారిలో పెట్టును, చైతన్య పథమునే భాగవత దీపము చూపు నని వంగ జైష్ణవు లనుట లే జేమి? పురాణతత్వమును పురాణము చెప్పున ట్లపురాణ ములు చెప్పు లేవు. పద్మపురాణ మిట్లు చెప్పినది. దారి నీ మహిమ చెప్పును అది హృదయధార్యము. అది భాగవత తీర్థావతారము.

శ్రీ) మిన్నికంటి రచనలో ననుగత మయిన తత్వ మిట్లున్నది. జైధ భక్తి జ్ఞాన జైరాగ్య సహితము. దక్షిణ దేశమున నావిర్భవించినది. కర్ణాటాం ద్రములలో జైదికాచార క్రియాసంపత్తి కలిగి శోభించినది. పాక్షిక భావ ముల గూడి మహారాష్ట్రమున సన్నగిల్లినది. జైత్రరావలల అజైధ విధాన మున విచారము భావనన్ని దేశమున చెదిరి పోయినది. విధిక్రియా కలాపము గూర ముంచిన, సాధనానుభూతుల ముఖ్యములుగ భావించిన బృందావన వీధులలో భక్తిరూపాంతరిత మయినది. పరాకాష్ఠ పొందినట్లు కన్పడినది. కాని జ్ఞాన జైరాగ్యములు ప్రక్షిణ కల్పము లయినవి. ఆ స్థితి భక్తివిధాన మున వదిలము కాదు. అందుచే నవర్థము కల్గును. అపు డొక శిష్ట పరిణా మము వచ్చి తీరవలయును. అది సవకాదులు నూతించిన విధానము.

అధ్యాత్మిక జగమును సవకాదులు పాలింతురు. జేటికిని వారట్లు విశ్వమును పాలించు చున్నారు. తత్పాలన ఫలముగ సంప్రదాయ మవిచ్చి న్నట్లు ప్రకాశించుటను సాధనలు గుర్తింప గలరు.

భాగవతము భక్తి కలుగ జేయును. జైరాగ్య ముత్పాదించును.

జ్ఞాన ముదయింప జేయును. భాగవతము వేదసారము “వేద మియ లేని ఫలంబును భాగవత మొసంగ వలె నున్ను” అనుట భాగవత ప్రశంసా పరమే. భాగవత శ్రవణ శ్రావణముల తదవసాధాన విధానము సప్తాహ విధాన దీక్ష యత్యంత మావశ్యకము” ఈ యంతమే భాగవత మహిమలో ప్రాణము. ఈ ప్రాణము తెలియింప భాగవత ప్రాసంగిక ప్రాణశక్తి కలుగును. నేడు తైర దేశానుకరణ భక్తిలో వాగ్ద్రోశమున జ్ఞాన వైరాగ్యములు నన్నిటియల మాచిన వారీ యంతమున ప్రచారము చేయవలసి యున్నది.

ఈ ప్రబంధామయిన కథాంతమున రెండు గమనము లున్నవి. భక్తి దేవి తన పుత్రులు మనలి వారియింపనున భవ్యులని వారలని సహాయ మడిగినది. సవకారుల మండి వాదన గుహము పెరిగి భాగవతయాగ మారంభింప జేసెను. భక్తి పుత్రులు సంతుల్యులయిరి.” ఇది మొకటి.

అక్కడేవుడు తుని సంపాదన మొనర్చి పుత్రప్రద మయిన పండు సంపాదించి భార్య కుంభునిని భక్తింపు మనెను. అపి సూక్ష్మ. “అల్లు చేయ లేదు. చేసి తి వనెను. అశ్వుత్త గర్భవతి యయ్యెను. భక్తిను పంపించినది పండు గోవునకు జేసినది. గోవునకు గోకన్యకు పుత్రము. కుంభుని తన కెత్తలి పుత్రుని తన పుత్రు చేసికొనినది. నాడు కుంభు యయ్యెను. అక్కడేవునకు తోత పుట్టినది. భాగవత మనుసంధించి భవ్యు డయ్యెను. కుంభులీ పుత్ర కలసిని జేళ్ళలు పెట్టి పంపిరి. నాడు శ్రేత మయ్యెను. గోకన్యకు శ్రావణములు పెట్టెను. కుంభులీపుత్రుడు కుంభుకారుని శ్రేతిత్వము పోలేను. భాగవతపారాయణము చేయగా శ్రేతిత్వము పోయి దిగ్భక్తియు కల్గినది. ఇది రెండవ గమనము.

ఈ రెండిటి కొక అంకురు మాహింప వచ్చును. అది తుదకు విశదము నయినది. మొదటి గమనమున తత్వమే యున్నది. కథకు సమవ్యయము లేదు. రెండవది మాదకకథ. తత్వసమవ్యయము కల కథ. అట్టికథ యాసక్తి ప్రదము. అదియే ప్రశంస వశిలమిందు వారలకు గావలయును. గావలసినది మహిమలో నున్నది.

రెండవగమనములో మాడ నొక తత్వ గ్రంథి యున్నది. అది యత్ర శాశ్వతము కాదు. అక్కడేవుడు చీపుడు. చీపువకు భౌతిక దేహము కన్న విద్యా

మను తపోమయ యజ్ఞమయ దేహమే ముఖ్యము. అది భాగవతామృత మున లభించును. ధుంధురీ పుత్రుడు ధుంధుకారి దీప్తుని దుష్టచిత్తము. అది అన్యప్రాప్తము. దుష్టచిత్తము పంచేంద్రియ వశమై హత మగును. గోకర్ణుడు దీప్తుని నిశ్చయాత్మక మయిన బుద్ధి. అదియే జ్ఞానవైరాగ్యముల గూడిభాగవత తత్వక్షితిగి యనుసంధాన మొనర్చును. ఆ విధి సర్వప్రదము.

ముఖ్య మగునది మరి యొకటి కలను. అది లే కున్న నేదియు లేదు. మహిమలో నదియే ముఖ్యము. ఆసలు భాగవతము నారద ప్రేరణ ముననే యవతరించినది. లేద్విషయమై నారదు డందుకొన వలసినది యిం దున్నది. అదియే సప్తాహదీక్ష. సవకాదులు దానివే యుపదేశించిరి. నారదుడు చేయించిన దది. గోకర్ణ జ్ఞానరించినదియు నదియే.

సప్తాహ దీక్ష యోగశాలలో ధుంధుకారునకు స్థలము లేక పోయిన దట. తెమరులో వాయువై దూరినది. ఆ తెమరులో నేడు గ్రంధులు దిన మున కొకటిగా భిన్నము లయినవి. గ్రంథిభేదనము కాగా వాడు ధన్యు డయ్యెను. మానవుని తెన్నుమక తెమరు. అందును ఏడు స్థానము లున్నవి. మూలాధారాది పట్టుకములు దాటి సప్తమావరణము దాటిన బ్రహ్మమృతము లభించును. ఈ యోగప్రణాళిక యిం దున్నది. అది సప్తాహదీక్ష రహస్యము. ఇది సవకాది విద్య. అందుననే భాగవత సప్తాహము ప్రమితము.

యోగవిద్యాసప్త డయిన మిన్నికంటి గురువాధికర్మ సమాసక్తితో భాగవతమాహాత్మ్యమును అనువదించెను. కొన్ని యంశముల నచటచట స్వసంకృతికై విస్తరించెను.

ఇహ తు శయితావత్ర సుత మే క్లిశ్యత : శ్రమాత్

ఇదం స్థానం పరిత్యజ్య విదేశం గమ్యతే మయా.

దీవిః స్వేచ్ఛానువాద మొనర్చెను 1-76.

ఇట్టివి కొన్ని యున్నవి. మిన్నికంటికవి కోమలహృదయుడు. అత్యుదేవకథా కథనమున నిది స్పష్ట మగును. ధుంధురీ భావములను ఇంక నట్టి విశేషములను లోకము చూచి చెప్పినట్లు చెక్కినట్లు గోచరించును. గంధర్వులలో రాజునుసౌంద్రవరును విజయవాడ నెల్లూరు లున్నవి. కవి కవిపరిచితములు. అనాట కాకపో వచ్చును. అయిన నేమి! ఈ వాటి

వాడుక కట్టివి కవి! వచ్చినవి. కవివాడుకలు కవిత్వలో నేల రావు! తెలుగు నాటి తీపిపలుకులన్నీ మహిమలో నెన్నియో యున్నవి. నిత్యజాపకుడయిన గురునాథశర్మ కవితా భావ్యతా సూపర్తి ఘటమయిన యీ భాగవత మహిమ భాగవత జనక కవశ్య ముపాదేయము. వివక్షితమును విడువక అన శేషిత మై యందు కొనక రచన చేయుట కవి కట్టినము కవి యయిన శ్రీ) మిన్నికంటి గురునాథశర్మ తన కవిత కి విధానము ధన్యత నాపాదించు నని సంభావించెను, ఇట్టి చిత్తపాక మందర కుండము. గురునాథశర్మ గారి! వయఃపరిణతి రా నున్నది. కవిత కి నాటికి కలిగిన యీ పరిణతి యీ పరిణతి, పుష్పవిధూతి సుందరములై యుండుట నాశీతును.

ఇక నిది నిగమనము. సనకానులాభ్యాత్మిక సమన్వయ సంధాతలు. సాధన వ్యత్యయము లోకమున గలిగి నప్పుడు వారె సంప్రదాయము ప్రతిష్ఠించురు. తదనుసరణము మనకు శరణ్యము. భాగవత మాహాత్మ్య ప్రతిపాదకము అయిన యిందలి కథలలో స్వార్థతాత్పర్యము లేదు. భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్య ములకు వ్యక్తి రూప మాపాదించిన కల్పనము స్పష్టము. తత్పర్యుడు దుంధు కాదుడు గోకర్ణుడు అను వ్యక్తుల విషయమై లేవగలి సంబంధమును స్పష్టము. ఈ కథ లం దిల్లు సమన్వయము చూచుకొని గ్రంథిభేదనము సంపాదించు కొనుట భాగవతయోగము. ఈ యోగ మె ముఖ్యముగా అసలు భాగవత మును గూడ భావించుట సాధకపథము. సాధకపథ సంచారులు గురునాథ శర్మగారు భాగవత మహిమ ద్వారముగా కావ్యయోగమును సూచించిరి. భాగవతవిధూతి కావ్యవిధూతియై యవతరించుట సాధకుల కానంతానుధూతి.

“భక్తి ముక్తి ప్రదాం భక్తిం
జ్ఞాన వైరాగ్య సంహితాం
కావ్యయోగ సమూహిధాం
లోకా భజత ! భావితాః”

భాగవత గోష్ఠి
మార్గ కృష్ణ నవమి

జమ్మలమడక మాధవరామశర్మ.

గుంటూరు.

శుభమస్తు.
అని ఘ్నమస్తు.

శ్రీమద్భాగవతమహిమ.

ప్రథమాధ్యాయము.

శ్రీమహిమ సద్విదానం

దామల మాపుని బ్రహ్మతి నిత్యమామకు సృష్టి

క్షేమ లయ కారణని ప

ర్వామర పూజితుని దలఁతు * హరి హర నాథున్.

జనని యెడిఁ జేర్చి చీ పో!

యని నన్యోనంగ బోసియును నోట జగం

బును జూపి సంభ్రమము గూ

ర్చిన శ్రీకృష్ణవరమాత్మ * హృదిని స్మరింతున్.

2

సకల విభూతు లందఱు కొంసంగును దాను గజాజినంబు గ

ట్టికొనును, బాఁగు పేరుల ఘటించును జాలిలివంక పూవుఁ బె

న్నిక ధరియించు బూది మెయినిండ నలందు వృషంబుపైఁ బ్రవం

చకమునఁ దారు నట్టి ఘనశాంకర తత్త్వము నాశ్రయించెదన్.

తలి ని న్వాకిట నిల్చి పోవునడ నేత ద్వామ హస్తంబునం

గలమా! కాత్మకమా! వెలింగఁ బ్రమథుల్ * కారాకులై రక్షరా

వధులాయయ్యవిభాగపుండుటుములా! బాబయ్య! నీ వన్నిటం

గలవే! కాన గణాధీపుండ వయితో! కైకొమ్ము నామ్రముల్లన్.

పింగ జటా రంగున్ గృ

ష్టాంగున్ గృష్టాజినోత ధరా పంగున్ ప

త్సంగు నట చ్చుతిరపనో

త్సంగు దయాపాంగు వ్యాస ధి సయముః దలఁతున్. 5

అమలినభక్తిఁ గొల్తు నిగఁమాంతములన్ గ్రహించి యెల్ల క

ర్మములఁ ద్యజించి ప్రవజితఁమార్గము వట్టియొకండపోవ మో

హముననురారఁముద్దుకొడుఁకా! యని వ్యాసుఁడుపిల్వ దన్వయ

త్వమునఁ బ్రతిధ్వనించెఁ దరుఁవర్గము తత్సకలాత్తు శ్రీశుకున్. 6

మనసిచ్చెనా? యెట్టి ధి మందమతికి నైన

నఱచేతిలో మోక్ష ధి మగవఱచును

గర్జించెనా? యెట్టి ధి గదుపరి బుధుఁడైన

దాసోహమని కల్కి ధి తప్పుకొనును

బోధించెనా? యెట్టి ధి భూరి శాస్త్రంబైన

ననఁటిపంజొల్చి పెట్టిన విధంబె

అసీనుఁ డయ్యెనా? ధి యానందమున నిర్వి

కల్ప సమాధిలోఁ ధి గ్రాలుచుండు

పంతత క్షాన వైరాగ్య ధి సయముఁ డ

నభుండు కల్యాణ పూర్వ కానంద భార

తీ యతీంద్రుఁ డస్మద్గురుఁడేవుఁ డేను

వారి పాదపద్మంబులన్ ధి భక్తిఁదలఁతు.

కాళికా లింగమ్ముఁ ♦ గైఁబూని కాలృడఁ
 దోడ్తచ్చె శివరామ ♦ ధూర్వహుండు
 తన తండ్రి సప్త సంతానంబులను జెడి
 పోనీక పోషించె ♦ బుచ్చిరాజు
 'ఏరుమా' ర్గామాధికారి యుదారుండు
 ధీరుండు నా మీటె ♦ పేరరాజు
 వ్రాయంగఁ జదువంగ ♦ వాదముల్ దీర్పంగఁ
 బ్రాధుఁ డయ్యెను శివరామ బుధుండు
 ఏరి ప్రపితామహుండు, తాత, ♦ కూరిమి పిత
 యన్న యెనలేని కీరితిఁ ♦ గన్నవారో?
 అట్టి లక్ష్మణ్యునకు మదీయ జనకునకు
 నా జనని కుబ్జమకు వందనము లొనర్తు.

8

వికృతి సంవత్సర మార్గశిర కృష్ణ దశమీ సౌమ్యవాస
 రంబున (3-1-1951) నా నిత్య కృత్యంబగు సహస్ర గాయత్రిం
 గావించుకొని శ్రీమద్భాగవత మహిమ వ్రాయ నిట్టిష్టజేవతా
 గురు నమస్తారము లొనర్చుచున్నాఁడ. దీనికిఁ దొలినాఁ డొక
 విచిత్రము జరిగినది. దాని నెల్లవారు నమ్ముకున్నను సత్యము
 చెప్పెదను. వరులు నవ్విన నాకేమి? వికృతి మార్గశిర కృష్ణ
 నవమీతిథి వేకువఁ గలలో నొక్క విశాల నేత్రుని దివ్యతేజో
 ముఖమండల సందర్శన మహాభాగ్య ముపరిద్రావరమున లభించి
 నది. అమ్ముఖారవిందము హరిదియో హరునిదియో గుర్తింప
 నైతిని. అమ్మధూరస్మిత రోచులు దవ్వుల నున్న నాపైఁ బ్రస
 రించుచుండెను. వేనకువేల జను లడ్డముంటచే దావున కేగలే

నైతిని. అవ్వల నవ్వుచు నమ్ముఖబింబము లోనికరిగె. నాకు
మెలకువ కలిగె. అనాటి సాయం సమయమున దనయింటి
ముంగలగా నల్లంత చన్న నన్నుఁ బెద్ద యెలుంగునఁ జీరి
మన్నిత్రుండు పరమ బ్రహ్మణ్యుండు యోగ వాసిష్ఠాంధ్రీకర్త
శ్రీమద్దూరి సాంబయ్యగారు 9

అందఱకు సులభముగఁ దెలి
యఁ దేట తెనుంగులోన † ననువాద మొన
ర్పందగుఁ జూపి యని యి
చ్చెం దద్భాగవత మహిమ † చెలువారు కృతిన్. 10

ఏను దమ కిప్పుడే వా
గ్దానము చేయంగ లేను † దానిఁ జదివి యా
పై నెఱిగింతును భగవ ద
ధీనుడ నే నెవడ నెయ్యది యొనర్చుటకున్. 11

అని పలికి వచ్చి యాలో
చన మొనరిందితిని నంత † స్వత్సంబునఁ దోఁ
చిన కోటిసూర్యవేళో
ఘనము స్మృతికి వచ్చి ధైర్య † కలితుడ నై తిన్. 12

అ కేయియే యా సంస్కృత కృతిం జదివి యనువదించ
పఠకల్పించి నిదురించి మఱునాఁ డీస్తోత్రాదికము వ్రాయు
చున్నాడను. 13

ఉత్తమ మగు పద్మ పురా
ణోత్తర ఖండమున వ్యాస † సూక్తి మహిమ సం

- వత్తి కలదు తెలుగున నది
హత్తింపగ ముదలయిడితే! † హరి హర నాథా. 14
- భాగవత మహిమ నుడువగ
వాగీశుండో? శుకుండో? † వ్యాసుండో? ది
వ్యాగమ మొ? కాక పెర యెవ
దాగగలగుడు జొమ్ము సజ్జది † హరి హర నాథా. 15
- ఉన్నది యున్న ప్లేటేగిం
తున్నే గ్రోత్ర తలఁపులను † దొర్లింకు దదీ
యొన్న త్యంబున శంకా
పొన్న మతులు గాకుండయ్య † సజ్జనులారా! 16
- కతలో, వర్ణనలో, నా
స్వతంత్రతను జూపెదను రఁసం బుట్టివడన్
మరిమంతులు దలఁజూపని
కృతి యేటికి! బీరువాల † గృములు దినుటకే! 17
- * భాగవతము వ్రాసి పదవ
మూగగ నున్న నను మరల † బురికొల్పితివే
భాగవత మహిమ వ్రాయ ద
యా గరిమ, నిదెంత వేర్మి! † హరి హర నాథా 18
- నీ లీల లద్భుతంబులు
బాలుని మాటలను వినగ † బాల్పడితివి నా
కేల నుది సంశయ మ్మిగ
నాలింపగదయ్య వినుతు † హరి హర నాథా. 19

కథాప్రారంభము.

కల మునులు సత్రయాగము
 పలువుచునున్నయెడ నైమిషమున శ్రీ వ్యా
 నుల శిష్యుండు మహామతి
 కలఁడు బహు పురాణవిదుఁ డొకఁడు సూతుఁడనన్. 20

ఆ సూతున కభివాదము
 సేసి కథామృత రసం బశీషము ద్రావం
 దోసిలి వట్టుటలో న
 గ్రేసరుఁడగు శౌనకర్షి * కేల్మోద్భి యనన్. 21

మూతా! శమాది పట్క స
 మేతా! యజ్ఞాన బహు తిమిర విధ్వంస
 భ్యాత ధివణారక్కరిణ
 వ్రాతా! తాతా! యొకండు * ప్రార్థన వినుమా! 22

చెవులకుఁ బండువ యవుగతి
 వివిధ కథాసారములను * వినిపింపుము భా
 గవతుల తెలు భక్తి జ్ఞా
 న విరాగ వివేక వర్ధనంబగు నొక్కొక్క. 23

వైష్ణవులు మహామోహ మేమగిదిఁ ద్రోసి
 వైతు? రీ పాడు కలి నెల్ల * వారు నసుర
 భాత్రై శ్లోముల మ్రగువారె, వార
 లెట్లు బాగుపడుదు రానతిమ్ము దేవ! 24

పావనములలోనఁ ♦ బావన మైనది
శ్రేయములను మివల ♦ శ్రేయమైన
దనఁడు! కృష్ణుఁ జేర్చునట్టిది యొక శ్రేష్ఠ
మైన సాధనమ్ము ♦ నానతిమ్ము. 25

లోకసుఖము చింతామణి, ♦ నాక సంప
దలను గల్పవృక్షమ్ము లోకుల కొసంగు
తుష్టఁడౌ గురుండో యోగి ♦ దుర్లభంబు
పావనంబు వైకుంఠంబు ♦ వడయఁ జేయు. 26

అనిన సూతుం డిట్లనియె. 27

కౌనకమునీంద్ర! నీప్రియంబైన వ్రత
మునకు లెస్సగా యోజించి ♦ వినుతునయ్య.
సర్వ సిద్ధాంత సార మ్ముసార పార
దూర ఘోర సంసార నిస్తారకమ్ము. 28

ఏది భక్తి వృద్ధి ♦ నెసఁగించు? నేది శ్రీ
కృష్ణ జేవునకును ♦ బ్రయోగరమ్ము?
చాని నీకుఁ జెప్పె ♦ దను వినుమా! సావ
ధాన చిత్తమునను ♦ కౌనకర్షి! 29

శ్రీ మద్భాగవతమ్మున్
స్వామి కుకమహారి కలినిఁ ♦ జాటినచానిన్
భీమాస్య కాలవర్షే
ద్దామ త్రాసాతిశయముఁ ♦ దటిమిడి చానిన్. 30

విను దానికన్న మఱొకటి
పొనువడ దించుకయు మదిని * భూతము సేయన్
జననాంతర పుణ్యం బుం
డిన నే భాగవత మాతనికి లభించున్.

శ్రీ శుకమాని వరీక్షి న్నరేంద్రున
కతిముదంబున భాగవతము సెప్ప
సభలోన నుండిన * సమయంబు నందు ను
ధాకుంభ హస్తలై * నాకవాసు
లరుదెంచి శుకమాని * కభివాదనము సేసి
పలికి రిట్లు స్వకార్య * వరతఁ జేసి
మునివర్య ! యిదె నుధాఃపూర్ణ కుంభము తెచ్చి
తిమి కథాసుధనిచ్చి * దీనిఁ గొనుడు

ఏము శ్రీభాగవత కథామృతము గ్రోలి
తనిపెదము మీరు వృపున కిచ్చిదాని నొసఁగ
నాత డయ్యమృతము ద్రావి * యమరణుఁ డగు
వినిమయంబున కిది ఫలంబనఁగ నవుడు.

31

ఫక్కున నగి యిట్లనె నా
టక్కరి వేల్పుగదిలో జటాధారి భద్ర !
యెక్కడి కథ! యెక్కడి సుధ!
యెక్కట! మణికాచమొక్కఁడగునా! యెందుగా.

32

అని వా రభక్తులైయుం
ట నెఱింగి కథామృతం బిడక నుపించె

ఘన భాగవతీ కథ ల

య్యునిమిషులకుఁ గూడ దొరకఁవయ్య మునీంద్రా ! 34

జనవతి మోక్షము గనుట † సారపగర్భుఁడు సూచి విష్ణయం
బునఁ దన సత్యలోకమునఁబూనిచి త్రాసుకొందు తూచె నా
ధనముల నెల్ల, నేవియును † దాచి గురుత్వము నందలేక పో
యె నేళుడు సూచుచున్న ఋషులెల్లరు నచ్చేరువంది రాత్తలకా

జనులు కనుఁగొనిరి భగవం

తుని భాగవతమ్ము భక్తిఁగోడఁ జదివియు

న్వనియును వైకుంఠమునకుఁ

జనియును గలి దీని కేడిఁసాటి మునీంద్రా 36

మును నారద ముని వతిః

స్సనకాది మునీశ్వరులు ఘృణావరు లగుచుకా

వినిచిరి సప్తాహంబునఁ

బ్రగతశ్రేయః వ్రదంబు † భాగవతంబున్. 37

బ్రహ్మ సంబంధ పంథ త్రింజేసి నారదుండు భాగవతంబు
నెఱింగి యున్నను సప్తాహ శ్రవణ విధిమాత్రము సనకాదులు
నారదున కెఱిగించి రనిన శౌనకమహాముని యిట్లనియె, 38

* సనకాదికుమార నారద సమావేశము. *

జట్ల జట్లకు ముడివెట్టి † చోద్యముగను

జూచుచుండు, నొక్కడఁ గాలు † సానిపి నిలువఁ

డట్టి నారదుండు విధిగ † నెట్లు వినెను ?

సనక మునులతో యోగ మే † చాయఁ గలిగె ? 39

అనిన మాతః డిట్టులనియెఁ జెప్పెద విను
భక్తియుక్తమైన * భవ్య కథను
దాని నాకు శుకమహానుభావుఁడు రహ
స్యముగఁ జెప్పె నీకు * నది వచింతు.

40

కలదు విశాలాపుర ము
జ్వల నగరీవరము బహు విశాల నిషద్యా
వలి సుందరము నభస్మృ

● జ్వలయ మనోహరము బహుళ * నృచయాకరముగా

41

అచ్చట వెలసిన * యుఖశేష్యరుం డౌసం

గని వాంఛితంబులు * గానరావు

అచ్చటి తీర్థము * దవగాహన మొనర్పఁ

గాఁ బోవకున్న రోగములు లేవు

అచ్చటి క్షేత్రము * దంఘ్రి మోసిన వచ్చి

వాలని పుణ్యపుంజాలు లేవు

అచ్చటి గాలి మైసంతినఁ గలుగని

ప్రవిమలజ్ఞాన సంపదలు లేవు

భక్తిముక్తుల కయ్యది * పూల బుట్ట

సాధుకోటుల కయ్యది * సాము గరిడి

పర్వవిద్యుల కయ్యది * సంతవాడ

కాపురము లక్షిత్ కది విశాలా పురమ్ము

42

అం దొకవాఁడు పలువురు ము

సీంద్రులు పద్ధోష్ఠిక విహృతి పల్పుచునుం

దం దపసి రతనము శతా

నంద సుతుడు నారదుడు కఠినంబడె నొకచో

43

నారదుడు వందనము సేయఁ నలువురు ప్రతి

వందన మొనర్చి నారదుఁ ఁ నాలకము నె

గాదిగం జూచి పనకాదుఁ ఁ లాదరమునఁ

బలికి రిట్లు గంభీర నిశ్చయము జోచ

44

ఏమి మునీశ్వరా! కుశలఁమేకద? యెక్కడనుండి రాక! నీ

మో మదియేల విన్నదనఁముం గనె? నెక్కడకేగుచుంటివో?

తామసముం బొనర్చక గత ప్రవిణుంబలెఁ జింతిలం గతం

బేమి? విముక్త సుగులకుఁ నీ తెఱఁ గొప్పదుగాదె నారదా!

నారదుడు సనకాదులకుఁ దాను గన్న తీర్థములం జెప్పుట.

నావును నారదుండు ఋషీనాథుల కిట్లనె నుత్తమోత్తమం

బీ వసుధాతలం బని గ్రహించి యిటు జరియించు చుంటిగో

దావరిఁ బుష్కరంబుననుఁ దానము సేసి ప్రయాగ మాధవుఁ

సేవలఁ దన్ని కాళిని వసించితిఁ గొల్పుచు విశ్వనాథునిఁ. 46

ధాత్రికి భూషణం బయినఁ ద్వారకకుం జని మేఘ విద్విష

ధాత్రు రమా కళత్రు హరిఁగొంది పవర్య లొనర్చితిగ్గురు

క్షేత్రము మెట్టితిం చిదవఁ సేతువు జాసితి రామలింగని

న్నేత్రము నిండఁ జూచితి మునిని ప్రవరుల్ జని ధన్యమయ్యెఁబో

పొంగారెడి మనము వెలుం

గం గంటిక రంగనాయక కుభాంగము శ్రీ

రంగము కైవల్య రమో

త్సంగము వైష్ణవ మహాప్రభా సంగమ్యుక్త.

48

మఱియుం గల శీర్షములం

దరిసించుచుఁ దిరుగుచు వనుఃసారలము మునీ

శ్వరులారా! యునితి నెం

దరసిన శర్మము దోఁవ * దాతృ సుఖంబు.

49

* నారదుఁడు సనకాదులకుఁ గలి విశేషములు చెప్పుట *

చాగురే! యధర్మ * సఖుడైన కలిచేరి

బుడమి మివుల బాధఁపడుచు నుండె

సత్యమును దపంబు * శౌచంబు దయయును

దాన మిచ్చటఁ గూడఁ * గానఁ బడవ.

50

అద్దిర! యేడఁగన్న జనులందఱుఁ బొట్టల సింపువారె బల్

బద్దలు వల్కువారె పెరిలం బెడఁగొట్టఁ దొంచువారె పె

రద్దికి నొగ్గువారె శ్రుతిఁరాజముఁ దిట్టెడు వారె పున్మిపుం

బుద్ధులు లేనివారె కడుఁ మొద్దులె మోఱకులే గరాసులే, 51

అగ్ని యెదుట 'నాశిచరామి' * యని ప్రమాణ

మాచరించి పెండ్లాడిన * యట్టి వారె

యెఱిఁగింపరుల నెడఁబాసెన * రొండె, మోస

గించి చరియింతురొండె నేమంచు నొడువ,

52

అరరే! కడుపునఁ బుట్టిన

గరితల నమ్ముకొని ధనముఁ * గైకొనఁగా నాఁ

గిరి యీ కలియుగ మందును

నకులా? రాక్షసుల? వీరు * న్యాయమునెప్పుడూ! 53

అలె గృహంపుఁ బెద్ద కలఁదన్నను లేదనినగా, స్వమాతయుం

జాలదు తండ్రి మాట కొనఁసాగదు సర్వము నిరయించి యీ

పోలి! సుచరింపు మని * బుద్ధులు సెప్పుచు నుండువాఁడు త
తాస్యలకుఁడేగృహస్థుఁ డిపుఁడాయెను జూపుల గొడ్డుగీమునా
నదులును దీర్ఘము లాశ్రమ

వదములు యవనావృతములు * పాపండాద్యు

న్మదితులు దేవాలయములఁ

గదిసి ఇఱచి రకట! పెక్కుఁగతుల నిజేచ్ఛన్,

55

లేడు సత్త్రియుండు * లేడు సిద్ధ వరుండు

లేడు జ్ఞాని యొక్కఁడు * లేడు యోగి

కలి యనియెడు పెద్ద * కార్పిచ్చు చేతను

సాధనంబు భస్మ * సాత్కృతంబు.

56

జనవదము లన్న విక్రయశాల లయ్యె

బ్రాహ్మణులు వేద విక్రయప్రవణు లైరి

అంగనలు స్వకీయాంగమ్ము * నమ్ము కొనెద

రిట్టి కలిదోషములఁ గనుచిలఁ దిరుగుచు

57

* నారదుఁడు యువతీ వృద్ధులం జూచుట *

ఎవఁడు నేసెనొ? కుండ * లీండు ఫణామండ

లిం డాకఁ దాండవ * హిండనంబు

ఎవఁడు నీరాడు గోప వధూ దుకూలముల్

గైకొని లేమాఁకుపైకిఁ బ్రాణ

ఎవ్వఁ డవ్వరుణు ప్రాణి లేగిన నంద గో

వుం దెచ్చె డెంద మానంద మొంద

ఎవఁడు సూపెను నిజాకృతి నుండరతను గా

లింగో. వానిగీతంబులు

బ్రహ్మ గాంధర్వ గీత మేవ్యాదు వాసె

వాసిఁ గై సేసి వ్రేసాలుఁ గానివటిచె

నట్టి శ్రీకృష్ణు లీలల ఁ కావటమ్ము

యామున తటమ్ము ముక్తికావ్యా నటమ్ము.

58

ఆరయఁ జేరఁ బోతి నటఁ నావల నావుల కోకదానిఁ గో

కారిని జీరికిం గొనని ఁ యాస్యము దానిఁ బ్రశస్య దానిఁ క్రొ

వ్యాపిడి వ్రచ్చు ముద్దు నడఁయంగులదాని ననంగు భృంగుల

నేరెడు కొప్పుదానిఁ దరుఁగి న్ననఁబోగి నొకర్తుఁ గాంచితిఁ.

వేసవి తటి యేశ్వర సరిగా సిరల్

బయటఁ బడియె నెత్తువట్టి పోవ

బాటియల నిటును తామర లట్లు బొమ్మ గుం

టలలోనఁ గన్నుల ఁ డంగి యుండె

తేమ లేని వయిరుఁగిరునఁ బలుచనై

వెండ్రుక లన్నియు ఁ వెలరు వాతె

వడమటఁ బొడము నాగడవల వడువున

నొడలిపై నెల్లెడ ఁ ముడుత లడరె

తట్టు తప్పి యంగంబులు ఁ వడఁకఁ దొడఁగె

నిడుద యూర్చి గాడ్పులు మాత్ర ఁ మడరు చుండె

బట్టి యిరువురు వృద్ధు లొయ్యెడ ధర్మిఁ

దలి మెదలక వడియొడఁ గంటఁ బడిరి.

60

* యువతి వృద్ధులం గూర్చి విలపించుట *

యువతి వృద్ధుల ప్రక్కఁ గూర్చుండి భన్న

దనయై బొట బొట నశ్రు ఁ వారి బిందు

లురలి చెక్కిళ్ళపైఁ బడుచుండ రోద
నంబు నేయుచు నిట్టు లనం దొడంగె.

61

బిడ్డలార ! యెంతచెడ్డ కాలము వచ్చె
నాదరించు వారు • నాదగువును
జూపువారు లేక • క్రుక్కవలసి వచ్చె
నూఱడిలుఁడు ధైర్యముని నిలుఁడు.

62

ఉన్నది లేనిది యెఱుఁగరు
చన్నది తిన్నదియు నెఱుఁగఁజాలరు పరు లే
మన్నది చేసిన దెఱుఁగరు
గ్రన్నన నీపాటులేలగలిగెను మీమా ?

63

దూషించిన భూషించిన
రోషింపరు బోష ముండఁడు శరీరమ్ముక
కోషింపఁజేయ రెలమిం
బోషింపరు మీకుఁగూడ • మువ్వ గలిగెనే ?

64

తెలిసికొనరు వలువ మెయిం
గలదో? లేదో? వదినది • గ్రామమో? వనమో?
నిలిచితిరో? కూర్చుంటిరో?
పిలిచినఁ బలుక రదియేమి? • ప్రియగుతులారా !

65

అయ్యో ! ఏరిని గాపాడుఁ • డన్నలార !
అఁకలియొ దప్పియో చూడుఁ • డయ్యలార !
చెవులు మూయరే నాది పీఠ్మింపరే మ
జూనుభావు లీదెన నవ్వరైన లేర !

66

అని వలవించుచుం దెసల * నారయుచు ముదుసళ్ళ కంఠలో
నన యుచితో వచారము లొనగ్గుచుఁ దత్తఱ మొందుచున్న న
వ్వనితను జాట్టుముట్టి మగువల్ మఱికొందఱు బుజ్జగించు చొ
య్యవ గురటీలతో విసకుచున్నారో! వందురఁబోకు ముచనక
ఏను దవ్వలనుండి యదెల్లఁ గాంచి

యేమి యీదుఃఖ? మీమాక * యేమి? తెలిసి

కొనియెదం గాక యని చెఱఁకుం జనంగ

నన్నుఁ గని లేచి యువతి వందన మొనర్చి. 68

రండు దయచేయుడు తమ దర్శనము కతన

నా యెడందలొని వనట * నాశ మయ్యె

సాధు దర్శనంబునఁ గలుగఁజములు దొలఁగు

నెంత భాగ్యమో మిముఁ గంటి * నిట్టియెడల. 69

తమవంటి సాధువులను

త్తమ దర్శన మొసఁగి లోక * తతి పాపములక

దమియింతు, లింక నొకవా

కృముఁ బలికిన ఫలముఁ జెప్పఁవలవియె నాకుక. 70

* నారదునకు యువతి తమ వృత్తాంతము చెప్పట *

నావుడు నే నిట్లడిగితి

నీ నెవరన్న? పడియున్న * వృద్ధులెవరు? లీ

లావణులు వీరలెవరు?

నీ నేడ్చెద నేలనమ్మ * నిఖిలముచెపుమా! 71

అనఁగ యువతి వలిక * నయ్య! నే భక్తిని

ప్రథమాధ్యాయము.

నూనూలీ యిరువురు ♦ జ్ఞాన వైరాగ్య వి
ఖ్యాత నామములను ♦ గన్నవారు.

గంగాదులు నా శ్రమ మడఁ
గంగాఁ గొలుచుటకు స్త్రీల ♦ గతి వచ్చిరి వే
గం, గాని సురల కొలు నెసఁ
గంగాఁ గూడ సుఖ మెడఁదఁ ♦ గలుగదు నాకుఁ.

ఆలసింప నాగు మొకింత ♦ యాలకింపు
మామకీన వృత్తము చందఃమామ ఘటిక
చాలఁ గలదయ్యె యెఁ నాచాలఁ గాను
దాన సంక్షేపముగఁ జెప్పుదాన వినుము.

ద్రవిడ దేశమ్మన ♦ నవతార మెత్తిరిఁ
బెరిగిరిఁ గర్ణాట ♦ వృధివి మీఁద
నంత మహారాష్ట్ర ♦ మం దించుకొంచుక
సన్నగిల్లితిని ఘూర్జరమునందుఁ
జాగులే! దుష్ట పాపండులు దుండగుల్
ఖండించి రీయంగ ♦ కములఁ బట్టి
యేమి చెప్పుదుఁ దండ్రీ! ♦ నిట్టి హాపున నేను
గొడుకులతో నెంతో ♦ గోడు గుడిచి

ఆవలం దాసితిని వైష్ణవ ♦ వావనమ్ముఁ
వావనమ్ము శ్రీకృష్ణ బృందావనమ్ము
నచట రమ్యనైతి నవీన ♦ నైతి యువతి
నైతి సుందరినైతి దివ్యాంగ నైతి.

నా నుతులు జ్ఞాన వైరాగ్య + నామకులు శ్రీ
మమ్ము సెంది యచ్చట విశ్రాంతమమ్ము గొనిరి
శయితుల స్వీడి నే విదేశముల కరిగి
తిరిగి వచ్చితి నయ్య బ్రహ్మ ఋషివర్య !

76

ముదిమి చేత మివుల + సద వద వదుచున్న
కొడుకుఁ గుఱులఁ గని + కుందు చుంటిఁ
దల్లి నైన నేను + తరుణి నాట యడేల ?
యకట ! నుతులు వృద్ధులగుట యేల ?

77

మువ్వర మొందు నొక్కటనాపొల్పుచు నుందుము వీడియుండలే
మవ్వను గాన నే ముసలి నాట కుమారులు గాన వీరలు
జవ్వనమందు నుంట యిది + సాజము లోకము పాడి యట్లుగా
కివ్వది మార్పు గల్గుటకుఁ హేతు వదే మొక ! చిత్రమయ్యెడిగ.

యోగీశుల కెఱుక వడని

బాగోగ్గు లెసంగ. విద్ది + వదియింపు ఘృణా
సాగర ! ని న్నట్టకనా

లోగడ నిను జూచినట్టులుగ స్ఫురియించెగ.

79

తనకుం దానయి వెంట వచ్చెడిని జంత్రం బాత్మ శిష్యుంబలె
గొప్పవేలంటక యున్న దంతులవె పట్టుక శ్రీహరీ! యంచు, మి
జ్ఞానగన్న పుటినుండినాయవయవం బుర సర్వముంబుష్టిసాం
దెను, నాతండ్రిని నారదుండవట పం దేహంబు గల్గెంగదే! 80

అవఁగా నత్వడు నవ్వచు నే నిట్లంటిని.

81

* యువతి ప్రశ్నములకు నారదును త్తరము *

అమ్మ! వివాద మందకు దయానిధి కృష్ణుడు మాధవుడు సా
ఖ్యములు నీ కొసంగఁ గలఁడందుకు నందియ మందఁబోకు నే
నిమ్ముగ దివ్య దృష్టిఁ గని * యెల్ల విశేషముల న్వచింతు న
త్యమ్ముగ నుచునొక్కక్షణమాగ్రహించి యిటులవచించితిఁ.
అమ్మా! విను మిద్ది మహా

గ్రమ్మైనది కలియుగమ్ము * గాన సదాచా
రములు యోగములు సుత

వమ్ములు సర్వమ్ము మూలఁ * బడినవి తల్లి! 83

జనములు దుష్ట కర్మములు సల్పు చఘానురులైరి యెందుఁ గ
న్నను గవట స్వభావులై కఠినంబుచుండిరి తల్లి! చూడు న
జ్జనులు వివాద మందెద రసాధులు పొందెద రాత్మల స్మదం
బునుభృతిగల్గి నిల్వఁబడుపూరుషుఁడేబుధ వాచ్యుఁడయ్యెడిఁ.

విను గనఁ దాకం నూడని

యనేక పాపి తతి వృద్ధియై యేటికి నే

డనయమ్ము బరువు పెరుగఁ గ

ననంతు వేతలలు విటుగు * నమ్మా! భక్తి! 85

ఇట్టి యిక్కాలమం దెవ్వఁడని యొకఁడు

నూడఁ గొడుకులతోడి నిఁజూడఁ దమ్ము

కేరి కామాంధు లొచుపేక్షింతురు భవ

దాత్మజుల దాన శిథిలాంగులైరి వీరు. 86

బృందావనమున కరుదే

రం దారుణ్యంబు క్రమ్మఁజ న్నికు మహా

నందముగ నందగించె ము

కుంద చరణ భజన మిందుఁ డగుండదు దేవీ ।

87

బృందావనమున భవ

న్నందనులను విడిచి వైచి డ నరులు సదా ని

న్నుం దమ యెడందలం. దెల

మిం దలపోసి భజియి ర్నిమేయ గుణాఘ్నా !

88

కుందా ! గోవిందా ! యర

విందాయతనయన ! సాధుబృంద ప్రణామ !

వందారు సవందాది ము

నీందూ ! నంద గుర ! యిదిశరేశ ! ముకుందా !

89

అని బృందావనమున శ్రీ వృద్ధాదులు పాటలు వద్యం
బులు కీర్తనలు మున్నగువానిని బాడెదరు. 90

ఏయింటఁ జూచిన డ హే కృష్ణ ! హే రామ !

హే హరీ ! యనీయెలుఁ డ గెత్తువారె

వీధిఁ గాంచిన డ హృద్య వాద్యములతో

శ్రీహరీ గానంబు డ సేయు వారె

ఏయవస్థనఁ గన్న డ బృంద బృందంబులై

కృష్ణా ! యటంచుఁ గీర్తించు వారె

ఏచోటఁ జూచిన డ నిందిరేశా ! ముకుం

దా ! యంచు భజన మొనర్చువారె.

ఎల్లెడల నూర్ధ్వ పుండంబులెల్ల యెడలఁ

దొలసిపేరు, రెల్లెడలను డ జిలుగు చిల్ల

కచ్చడములు బృందావనః * గ్రామ మెల్లఁ
దల్లిరో! భవ త్త్రియ రాజధాని గాదె. 91
తాకు వారుఁ దలఁచు వారులేక నీకు
మారకులు జరా భారావిధూరులైరి
కొంచె మాన్మ గుఖార్థము * కూర్మ చుండి
రంతియే యలందురకు మఃమ్మా! యెడంద. 92

* పరీక్షిత్తు సల్పిన కలినిగ్రహ విషయము. *

ఇట్లేను బలుక నా సతి
యెట్లూ! యభిమత్య పుత్రుఁ, * డీ కలిగఁ డీ
పాల్లు పడకుండఁ జెట్లకు,
గట్లకుఁ గట్టి పడవేసెఁ గాదె సురమునీ! 93
సృవతిచేత బంధితుడైన * యీ దురాత్ముఁ
డెట్లూ నిప్పించుకొని చరియించు చుండి
నఖల నాని మెగతి మాయమయ్యె? నయ్య!
కృష్ణుఁ డీ యధర్మస్థితి * నేటికోర్చె! 94
ఈ నా సందేహములుఁ

బోనాడుము మిమ్మునుటి * పుణ్యాత్ముల వా
చా నిర్మలామృతంబుం
బాసము సేసి సుఖించువారము గామే? 95
అనుమాటల్ విని యప్పుడంటి నిటులఃమ్మా! భక్తి నీ సందియం
బును బాపం గలవాడవిన్నవిమలాంభోజాత్ముఁ డా కృష్ణుఁ డే
దినముం డీ ధర వీణ నా దినమునంటే వచ్చినాఁ డెల్ల సా
ధనముల్ పాడొనరించునట్టికిలి మత్త్యక్తేణిఁ బీడింపఁగఁ

ఉత్తరవట్టి దిగ్జయ పశిమున్నతిఁ గ్రాలుచు నొక్కవాఁడు గో
 సత్తముఁ దన్నుచున్న కలిఁజాల్మునఁ గాంచి యదేమి? కూర! నీ
 కుత్తుక నుత్తరింతునని * క్రోధముతో నసిపుత్రి నెత్త వాఁ
 డత్తటిఁ దత్తఱించి శరణాచుఁ బదంబుల వ్రాలె దీనుడై. 97
 అవ్వడు తేఁడు వాని జము * నంతక సీమకు నంపఁ బోక యీ
 మొప్పియయున్న నేకుతవఁముల్ ఘనయాగములున్నమాధులుం
 దవ్వక యీని సత్ఫలము * తామరసాక్షుని కీర్తనంబున
 న్జొప్పడు నాను నీ కలి మఁనుమ్యులకై తమియించెనాతనిక.
 కలి యున్నపు డాకవరి నేక

జలజనయను కీర్తనంబు * పల్కినఁ జాక్ష

దలఁచఁ జరకాల తపముల

నొలయని ఫలము పనుకూరు * నొక నిమువమునక. 99

పూవు కందకుండఁ * బూదేనఁ గొనియెడి

బంధరంబువోలెఁ * బార్థివుండు

కలి గతింపకుండఁ * గలి ఫలంబులను గొ

నంగ నెంచె నెంత * నైపుణులు ! 100

వృకంబువోలెఁగలిపురుషుండధీరులను బ్రమత్తులనుబొంది
 యుండి బాధించుగాని ధీరులనప్రమత్తుల నేమిచేయలేదని విష్ణు
 రాతుం డభిమన్యుతనయుండు కలినిస్థాపించెను. ఇఁకఁబదార్థంబు
 లసారంబులైన తెలుగువిమమనియేనుభక్తి జీవితో నిట్లుపలికితి.

* పదార్థము లసారములైన తెలుగు. *

చెడ్డతనుల మివ్రులఁ * జేయు చుండుట సార

మెల్ల యెడల నుండి * పొల్లు వడియె

బుడమిలోఁ బదార్థములు గింజలేని తు
వమ్ము లట్టులున్న * వమ్ము నేఁడు. 102

కూటి కాసనేసి * గుడిసె గుడిసె లోన
నరుని నరుని కడను * బరమ భాగ
వలెము గాథ ద్విజులు * పతియింత పాఁగి ర
ల్లగుట దాని సారముఁ బోయె. 103

నాస్తికాధములు మహా క్రూరకర్ములు
హింస్రకులును బాపులెత్తి వచ్చి
యాక్రమించి యుండిరా కారణమ్మునఁ
దీర్ఘ సారమెల్లఁ * దీటి పోయె. 104

కల్లరీగ్రుడు వెచ్చగాండ్రు ముంగోపులు
నానపోతులు పిసినారి వాండ్రు
హీనులెల్ల వచ్చి * యెగఁబడిరి లెవంబు
సార మందువలన * మూరిఁ బోయె. 105

మనసు గెలువ లేని * మందులు లోభులు
నికృతి వరులు వేద * నిందకులును
శాస్త్ర హీనులు దన * చాయకు వచ్చుట
ధ్యానయోగ ఫలము * స్థూన మయ్యె. 106

కన్ను మిన్నెఱుంగక నాతు * కలసు గూడి
నుతులఁ బుట్టించుటకు మహా * శూరు లంట
ముక్తి కన్య సాధింప నశక్తు లంట !
దున్నలాక్కొ ! పాండిత్య సంపన్నులాక్కొ ! 107

సంప్రదాయాగతమగు వైష్ణవత యెచట
 వై నఁ గలికమునకుఁ గూడఁ ♦ గానిపింఠ
 దకట ! యిట్లు ప్రళయము ముంచుకొని వచ్చెఁ
 గాన వస్తు సారం బెల్ల ♦ కడలఁ జచ్చె.

108

అవ్వా ! యిది యుగధర్మం
 బెవ్వరి నన్న ఫలమేమి ? ♦ యిది యింతె యటం
 చ వ్వనజాతుఁడు చూచుచు
 నవ్వుచు నున్నాఁడు పతి ♦ నర్పక పజ్జ్.

109

అనఁగ భక్తి యిట్లుతలనె ధన్యురాల గా
 వంట వండి నీవు ♦ కంటఁ బడితి
 సాధు దర్శనంబు ♦ సర్వ సిద్ధి కరంబు
 గాదె లోకులకు జగత్సప్తపూజ్య !

110

అదృతి నీవు పలుకు నుడు ♦ లల్లన వీనులఁ జేర్చి కాదె ప్ర
 హ్లాదుఁడు గెల్చె దుస్త్వజమునచ్యుతు మాయ నదేల ! నీకృపా
 శ్రీ దయవాతఁ గాదె ! పదఁసెన్ ధువుఁ దుత్తమమైన స్థాన మే
 నొడలఁ జేలు మోక్షు సకలార్థ విధాయక ! మానినాయకా !

నారద ! శారద నారద

దారద తార దర శారదా రద దేహా

దారద మారద యోగ వి

శారద సారద వచః ప్రసాద యాభీ !

112

అని భక్తిదేవి యేమేమియో పలికి నమస్కరించె నని
 నారద మాసిండుండు సనక సనందన సనత్కుమార సనత్పు

జాతులకుం జెప్పెనని సూతుండు శౌనకాదులతో వక్కా
నించెను. 113

మంత్రాధిపతి॥ నిగమాంతవేద్య ! కమఃసీయ విగ్రహః !
జగదీశ్వరా ! సకలశక్తి భాస్వరా !
ఖగ గోప వాహ ! కలి + కల్మషాపహ !
దిగధీశ మూర్తి మణిదీప్త పాదుకా ! 114

—: గ ద్య ము :—

ఇది ఉభయ భాషా ప్రవీణ వేదాంతపారీణ మిన్నికంటి
గురునాథశర్మ ప్రణీతంబైన శ్రీ వద్మపురాణోత్తర
ఖండస్థ శ్రీమద్భాగవత మహిమ మందలి
భక్తి నారద సమా గ మం బ ను
ప్రథమాధ్యాయ ము

శుభమస్తు.
ఆవిఘ్నమస్తు.

శ్రీమద్భాగవత మహిమ.

॥

ద్వితీయాధ్యాయము.

శ్రీధారాశాస్త్రునిగా

థా ! ధరణీధరవరేణ్య ! తల్పానల్పా !

సాధారణ్యేతర భ

క్తాధారాంఘ్రివనజాత ! హరిహరనాథా !

అవధరింపు, మవ్వల సూతుండు శౌనకాదుల కిట్లనియె,
నారదుండు సనకాది మహర్షులతో మహాత్ములారా ! విదప
వినుండు. నేను భక్తితో నిట్లంటి.

2

* నారదుండు భక్తి నుద్బోధించుట *

ఏల వృథాగ వందురెద ! వింతటమాను మనంబులోవలగా
శ్రీ లలనా మనోహరుని ! శేషశయానుని హైమచేలు ను
త్రాలభిజా చతుష్టయ సుందర్యన శంఖ గదాబ్జరమ్యు గో
పాలుభజింపు మారఁడె శుభంబు లొసంగునడంచెడుఁబముల్.

బాలిక ! మున్ను కౌరవ సభాస్థలి సాధ్వీ మహావనిత్రఁ బాం
చాలినిదువ్వుఁడొక్కఁడు రుహిషావశుఁడై మెయికోకలూడ్చుచోఁ

బాలనముంటానర్చిన కృతపానిధి యిప్పుడు లేడటమ్మ? నీ
వేల దురంత చింతల దపియించెద? వా విభునిం దలంపుమా! 4

వంత మదేల నీకు? వలవంతలఁ జిక్కి కృశించినారమో
కాంత! పరాధవింపకుము! కాపుముచూడుము పేర్ని, మొక్కఁగా
నంతటివాఁడు నే నటకునే? కరమున్, హరి! యంచు గోపికా
కాంతలువేడ శ్రీవరుఁడు! కావడె? యాతఁడునేడు లేడట?

అదియును గాక నీవు హరి! కత్యధిక ప్రియభార్య, వాదయా
స్పదుఁడునుసిన్నుఁ జూచుఁ దనఁ ప్రాణముకన్నను మిన్నగా, భవ
ద్వదనమునుండి యే వలుకువచ్చునో? దానినిజేయు, నీవు పి
ల్చుదా యతి నీచునింటికిని! జెచ్చెర శ్రీహరివచ్చుఁ గాదట! 6

“జ్ఞాన వైరాగ్యములు ముక్తి! సాధకములు
మొదటి మూఁడు యుగములలోఁ; భూజ్యురాలు
భక్తిదేవి యీ కలిసి శేవలము తానె
బ్రహ్మసాయుజ్య మిచ్చెడి! రాణిసుమ్మ”

7

అనుచు నిశ్చయించి! యానందచిన్మూర్తి
యా వరాత్మరుఁడు దయామయుండు
హృదయచరిత సుందరిని గృష్ణ వల్లభ
నిన్ను సృష్టి నేసి! నిలిపెనమ్మ!

8

ఒకనాఁడు శ్రీహరి! ముద్ద నంజలిపట్టి
నిలిచి స్వామీ! యేమి! పలుపుదాన
నానతిమ్మంచు నీవడుగ నాతండు మ
దృక్తులఁ బోషింపవలయు నిదియె

కార్యమంచును బలుకంగఁ జిత్తమటంచు
 నాడితి వందుల * కలరి యతఁడు
 జ్ఞాన వైరాగ్యాఖ్య * సూనుల ముక్తినఁ
 బడునొక్క దాసి నే * ర్పడఁగ నిచ్చె

భవ్య వైకుంఠ పురమున * భక్తపోష
 గంబు నై జనూపమునఁ బొసఁగర్చు కొనుచు
 నవని భక్తులకొఱకు ఛాయా స్వహావ
 మమరఁగా సృజించితివి నెఱియ్యంబు మీఱ. 9

జ్ఞాన వైరాగ్య ముక్తులు * సరసనందఁ
 బుడమిఁ దిరుగుచుఁ దొలుతటి * మూఁడు యగము
 లమితమోదంబుతోఁ బుచ్చితమృత ! చీకు
 చింత లేమియులేక ప్రసాది కెక్కి. 10

కలిలోఁ బావంశ మత
 స్థులు పీడింపంగ ముక్తి * నుందరి క్షయరు
 క్కలిత యగుడుఁ బంపితివా
 నెలఁతను మరలస్వకుంఠ * నిలయమ్మునకుఁ. 11

ఎవ్వడయిన నీవు తలఁచి
 నవ్వడు మాత్రమై ముక్తిహర్షము మదిలో
 నువ్వుతిలఁగ వచ్చు మరల
 నువ్వరవీడి జనుచుండు * నుదితాజ్ఞ మెయి. 12

జ్ఞాన విరాగాఖ్యల నె
 క్కునులఁ జెంత నిలుపుకొని * చూడెడుకాసి

మానవు లుపేక్ష సేయుట

చే నివ్వడు వృద్ధులైరి ♦ చేష్టలు నుడిగె

18

ఎనను జింతిలకుమ యే

దైన నుపాయంబు చూత ♦ మంగన! కలిని

బోనాడకు దీనికి పరి

యైనది యే యుగము కాదటంచు నెఱుఁగుమీ

14

లన్య ధర్మమ్ములను విడనాడి యుత్స

వముల మున్నీడు కొని నిన్ను ♦ బ్రతిగృహమునఁ

బ్రతి మనుష్యుని యందు స్థాపన మొనర్తు

నట్లు చేయనో హరిదాసు ♦ దనకునన్ను

15

కలి నే జీవుఁడు నిన్ను

గలియు నతఁడు ఘోర పాతకములు సలిపిన

కెలఁగుచు భయరహితుండై

యలముకొను గృష్ణ మందిరాంగణ భూమి

16

ప్రేమ భక్తి యెవని ♦ హృద్యధి నిలుచునో ?

యమలుడగుచు వాఁడు ♦ యముని గనఁడు

దైత్యదానవులును ♦ దయ్యముల్ భూతముల్

భక్తివరుని దాఁకి ♦ బ్రదుక లేరు

17

జ్ఞానమున నైన గర్మముల్ ♦ సలిపియైన

శ్రుతులు చదివియైన దవంబు ♦ జొచ్చియైన

హరిని గనలేరు భక్తిచే ♦ సరయఁ గలరు

నాకు ప్రే నెలంతలె ప్రమాణమ్ము నుమ్ము

18

ఇలలో సహస్ర జన్మం
 బులు చాల్చినఁ గాని భక్తి ♦ పుట్టబెడందం
 గలి భక్తియె, కలిభక్తియె,
 కలిభక్తిం గృహ్యఁ డెదుటఁ ♦ గంతులు వైచున్ 19

దుర్వాసో ముని సమధిక
 గర్వంబున భక్తుఁ దిట్టఁగా నేమయ్యెన్ ?
 సర్వ భ్రష్టుండగు నీ
 యుర్విన్ భక్తులను జెఱచు ♦ నెవ్వఁడైనన్ 20

చాలును వ్రతములు, మఖములు
 చాలున్, దీర్ఘములు యోగఁచయములు చాలు
 న్నాలును జ్ఞాన కథావళి
 పోలంగా భక్తి యొకఁడె ♦ ముక్తి నొసంగున్ 21

భక్తి వ్రభావ మిట్టిది
 ప్రాక్తన ఋషివర్యు లిట్లె ♦ భాషించిరి నీ
 శక్తిని నీవు మఱచి దై
 న్యోక్తులు వలికెడ వొకింత ♦ యోదంపు మదిన్ 22

అనియే నుద్యోధింక పృథ్విహర్ష్య మాలించి భక్తి
 జేచి క్రమక్రమ క్రవర్థమాన సర్వాంగ పుష్టి సంయుక్తయై
 మహోల్లాసముతో నిట్లనె. 23

బలి ! బలి ! వారద ! నీ యు
 క్తుల వింటి మృదము గంటి ♦ కూరిమి యిటు ని

శృలముగ నాపె నీకుం

గలదే ! యిది ముఱవ నెపుడు * గన్యఁడవేసో.

24

ఓ త్రిజగముత ! సాధు చ

రిత్రా ! నాబాధఁ ద్రుటివి * ద్రెంచితి, వింకం

బుత్రులు నిశ్చేతనులై

ధాత్రిఁ బడిరి వీరి శే పెదపుకాక దయక.

25

అని భక్తి ప్రాప్తించె నని సూతుండు శౌనకామలతో
నిట్లనియె !

* నారదుండు వృద్ధుల మేల్కొల్పు యత్నించుట *

భక్తి సలుపునట్టి ప్రాణన మాలించి

నారదుండు సద్భక్తిగా వసుండు

కేలఁ దట్టివారి * శే లెంకటంచు బో

ధన మొనర్చ సాగె * చాపు సేరి

27

శేరా ! జ్ఞానా ! శేరా !

వైరాగ్య ! లెండు లెండు * వడిగా నని య

వ్యాధి శ్రవణ రుద్రంబులఁ

జేరిచి నో రఱచెఁ జెవులు * చిల్లులు వడఁగక.

28

ధనధాన్యంబులు వస్తువాహనములుకాదారాత్మజాపుల్ సుహృ

జ్ఞనబంధుల్ మడిమట్ర గొడ్డులును గోదల్ మిదైలు నేడలుక

గననీపర్వము నశ్వరంబె స్థిర మొక్కండైనలే దేల వీ

నిని బ్రేమించుటమోహమందుటయికక * మేల్కొమ్మవైరాగ్యుడా !

నినుబీడించుచు దుఃఖపెట్టు ప్రజవైః నీకేలరామోహ మొ
య్యనఁగన్పించి క్షణంబులోనఁగనుచాఁట వస్తుఁగోరుటా?
వశటస్త్రికయి నీవెలెచ్చుకొనుటా! యైరాగ్య! మేల్జొమ్మ ని
త్యనిరూఢంబగు వస్తువువ్వదకి బ్రహ్మానందముం బొందఁగఁ.

ఎన్నఁడొవచ్చి కమ్మకొనియెంతామి నిన్ను నవిద్య దానిచే
నన్నవవాఁడనంచుఁగల యదన్యమటంచుఁగలంకినంచు నీ
వెన్నకొనందొడంగితి విఁసీ! తెరఁజిమ్మి వ్యరూపమారయం
గ న్నిను నీవెటుగుకొనఁగన్నులు దెర్వము లెమ్మజ్ఞానుఁడా!

చేరితి వేలరా? కటికిచీకటిలోన హృషీక మెద్దియుం
దూరితి తావునఁ గుఱ మొ? దుఃఖ మొ? తోచనిగీమునఁ దమః
పారము ముట్టిపాడవునఁవస్థలదాటి స్వయంప్రకాశ రే
ఖాదుచిరుండవయ్యెదవుగాక గుఱుపిని ఏడు జ్ఞానుఁడా!

దొరవయియుండి యయ్యహముతోఁ జెలికార మునర్చిత పైమై
మఱచిరివంతునిన్నుఁబడిమందియు నైదటలున్న పెద్ద వం
జరమునవై చిరావయి బొంపంగిన విట్టి యవస్థలెల్ల నీ
మఱకువ మట్టిగాను కొఱఁమాలిన నిద్దుర లెమ్మజ్ఞానుఁడా!

కలహృద్వీధినిగొండనెక్కిన భవతాత్మాయంబుఁగన్గొందు వా
వలఁగన్నుల దెఱవంగ మంచమువయింబన్నుండియేయుందు వ
క్కలలోఁగొండకునీకు నాదరువెదో? కన్గొన్న దెవ్వఁడో? యె
ట్టులో? యేతావుననుండియో? యరయఁడో? యేలేవరాజ్ఞానుఁడా!

కలలో వేటుగనున్న నీదుతనువుం గన్గొంచు నున్నాడ వ
తులతోఁజూడవా? ప్రాతిభాసిక జగత్తోటంబలెంజావిభా
సిలు బాగ్రద్దకలోను నీపకలమీఁదిత్రంబు మూలస్థితిం
దెలియంగన్నులు విచ్చిమేలుకొను సుప్తివీడు లే జ్ఞానుఁడ!

చెన్నటి జేహబంధమునఁ జిక్కినఁ జిక్కితి కీడులోన మే
లన్నటు లీశరీరమెసలారిస యివ్వుడ జేవులాడు కొ
మ్మన్న పరమ్ము పిమ్ముట రంవంతయు లాభములేదు నిద్రలం
గ్రన్నన నైహికంబులనుఁ గాలముఁబుచ్చక లెమ్ము జ్ఞానుఁడ!

ధారుణినైన, ధర్మసముదాయము చే దివి నైన నింద్రియ
ద్వారముచే లభించుగుఱివర్గము సిత్యముగాదు వెండియుం
జేరుచు మాతృకుక్షితతిఁజీ! యిటుక్రిందికి మీఁదికాసులో
దారమునాఁజరించెదవెఁతానది చాలునులే విరాగుఁడ!

అని యిట్లెన్నేని గతుల నారద భగవానుండు మేల్కొల్పు
పాడెను.

వేదాంత వేద గీతా

వాదంబులు పెక్కుమార్లు • పఠరింపఁగఁ ద

న్నాదంబులు చెవులం బడి

మోదించి కదల్చి రంగముల నెట్లెట్లో.

29

తనువులు కదలిన వంతే

కనులు దెఱవరావులింత్రుఁగాసిం బడి యెం

దిన కట్టెపుల్లలై యుం

దినవంగము లింక నెన్నటికి బలిసెడినో!

30

లులితంబులు ప్రాయంబులు

గలితంబులు రుధిర మాంసఖండగణముల్

వలితంబులు కేశంబులు

చలితంబులు గానె ప్రాణచయ విఘ్నేషక.

31

అట్టి స్థితిగోచున్న జ్ఞాన వైరాగ్య లిద్దఱు మరలస్వార

వరాయణులు కాక నారదుండు

32

అరణ్యే యేవేన సేమిచేయుదును సర్వారంభముల్ నీటి య

క్రమముల్ గాఢోదకగ్రే, మహాగ్రతరమై క్రమైజరా నామ

దు, ర్భరరోగం, బటుపెని గాఢతర నిద్రాదేవి పీడించు, ని

ద్రుతి, నీ నిద్రుగఁ బాపనేదయుఁ గలద్రా? యెందుపాయంబిలగ

బిట్టఱదితిఁ జెవి చెంగటఁ

దట్టితిఁ గదలించితిఁ బదంబులు కరముల్

వట్టి తిగిదితిఁ జెవిమెలి

వెట్టితి గిల్లించి గనులు వివర్ణదేమా?

34

మూర్ఖ కరము తలక్రిందు

సూర్యుడం బెట్టఁ బ్రకృతికుం దల యొఱిగూ

వర్చస్సకల, దిశనా

సర్పినయది లేదు వీరి విద్యుర వాతక.

35

ఎటుమోదిన నాకుఁ బెరివదోరద. ఇవ్వుట్టిన నాకు

శీహియె దిక్కుని వార్చి శుద్ధియై హరిని ధ్యానింతుఁగా. 36

* వ్యోమవాణి *

వలదుముసింద్ర! శోకము భవత్కృత యత్నము పండునున్నదిం
దులకెద సంశయింపకుము + తోష మెల్లప్పుడ నేతదర్శము
జ్వల తరమా సుకర్మమును + పల్కుము దాని నొనర్చువైఖరిం
దెలుపఁ గలారు నీకు గడిదేజీన సాధులు మానిపుంగవుల్ 37

ఆ సత్కర్మము నీవుం

జేసెదవే క్షణములో నశించును ఏరిం

గాసి పఱచు జరయు నిదుర

భాసుర భక్తియును దిగుగుఁ + బుద్ధి దెస లందున్ 38

అని గగనవాణి వలుకఁగ

వినినాడను జెవులు దోర + వెట్టి మహతి న

ల్లనఁ గావివలువ మాటుచు.

మనము నిలిపి యెవఁడు దేవుఁడాయ నెఱుంగున్ 39

అంతట నే నమిత విస్మయ గోచర మానసుండనై
యిట్లు తలఁచితి. 40

ఇట్లులు వ్యోమవాణి వచింపుచుంటే యేటికో! గోపనంబు గా
నట్టి సుకర్మ మెయ్యదియో? + యెయ్యది నా కెవరాన తిత్తుకో!
వట్లుగ నేను దాని పలుకవఁ మఱి వీరల నిద్రవాయునా?
యెట్టి విచిత్రముల్ జరుగు! + నీశ్వరు లీల లనేక వైఖరుల్ 41

అని పెద్దయుం బ్రొద్దు విచారించి యవ్వల నవ్వా!
వింటివిగదా! ఊహిల్లుము, ప్రతీక్షించు చుండుము, అని యే
నవ్వారల నచ్చటన నవలి తదర్థంబై ప్రతి పుణ్య తీర్థంబున

కరుగ్గుచుఁ గంటంబడిన ప్రతి మునీంద్రు నాకాశవాణి చెప్పిన
సత్కర్మ సాధనంబు నడుగుచుఁ దిరుగు చున్నాఁడ. 42

ఒక్కఁడు కనువిప్పి ♦ చక్కఁగా నాలించు
నొక్కఁడు వ్రేలుంచు ♦ ముక్కుపైని
ఒక్కఁడు కడచూపు ♦ నువ్వురం బెగయించు
నొక్కఁడు నాలుగు ♦ దిక్కులుగను
ఒకఁడేమి వలుకక ♦ యుద్వి చూచుచు నుండు
నొక్కఁడు కాలికొలంది ♦ నోసరిల్లు
ఒక్కఁ డర్థము దీని ♦ కున్నదే? యని వల్కు
నొకఁ డసాధ్యపుఁ గర్మ ♦ మోయి యనును

ఒకఁడు నారదా! నీయంత ♦ యోగివరుఁడె
తెలియ లేజేని మే మట ♦ తెలుపువార
మంచుఁ గేల్పొడ్చు, మఱియొక్కఁ ♦ డరుగవయ్య
బదిరికా వనంబున కంచుఁ ♦ బలికి పోవు. 43

ఇంతట సంతటఁ బడి జగ
మంతయు నీ వార్త ప్రాకె ♦ హ హాకారా
క్రాంతము లయ్యె సమస్తా
శ్శాంతంబులు దిక్కు దోఁవ ♦ దాయె నెవరికి 44

ఎంతటి వింత శ్రుతులు వే
దాంతంబులు గీతగూడ ♦ నచ్చట నిద్రా
కాంతఁ దొలఁగింపనొ యుపా
యాంతర మింక లేదటంచు ♦ నాడిరి జనముల్ 45

సామాన్య స్వాభము గా
దీ మనుజులఁ జుట్టుకొన్న ♦ దిది యెట్లుగునో
దామోదరుఁ డే నుకృతిఁ
భూమిని నెలకొలువ నిట్లు ♦ పుట్టించెనో!
46

సదయ మతులార! యిటు నట
మెదలిన లాభంబు లే ద ♦ మేయ తప స్సం
వదల నిది యొదవఁ గదిసెద
బదరీ వనము న్మునీంద్ర ♦ వరసేవనమున్
47

అని తలంచి తద్దర్శనాభిలాషంబునం బయనించినతోడనే.

* నారదుఁడు సనకాదుల నుపాయ మడుగుట *

మునివర్యులార! మీ దరి
సెన మన్మథ్యాగ్య వశము ♦ చేత లభించెన్
జని ధన్యం బయ్యెను స
జ్ఞన సందర్శనము రిత్త ♦ సాఁగ దెఱుంగుదున్.
49

నాలుకపై నర్తించు
న్నాలుగు వేదములు, యోగినాథులు తను పా
దాలకడ వ్రాలుదురు ధీ
శాలిత్వము నందు మీకు ♦ సాటి యెఱుంగన్
50

విదేండ్ల ప్రాయమే సృ
ష్ట్యాదిం బుట్టినను మీకు, ♦ ననవరతము కా
లా డిష్టయయ్యు దరియఁగ
రాదు జరాదేవి హరి శశిరణ్యుల మిమ్మున్.
51

హరి లోకమున వసించుచు

హరి నామామృతము జాఱు ♦ చత్యంతము శ్రీ

హరి లీలల వీక్షించుచు

హరి కథలన్నియుఁ దన్మతయతనుండ్రు బలీ !

52

హరివాకిటి జయ విజయలె

పొరిమి భూభంగమాత్రమున లబలబ లా

డి రిలంబడి రవల భవ

ద్వరకరుణఁ జేరుకొనిరి ♦ వైకుంఠంబున్

53

ఎంతటి వింత ! వింటిరె ? మునీశ్వరులార ! యనూన వేద వే

దాంతములే ప్రబుద్ధులగు ♦ నట్టులు జ్ఞాను విరాగు నల్ప వే

నంతకు మించి యేది గలదయ్య సుసాధన ? మట్టి దాని నా

స్వాంతమదెన్ని రీతుల విచారము సేసియుఁ గానదయ్యెడిన్ 54

పెద్దలకెల్లఁ బెద్దలరు ♦ నెన్నుని నచ్చిన వారు మీరు, మిన్

సుద్దుల నాలకించి దయఁ ♦ జూడరె జ్ఞాన విరాగు లేగతి

న్నిద్దుర లేచి యెల్లెడల ♦ నిల్చెద, రల్ల సుకర్మ మేది ? నే

వద్ది యెటున్ పొనర్తు ? దమః రానతి యీరె దయాంతరంగులై .

అన విని సనకాదు లిట్లనిరి.

56

* సనకాదులు నారదునకు సుసాధనము సుడువుట *

వలదు విచారము మదిలో

నెలమింగను ధైర్యమూను ♦ ఋషివర్యా ! యిం

దులకుం దగిన యుపాయము

కలదయ్యా ! యిదివఱకె సుఖ సుసాధ్యంబై .

57

బళిరే ! నారద ! పుణ్యవంతుడవు శశ్వత్సాధు వైరాగ్య వంతులలోనం దల మానికంబవు, సుధాంధో వర్గమేయేల? యోగులు సందేహము దీర్చికొందురు నినుం ధి గొండాడి శ్రీకృష్ణ భక్తుల సీవే ప్రథమాభిగణ్యుడ వెఱుంఁగున్మన్మనఃపద్మముల్ 58
భక్తికొఱకుఁ బాటు ధి పడు నీవు సబ్బుర
మందు పనులు లోకధిమందుఁ గలవె ?

యెట్టులైన భక్తి ధి నిల స్థిరంబుగ నిల్పఁ

దలఁచు చుందు కృష్ణ ధి దాసవరులు.

59

యమివద్యుల్ ప్రకటించిరీ ధర సనేకాధ్వంబు, లవ్వెల్లయుఁ
శ్రమసాధ్యంబులె. యట్టులయ్యు నవి స్వార్థంబే ప్రసాదించు. ను
త్తమ వైకుంఠమునిచ్చు మార్గ మతి గుఁ ట్టంబయ్య, యిదీనిబో
ధముచేయంగలవాఁడుచిక్కుటమునీంఁద్రా! యెంత భాగ్యంబొకో.
మును వోయవారి వెలువఱ

చిన సత్కర్మము నిపుడు ధి చెప్పెదము భవ

న్మనమును స్థిరముగ నిలిపితె ?

యఁహూ ! బుద్ధియుఁ బ్రసన్నమై యున్నదియే ?

61

వినుము. ద్రవ్యయజ్ఞము తపోయజ్ఞము యోగయజ్ఞము
స్వాధ్యాయ యజ్ఞము జ్ఞానయజ్ఞము మున్నగునవి కర్మ విసూచ
కమ్ము లెన్నియేసియుం గలవు.

62

లందు సత్కర్మ సూచకం ధి బైన జ్ఞాన

యజ్ఞ మా శుకాదులు పాడి ధి నట్టి భాగ

వత పురాణ కథాను లాపమ్మై యంచు

నఖిల దర్శనుల్ బుధు లందురయ్య నిజము.

63

భక్తిజ్ఞాన విరాగుల

శక్తి లేదుద్దోషమున నె ♦ సమధిక మగు నా

వ్యక్తులకుఁ గట్ట సుఖములు

భక్తివలనఁ గలుగునయ్య ♦ బ్రహ్మ కుమారా !

64

సింగము బొబ్బవెట్ట

గం గోకములు పరువెత్తు ♦ కైవడిఁ బరువె

త్తుం గలిదోషములెల్లఁ

ఖంగున భాగవత రవ మెఱిగిసి చెవిఁ దూఱఁ.

65

అపుడు ప్రేమ రసావహా ♦ యైన భక్తి

జ్ఞాన వైరాగ్య సుతలను ♦ జుక నిటికి

వడిగ నింటింటికిని వచ్చి ♦ ప్రతి మనుష్యు

తోడఁ గ్రీడించుఁ దనయూడు ♦ జోడులేక.

66

అని ననకాదు లాదరంబున జ్ఞాన వైరాగ్య లుత్తితు
లగు తెఱఁగెఱిగింప.

67

ఆపై నారదుఁ డిట్లు పల్కె మును లాఁరా ! వేద వేదాంత గీ

తా సాతంబుల నెంత లేపినను నిఁద్రల్ లేవరై రప్పుడీ

పాపల్, భాగవతంబులోనఁ బ్రతి శబ్దంబందు వేదార్థమే

దీపించుం గద నిష్ఠమాత్ర మెటు నుఁప్తి బాతులే తద్ధ్వనిక.

సత్సాధులు శరణాగత

వత్సలు లవ్యర్థభవ్య ♦ వచనులు మీరే

తత్సమయమ్మానఁ దీర్పుడు

మత్సంకయములను సుగుణ ♦ మండనులారా !

69

* సనకాదు లెట్లు భాగవతము మిన్నయో సుడువుట. *

అని వల్కల గుమారు లిట్లనిరి. 70

వేదోపనిషత్సారా

పాదిత మగుటఁ జూచి భాగవత ముత్తమ రే

ఖా దీపితమయ్యె ఫలో

త్వాదనముం గూడ వేఱు ♦ పడియే యుండున్. 71

క్షీరస్థిత ఘృతంబు ♦ చేతి కందదు పృథ

గ్భూతమై గురలకుఁ ♦ బుట్టించుచు

చేఱకు గడలలో వశించుఁ జక్కెర దాని

వెలువ రించిన నది ♦ ప్రీతినిచ్చు

త్రావంగఁ జేతి కందదు గాని సార మా

మూలాగ్రముగ శాస్త్రములఁ దనర్చు

నా రసం బెట్టులైన ♦ వేఱు చేయుదుమొ వి

శ్వ మనోహరంబైన ♦ ఫలము నిచ్చు

వేదసార మెల్లఁ ♦ బిడిచి పిడిచి సిద్ధ

పఱువఁ బడినదయ్యె ♦ భాగవతము

కాన వేద మీయ ♦ లేని ఫలంబును

భాగవత మొసంగ ♦ వలఁతి సుమ్మి. 72

జ్ఞాన భక్తి విరాగాభి ♦ ధానులను స్థి

రంబుగా భూమి నిల్చు శాశ్వతంబు కొఱకు

బ్రహ్మ సమ్మితంబైన యీ ♦ భాగవత మ

హా పురాణ సారము చెలువారె నయ్యు. 73

అనవద్యశ్రుతులందుఁ గుంకులిక వేదాంతంబుఁ దూర్పఱఁబ
ట్టెను నీతానధి లేవనెత్తె. మఱి యట్టిండ్లయ్య నా బాద రా
యఁ డజ్ఞాన మహంబురాశిఁ బడి యిట్టట్టై వరీతాప పీ
డనముల్ వొందఁగ నీవైకా కరుణ శోధం గాచిశో నారదా!

మఱచితివయ్య నీవు మూఁడు మూలవసుండు పరాశరాత్మజం
డఱిముఱిఁ జెంద శీహరి నీయూనిధి విశ్వవిభుఁ బరాత్పరుఁ
గఱిచి రచింపు గ్రంథమిది మూర్తిఁ బ్రబోధము నేసినాఁడ వ
త్తఱి రచియింపఁ బడ్డది గిదా నది భాగవతంబు నారదా!

దాని రచించి నతనె కదా ముని సర్వ శుభంబు లొందె న
ద్దానికిఁ గారణుడవయి మదానిని సూర్చి యదేల విస్మయం
బూనెదు? ప్రశ్న వేసెదవు మోగివరేణ్య! సమస్త దుఃఖముల్
పోనడవని భాగవత మున్వినవయ్య విచార మేటికె? 76

అని సకాదులు నొక్కి వక్కాణింప నారదుండు
హృష్టాత్ముండై యిట్లనె.

77

మనుజం జెన్న సహస్ర జన్మముల సంపాదించు పుణ్యంబు చే
తనొ కాసి సమకూరఁ బోవ దల సత్సంగత్య, మద్దాని పొ
ల్పున నజ్ఞాన సిదాన మోహమదత్పట్ బోభాధకారంబు నా
శనముంబొందఁగజ్ఞానభానుఁడు మనఁ త్కృధంబుపై కెక్కెడి.

అతి దుఃఖా కర సంస్మృతి ప్రబలదా మిన్ని గుర్రతీలికా
తఱిచే మాఁడడి వారికిఁ ఘన భవత్సన్నిధ్య భాగ్యులు వి
శ్రుతమంగల్యముఁ గూర్చు బీజులనుద్దుఁచుక. శేషగీతానుమో
దితులాగా! భవదీయసత్కరుణ సర్థింతు నివనముండనై. 79

అధిముఖోత్కర్షనములు
 సాధీయ స్తాత్త్వికోక్తిః ♦ సవిమర్శనముల్
 బోధనుభాస్పర్శనము ల
 సాధారణ సాధులోక ♦ సందర్శనముల్. 80

మావంటి సంశయాత్మక
 గావంగాఁగాక యేమిఁగావలెనని మీ
 రీ వసుధఁ దిరిగెదరు ? మీ
 జీవితము పరోపకృతికి ♦ సిరపడిపోయెన్. 81

అని నారదుండు సనకాదులం గొండాడెనని నూతుండు
 శౌనకాదులకుం జెప్పెను. 82

తోటకము. ధరణీ తరుణీ సుఖ ♦ దాన చణా !
 కరుణా వరుణాలయ ♦ కమ్రగుణా !
 పరమాదర మానిత ♦ వైశ్రవణా !
 వరదా పురదానవ ♦ భంగరణా ! 83

—: గ ద్య ము :—

ఇది ఉభయ భాషా వ్రణీణ వేదాంతపారిణ మిన్నికంటి
 గురునాథశర్మ వ్రణీతంబైన శ్రీ పద్మపురాణోత్తర
 ఖండస్థ శ్రీమద్భాగవత మహిమ మందలి
 భక్తి నారద సమా గమంబను
 ద్వితీయాధ్యాయము.

శుభమస్తు.
అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీమద్భాగవత మహిమ.

తృతీయాధ్యాయము.

శ్రీమహిత ధర్మోదిత క

న్యాయమందస్మేర భానురామలగండ

శ్రీముకుర ఫలిత మృదుదే

హా! మధితాసుర సమూహా హరిహరనాథా!

అవధరింపు మవ్వల సూతుండు శౌనకాదులతో నిట్ల
నియె, అట్లు నారదుండు సనకాదులం గొండాడి మఱియు
నిట్లనియె. 2

శుకశాస్త్ర కథాలలిత

మృకలంకము జ్ఞానయజ్ఞా మతియత్నమతో

నికకజేయుదు మునులారా!

ప్రకటింపఁగ జ్ఞానభక్తివై రాగ్యములకా.

3

జన్నమెటంబొనర్తు! శుకా శాస్త్ర మహత్త్వపటుత్వమెద్ది? యే

నెన్నిదినాలు భాగవత హృద్యకథావళి నాలకింతు? నే

మున్నదియో విధానము సముత్సుకతంబొనరింతు? నాకు నీ

యన్నియుఁ దెల్పరయ్య నిగమాకృతులార! నమస్తరించెదకా. 4

* సనకాదులు భాగవత యజ్ఞస్థలము నిరూపించుట. *

అనవుడు సనకాదులు మే

ఘ నినాదము కరణిఁబల్కుఁగ సాగిరిటుల్

వినయవివేకంబులు వెల

సిన నారదమాని! విను వశీకృతమతివై.

5

కలదుగదా చలిమల యం

ఘ్రులకడ యాగీయహోమఁకుంఁబృథ్వధూ

మలధూమవ్యాప్తద్యు

స్థలి గంగాద్వార మమరఁసంచారమ్ము.

6

ఎచటి గంగమతల్లి ఁ హృదయేశుఁబూజింప

నురువు దబ్బలు వడఁబరువులెత్తు

ఎచట దత్తుండు విశ్వేశ్వరు నోనాడి

యజ్ఞ దీక్షావస్త్రఁమందుకొనియె

ఎచట నుచ్చావచఁదృష్టదనీకమ్ము లిం

గా కృతిఁ బ్రజకుఁ బ్రత్యక్ష మగును

ఎచ్చట శ్రీకృష్ణు ఁ డెల నవ్వు దోచ మా

యా దేవితో ముచ్చటాడుచుండు

ఎచటఁ జలిమల చల్లనిదృష్టివలపు

నెచటి బ్రహ్మ కుండము సితాశ్చక్రి యుండు

రెచ్చట భవాని సౌశీల్య ఁ మేపుసూపె

నదియె నుమ్ము గంగా ద్వారఁమనఘ చరిత.

7

గంగాద్వార సమీపము

నం గల దానందతలము ఁ నవ్య లవంగీ

లంగ ప్రయంసు నారం

గాంగారక విస్ఫుటమ్ము ♦ హరివలమ్ముక్.

8

సారంగ సంఘంబు ♦ సౌమ్య స్వరంబున

జట నెప్పు చుండు బు ♦ కృష్ణలకును
వజ్రపాబున జట సంతతి యాజమా

న్నాయ క్రమము వల్లె వేయుచుండు
వరధృత నికరంబు ♦ మంచమధ్వసోడ

సామగానంబులు ♦ సంతరించు

రాజహంసము లధర్వణ వేదమున నన

ధాన సంక్షీడలం దాండవించు

బహులతాళి దేవాలయ ప్రాశ్నేజాపుఁ

బాజలకుఁ బూల వాయుదేవుండు తెచ్చు

యమివరులకు మాఁకులు ఫలాహారమిడు ము

దమ్ముఁ గందుమానంద తటమ్మునందు.

9

ఇదె తేనె త్రావి పోరే యస యాతిధ్య

మిచ్చుఁ బ్రాణులకు జంట్టిగ లెల్ల

చెమరించె ననుచుఁ బుచ్చముల వీచును జమ

రీమృగంబులు పుండరీక ములకు

పాఁవబిడ్డల కెండదోషకుండఁగఁ బించి

యమ్ము లడ్డం బిడు ♦ నెమ్మి మూక

దగ గొన్న తెఱనోటి ♦ మెగములకుం బోయు

జలముఁ గరుల్ దొండములను దెచ్చి

కరువలికి దారి బత్తెముఁగఁగొలంకు
కమ్మ చెమ్మ తావుల మూటఁగట్టిపంపుఁ
బొంఘలకు బాటఁ బువ్వులుఁవఱచులతలు
తతకుటము నందు నాసంసఁతటమునందు. 10

నిచ్చులు వేల్పుమూక హవినిం దిన వచ్చుచు నాడఁజూడఁగా
ముచ్చటయైన తమ్ముల సమూలముగాఁ గొనిపోయి మింటిపై
వచ్చెడి వాక నాటుకొని ఁ వారలకుండిన పైఁడి తమ్మిని
పుచ్చరముం దలంగి రెనఁవచ్చునె? నాకము తత్తటంబుతో. 11

ఆ మహితస్థలి సలుపుము
తోమల సైకతముపైని ఁ గూర్చుండి యపూ
ర్వామల రసపూర్ణకథా
గ్రామము శోజ్ఞానయజ్ఞఁకార్యము మఱానీ! 12

తన ముది వగ్గుల సిరువురు
తనయలఁ గేల్వట్టి భక్తి ఁ తరుణి యచటికిఁ
జనుదెంచు భాగవతిముం

డిన తావుల నెల్ల వీరినివసన ముండున్. 13

మునింద్రా! భాగవత కథా శ్రవణ మాత్రంబున నా
భక్తిజ్ఞాన వైరాగ్య నామకులు మువ్వురు నవయావన విరా
జితు లయ్యెదరని కుమారులు చెప్పిరని సూతుండిట్లనియె. 14

ఆ రీతి స్సనకాదులు
నారదునకుఁ జెప్పి కథ వినినంగా గంగా
తీరమున కరుగుదము మా

తోరమ్మా! యనుచుఁ జనిరి ఁ తోడ్కొని మఱానిన్. 15

* గంగాతీరమున భాగవత సప్తాహము జరుగుట *

ఎపుడు తల్లటమున ♦ నెసగు భాగవత క

థా గోష్ఠియను మాట ♦ రేగినదియు

యపుడె ముక్లోకములందు నా నార్త ప్రా

కె, నెకేమి చెప్పుదు ♦ ననఘులార !

తత్కథా మృతమును ♦ ద్రావెను నాసచే

వైష్ణవుల్ ముందుగా ♦ బద్ధు లిడిరి

గౌతమ చ్యవన మేఠాతిథి భృగువులు

దేవరాత వసిష్ఠ దేవలులును

గాధిపట్టి రాముండు శాంకలుండు పిప్ప

లాదుండు మృకండు సందనుం ♦ ద్దత్రిశంకు

వ్యాసుండు పరాశరుండు ఛాయా శుకుండు

జహ్ను జాజలి ముఖ్యు లచ్చటికి జనిరి.

16

అవనిగల సర్వమునులు శిష్య ప్రశిష్య

మిత్ర పుత్ర కళత్ర సమేతు లగుచు

భాగవత కథామృత రసపానలుద్ధి

బుదులౌచు గంగా తీరమునకు జనిరి.

17

మఱియు మూర్తి మంత్రంబులై నాలుగు వేదములు

వేయనెనిమిది ఉపనిషత్తులు బదునేడు పురాణములు నాట

శాస్త్రములు నెనిమిది దిక్కులు నేడు కులవర్జితములు గంగాది

పుణ్యనదులు బుష్కరాది సరోవరంబులు దండకాది వనంబులు

దిరువతి శ్రీరంగాది పుణ్యక్షేత్రంబులు నచటికి జేరుకొనియె.

మఱియు దేవగౌధర్వ సిద్ధసాధ్యాదులు నచటి కేగిరి. ఇంకను

గురుత్వకారణంబునంబేసి నడువం బాలుమాలిన వారిని భృగు
మునీంద్రుండు ప్రబోధించి ప్రోత్సహించి పంపించె. 18

కృష్ణ! కృష్ణ! యని ♦ కృష్ణుని స్మరియించు
చరుగు దెంచెడి సనఃకాదులకును
నలువుర కెల్లరు ♦ నారదు ముందుంచు
కొని యర్ఘ్యపాద్యాదు ♦ లనువు వజచి
యోగ్యాసనంబుల ♦ నుపవిష్టులంజేసి
తామునుండిరి యుచితస్థలముల
నందువైష్ణవులు సఃస్నానములు బ్రహ్మచా
రులు విరక్తులు ముఖస్థలమునందు

వారదర్శి మున్నిడికొని ♦ కూరుచుండి
రొక్కయెడఋషుల్ గురలు వేఁటొక్కయెడను
శ్రుతు లుపనిషత్తు లొకయెడ ♦ సతులొకయెడ
నొక్కయెడఽదీర్ఘములు వెలుఁగొందుచుండె. 19

పాలిచెన్ జయజయ శబ్దం
బులు శంఖారావములు సఃమోనమయను పె
న్నలివులు; చల్లిరి సూనం
బులలాజలవివిధ చూర్ణముల సభలోనక. 20

ఎందఱో విమానములపై
బృందారకులటకువచ్చి ♦ నెడచల్లిరి యా
నందమ్మున నందనహరి
చందన మందారజ వ్రతసన బృందమ్మున్. 21

* సనకాదులు భాగవత మహిమము నుడువుట. *

ఈ మాడ్కి నందఱుచ్చట

నామోదముతోడనుండ * నా సనకాదుల్

శ్రీమద్భాగవతముగా

భామాహత్య్రంబు నుడువఁదలకొని రెలమిన్.

22

వ్యాసనందన శాస్త్రీవ్రతభావమేము

పలుకుచున్నార మదివిన్నవారలకును

నారదాది మునీశ్వరులార! ముక్తి

కామినీమణి కరతలఁగ్ధామలకము.

23

దేని విన్నమాత్ర * శ్రీనాథుడరుదెంచి

చిత్తమందు గుడుగుఁచేసికొనునా?

దాని భాగవతము * మానితెంబును సేవ

సేయుఁడయ్య! సేవ * సేయుఁడయ్య!

24

వదిరెండు స్కంధములతోఁ

బదునెనిమిది వేల శ్లోకఁపరిమితితో నొ

ప్పదిమై శుకుఁడు నుడువ నా

స్వదింపఁజే, కలరె భాగవతము వినుడీ!

25

జనుఁడు తెలివితేక * సంస్కరించిరుగుట

భాగవతము చెవులఁబడెనువలె

వినఁగనేల శాస్త్రీమును గీస్త్రీమును ముక్తి

నేనయిత్తునంచుఁబ్దిచాలు.

26

భాగవతము పాఠులు * భవసంబుతీర్థ స్వ

రూప మచటివారి * పాఠమడఁగు.

భాగవతము విన్నవారి పాపములా క
లేబరమున నుండలేకపడచు.

27

వాజపేయశతము ♦ వాజమేధ సహస్ర
మొక్క ప్రక్క మఱొకప్రక్క భాగ
వతము పెట్టితూచ ♦ బహ్వంతరము దీని
వదియు నాటవకళ ♦ పాటియె యవి.

28

పుణ్య గంగయైన ♦ బుష్కరమైన బ్ర
యాగయైన వారణాసియైన
నక్షయ గయ యైన ♦ నా శుకశాస్త్రు ప
త్కథల ఫలము సమము ♦ కాపుకాపు.

29

తమకుంగలదేని యత్యు
త్తమ గతికింజనంగ వాంఛితము చదువుండా
స్వముఖమున భాగవత పు
స్తమునకొక్కోకార్థమేని ♦ చరణం బేనిక.

30

భాగవతమే వేదాదియు ♦ భాగవతమే
ద్వాదశాక్షర దివ్యమంత్రము, భాగ
వతమే పౌరుష నూక్తము ♦ వరమభాగ
వతమే వేదమతయుఁ ద్రయిభాగవతమే.

31

అయ్యా! ద్వాదశాక్షుండు సంవత్సరాత్మకంబైనకాలంబు
వ్రయాగ సురభి తులసి ద్వాదశి బ్రాహ్మణుండు వీలిహోత్తుండు
వసంతుండు పురుషోత్తముండు భాగవతంబై. ప్రాజ్ఞులు వీనిం
బృథగ్భావంబునం బరికింపరని దృఢంబుగా నమ్ముము. 32

అనిత మెవఁడు భాగవతం

బున కర్థము చెప్పనతఁడు † పూర్వం బొనరిం

చిన కోటి జన్మముల యఘ

ము నాశముం బొందు లేవుపో సంకయముల్.

33

ర్థాజసూయశ్వమేధాధ్వారములు సేయ

నెట్టి పుణ్యంబు † భయించునట్టి పుణ్య

మమ్ము నిత్యంబు శ్లోకార్థమైన శ్లోక

పాదమైనఁ జదువ భాగవతము నందు.

34

తులసీ పోషణమును సుర

భులసేవనమును ద్రివిక్రముని చింతనము

జిలుక జడదారి కబ్బము

నెలమిం జడుపుటయు సమమా † ఋషికుల తిలకా!

35

అంత్యకాలమందు † నవశంబుగా నైన

శుకుని పలుకు చెవిని † జూచ్చెనేని

వానిఁ బాఠజూచి † వైకుంఠమునకు గొం

పోవునాదరమున † శ్రీవిభుండు.

36

బంగారపు సింగముతో

రంగారెడు నీ పురాణారత్నము దానం

బుం గావింపఁగ వైష్ణవ

పుంగవుల, కఠండు విష్ణు † మూర్తింగలయుగ.

37

పుట్టుకఁదొట్టి యెప్పుడును బూజ్యము భాగవతంబుఁ జేతితో

ముట్టని మానవాధముఁడు పుల్లనుఁడో! వెలిగాడ్డయో! యిసీ

యట్టి నికృష్టజన్మమది ♦ వ్యర్థముగా, తనకన్నతల్లికిం
బుట్టెడు శోకమిచ్చి కడుపుంజెడబుట్టినవాడు గాఁడాకో. 38
ఎన్నడు గూడ భాగవత ♦ మించుకయు జెవిజేర్చడేని యా
చెన్నటి పురుష పాతకుడు ♦ జీవముతోడి శవంబు భూమియా
దున్నను మోయలేక కడు ♦ దుఃఖమునెందునువానిగూర్చియే
మన్ననుగూడ దోసమెసుమా తలమందగ దట్టి దుష్టునికా. 39

అని జీవనమాజముఖ్యులు దివిబలుకుచుందురని నన
కాదులు మునులెల్లరు వినుచుండ మఱియు నారదునితో
నిట్లనిరి. 40

కోటి జన్మములందు ♦ గూర్చినపున్నె ముం
డక భాగవతము విశింగఁజాల
రటులై నఁగడుయత్న ♦ మాచరించి వినంగ
వలె నవకాశంబు ♦ వదలఁగూడ
దానాఁడె యీనాఁడె ♦ యది వినవలెనని
నియమమ్ము లే, చెప్పు ♦ డయిన సరియె
సత్యమాడుచు బ్రహ్మచర్యవ్రతస్థులై
వినుట సర్వోత్తమం ♦ బనఘు చరిత
దాన మానసజయము పెరిపూనుఁగాన,
బహుతిథంబగు కాలమా ♦ పగిది దీక్ష
పూని వినఁగ నశక్తులౌ ♦ పురుషు లేడు
దినములందైన వినవచ్చు ♦ ననియె శుకుఁడు. 41

మాఘమున నెలనాథ్య నేమమున విన్న
ఫలము చేరు సప్తమా శ్రవణమువలన

మఱియుఁదపములు యోగ సమీమాధులిడని
ఫల మనాయాసముగ దీనఁబడయవచ్చు. 42

మనసుం గెలుచుట కష్టము
మనుగడ స్వల్పంబురుక్తిమాజమువలన
స్వనులకుఁగలిబహుదోషము
లనుగూర్చునటంచు ముని వెలాలార్చెదీనిఁ. 43

ఘనతపముకంటె సప్తాహ గర్జయదిగో
క్రతువుకంటెను సప్తాహ † గర్జయదిగో
వ్రతము కంటెను సప్తాహ † రావమదిగో
మించి తీర్థమునది బొబ్బరించు నదిగో. 44

ధ్యానమును మించి యోగంబుదాటి జ్ఞాన
మలఁతఁజేసి గర్జించు సప్తాహ మదిగో
అన్నిటికి మిన్న నేన సుతముంచు బొబ్బ
రించు సప్తాహ మదె బొబ్బరించు వినుమ. 45

అని భాగవత సప్తాహ ప్రభావమ్ము సనకాదులు నార
దాదులకుం జెప్పిరిని సూతుండు వలుక శౌనకుం డిట్లనియె.
మహాత్మా! తమ రిప్పుడు జ్ఞానాది ధర్మమ్ములను గణించి సాత్త్వి
ర్యంబైన కథానకముం జెప్పితిరి. నిశ్చేయస మొసంగుశక్తి
భాగవత పురాణమునకుఁబుట్టిన తెఱంగు సెలవీయ వేఁడెదనన
సూతుండిట్లనియె. 46

* సూతుండు భాగవతమునకు శక్తికల్గిన తెఱంగుసెప్పుట *

శ్రీకృష్ణదేవుఁడీ భూ

లోక మెడలి వ్యవధగమన † లోలఁగనఁగా

నేకాదశమును వినియు సు

ధీకుం దుద్ధవుఁ డిదం విధింబ్రార్థించె.

47

అరవిందాయత నేత్ర! భక్తజన కాశ్యంబీవు గావించి యీ
ధరణింబాసి చనంగ నెంచితట! యేతద్వార్తమచ్చిత్తమున్
బటియల్ వాయఁగఁగోసివై చినది నాబాధందొలంగించి ని
ర్భర సంకోపముఁగూర్చిపోగదె జగద్భద్రదాను సుధాయకా!

తమ రడుగె త్తఁగా నె ప్రమదంబున రాగలిగాఁడు వాఁడు గో
దుముకుచునున్నవాఁ, డతనిదోర్పుగ మండగదుండగిండ్రీలా
రమణిని సాధులన్నివులఁరాయడి వెట్టెద, రీన్మశంస భా
రము వహియింపఁజాలక ధరాసతిగోవు యేరివేఁడెడి? 49

ధారిణి కీపుగా కెవఁడు * త్రాత! శ్రితాళి భవద్వియోగ ము
తీరున నోర్చుకోఁ గలదు? * జేవ! ధరన్విడఁ బోకుమా! నిరా
కారుఁడనైన నీవు త్రిజగంబులు గొల్వఁగ లేవటంచు సా
కారుఁడవై వెలింగెదవుగా కరుణామయ! భక్తరక్షకై. 50

ఓ సకలేశ! మా మదు లయో క్షణమైన నిరాశ్రయంబుగా
భాసిలు చుండలే, వెవుడు * పర్విడుచుండు, నికెట్లు నిర్గుణో
పాసనముం బొనర్తు? మతిభార, మెఱిగియె దీని నీవు మా
యా సముపేతతక బహువిధాకృతులంగనువట్టె దీశ్వరా! 51

ఈగతి నుద్ధవుండనఁగ * గృష్ణుఁడెదం దలపోసి, నివృద్ధే
నేగిన వీడు చెప్పి నటులే యగుఁ గావున నట్లు గామికై
నా గురులేజ ముంచెద ఘనంబగు భాగవతంబునందు నా
పై గమనితునంచు శ్రితపాలకుఁ డట్లయైనరై శౌనకా! 52

సావనమైన భాగవత * వాఙ్మయ మందు మురారి సత్కృపా
శేవధి యీత్రకారమునఁ జేరుట చేత నె వర్ణ వర్ణమున్
జీవరసంబుతోఁ గులుకుఁ జేరి పఠించిన విన్నఁ జూచినన్
సేవ లొనర్చినం గలుగుఁజ్రేయము; లాఱునుసర్వసాధముల్ 53
శ్రీహరి యిందుంట నె స

స్తాహ శ్రవణంబు మిన్న * యయ్యె సమస్త
ప్రహరములు సాధనములు

వ్యాహతములు కాఁగ నిద్ది * వ్యాహృతమయ్యెన్. 54

దుఃఖ మడఁగ నౌర్భాగ్యంబు * దోర బీద
తనము పర్వేత్త బాపంబు * తనువు విమవఁ
గామమోడఁ గ్రోధము చావఁగలి నగాహ
మీ మహా ధర్మ మది వచిఁయింపఁ బడెను. 55

వేలుపులును దాఁబఁగ లేర * విష్ణు ప్రావ
మతాక విధిచేత, మరుజుల * మాటయేల?

అందువలననే సుమ్ము సప్తాహ మనెడు
నీ మహా ధర్మ మది వచిఁయింపఁ బడెను. 56

అని సూతుడు పలికి మఱియు నిట్లనియె. శౌనకా!
యట్లు ఋషి మహాసభలో సకలములు సప్తాహ శ్రవణోప
ధర్మమును వెల్లడింపఁగనే శౌనక యుచ్ఛతము జరిగినది.
వినుము చెప్పెద. 57

* భక్తి ఋషి సభలోనికిఁ గొడుకులతో వచ్చుట *

ఉత్సాహము. సంధనందనా!ముకుంద!నాథ! రామ! కృష్ణ! గో
వింద! మాధనా! మురారి! * వేణుగానలో! రా

కేందువదన! వద్మనాభ! ♦ యీశ! కేశవా! హరీ!
యిందిరా మనోహరా! యు♦ పేంద్ర! కంసమర్దనా!

ఉత్సాహము, గుండరాంగ! హేమ వసనశోభితా! చతుర్భుజా!
మందరాగధారి! శౌరి! ♦ మధువిచారి! స్వామి! యం
చుం దృఢోక్తిః బాదుచుక్ విశిష్టమైన పెరిమె రూ
పొందిసరగయువతివచ్చె ♦ యువకపుత్రయుగముతో

వచ్చినయట్టి దేవిగని ♦ భాగవతార్థ మిటుల్ స్వరూపమై
వచ్చెను జారువేషమునవాహ్వరె! యంచునుగొందతాడగా,
వచ్చెనేయెట్లువచ్చెనదిభక్తియే? యీసుకుమారు లోయటం
చచ్చెరువంది కొందఱునిరా నభరేగె రవం బుదారమై. 60

ఆకరములఁ జిటితాళము

లాకనులం దూర్ధవృష్టి ♦ యా పెదవులపై

శ్రీకాంతుని నామము లెవ

రోకదె యీ తల్లి యచ్చెరువుగా వచ్చెన్.

61

ఒకమారక్షులుమూసి నృత్యములు సేయున్ చాలనీ మాలికా
వ్రకరంబల్లలనాడ నొక్కవరియో ♦ వద్మాక్ష! యోదేవ! యో
సకలాత్మా! యనినాడు నొక్కవరి చేష్టా శూన్యయా నెవ్వరి
యక! రామాయదుకూలకాంతుఁ దెసల్ ♦ వ్యాపింపవర్తిచెడిన్.

ఎవ్వరొయీమె? పిరెవరో? యెచ్చటనున్నయె? యీవ్రదేశమీ
జవ్వని చేరుటెల! మునిసంఘము లీమెను గాంచి గౌరవం
లివిధ నింతగా సలుపు ♦ టేల? యటంచును బ్రశ్న లుత్తరా
లవ్వన సీమనిండి దెసలాని దివిం జని చుక్కలంబులో. 63

అత్తటి సనకాది నియమి

సత్తము లక్కలకల వ్రతచండ రవము చే

యెత్తి యడంచుచు సంభో

భృత్తుల కుద్దులయి వల్కిరిటు బిగ్గరగా.

64

సభ్యులార ! వినుండు నిశ్శబ్ద సరణి

నీమి భక్తి, జ్ఞాన విరాగు ధీతరుణులు

భాగవత కథార్థం బిటసాగ వీర

లేగుడెంచి నిచ్చట వింతయేమి చెప్పుడ !

65

అను మాటల సపుత్రయగు భక్తిదేవి యాలించి
ముగ్ధులొసంగు గౌరవంబు నాదరంబున స్వీకరించి విన
మ్రయై సనకాదులతో నిట్లనె.

66

* మునులు భక్తిస్థానము సిర్పయించుట *

ఓ ఋషివరులార ! నమ

స్కారము కలివలనఁ జిక్కి ధీశల్యం బైతి

మీ రిప్పుడు కథారస మిడి

గారవమునఁ గంటఁ బుష్టిఁ ధీగంటిన్మంటి

67

మీ పెంపుడు బిడను గద

తావస వరులార ! యెట్టి ధీతావున నికనే

గాఁపుర ముందునా ? దానిం

జ్ఞో వరులై చూపరయ్య ధీపున్నెం బుండు.

68

అని భక్తిదేవి పలుకఁగ

పనక్కుమారకులు సువ్రతసన్నాప నముల్

దనరారఁగ నామఁ గనుం

గొని యనిరి సతమ్ము భక్తకోటికి నెల్లఁ.

69

విమలప్రేమ రసం బెదన్నిలుపు దే! విష్ణుసారూప్య సా
ఖ్యముకల్పించెడితల్లి! సంసృతిమఁగోగ్రవ్యాధిఖండించుమా
త! మురా రాతికి ముద్దుగూర్చు సతి! యేతద్వైష్ణవ శ్రేణి చి
త్తములం దెల్లపుడు స్వసింహఁ గదె భక్తప్రీతి సంఘాయినీ! 70

ఇటులు వసెంతు వేని జనఁనీ! కలిదోషము లెన్నియేని మి
క్కుటముగఁబుట్టి లోకమునఁగ్రుమ్మరుఁగా, కివినిదువంకఁ జూ
చుటకును గావు శక్తములు • సుండరి! పొమ్మన భక్తిదాస హృ
త్పటములఁగూరుచుండెమునిపుంగవనూక్తులెవండుమితాడిఁ

సకల జగంబులం దెవరి • స్వాంతములఁ హరిభక్తి నిల్చు వా
రి కలిమిలేములేల? యరఁరే! బహుధన్యులుచాచె, యమ్మురాం
తకుఁడు స్వలోకకేలి బహుభా త్యజించి యనూనభక్తి సూ
త్ర కలితుడై వసించెడి నిదధృదయాంబుజ కేసరంబులఁ. 72

త్రవచింపంగల వారమే? రుచిరమై • బ్రహ్మత్రకంబైన భా
గవత ప్రాభవ! మేల పెక్కునుడు? లాగంధంబుఁ జేవట్టి యీ
భువి నెవ్వఁడువచించు? నెవ్వఁడువినున్? • ముఖ్యంబుగావారుశ్రీ
ధరు సామ్యంబు వహింతురేమిటికిఁక • ధర్మంబులన్యంబులున్.

అని కుమారులు సభలో వక్కాణించిరని సూతుండు
మఱియు నిట్లనె. అట్లు వైష్ణవ హృదయములందలొక భక్తి
ప్రవేశించుట తోడనే.

74

శ్రీలలనాసమాశ్రిష్టావఘనుడు

నీల మేఘశ్యామః నిర్మల తనుడు

75

వనమాలికావ్రభాః వ్యాపిణోదరుడు.

ఘనశంఖ చక్రశార్ఙ్గదాది కరుడు.

76

సౌందర్య జితకోటిః సామకాన్ముకుడు

చందన చర్చితాః చత్స్వరూపకుడు.

77

హరి కపోల విహారి కుండలుడు

హరికాంచీ మకుటాంగ దోర్జ్వలుడు.

78

కౌస్తుభరత్న ప్రకాశ మానుడు

నిస్తుల స్వర్ణ కాంతి పరిధానుడు

79

మందహాసానుగాః మలకటాక్షుడు

సుందరాబజ్జవిశాలః సురుచిరాక్షుడు.

80

శ్రీవత్స విస్ఫురః చ్చిహ్నారమ్యుడు

లావణ్య మధుర విలాస గమ్యుడు

81

వైకుంఠ వాసుడుః పద్మనాభుడు

శ్రీకంఠ మిత్రుః డాశ్రిత వత్సలుడు.

82

సచ్చిదా నందుడుః సర్వకారణుడు

వచ్చి భక్తుల మఃః పద్మముల్ సాచ్చి.

83

భాగవత కథాశ్రవణార్థము వైకుంఠ వాసులు వైష్ణవులు
ధ్వజవాదులు వచ్చి గూఢరూపులై యుండిరి, వారిది
యంతయుం జూచి యానందాతి రేకంబున జయజయ ధ్యానం
బులు సేసిరి. అంబరవాసులు చూర్ణవ్రసూన వృష్టులు కురిసిరి,

సభాస్తారు లెల్లరు దేహ గేహాదులు మఱచి యిట్లడిరి. అట్టి
తన్మయా వస్థను నారదుండు సూచి యిట్లనియె. 84

అరరె మునివర్యులార ! సప్తాహ జన్య
మైన యీ యలౌకిక మహిమాలి శయము
కాంచినాడ నేత్రంబుల † కఱపు దీక్ష
మునిగినాడ మహానంద † వనధి యుద్యోగి. 85

మూఢశర సమాజమును బశు పక్షుల
సమజమును నకిల్చిష్టమునఁ గ్రాలఁ
గఱను మించినది నెఱుకండును లేదు ని
జమ్ము నిజము స్మృత్యమును లేదు. 86

విమల కథా మయ సప్త
హముచే శుద్ధుండుగాని † యతఁ డెవ్వఁడు ? లో
కము మేలుగోరి కారు
ణ్య మానసులు వెలువఱచిరి † సవ్య పథంబున్. 87

అని నారదుం డనుచుండ నమ్మాట లందుకొని సన
కాదు లిట్లనిరి. 88

ఓహు దురాచార సత్తులు † పాప మతులు
క్రోధవహ్ని దగ్ధులు కాముకులు విమార్గ
గాములుం గుటిలాత్ములు † గలియగమున
నఘలు లగుదురు సప్తాహ † యజ్ఞమునను. 89

బ్రాహ్మణ ధనంబు చేతను † బ్రదుకువారు
మోసగాం ద్రుగ్రహుచ పాపిలు పరాంగ

నలఁ జెఱచువారు నిర్దయుల్ ♦ కలియుగమున
నమలు లగుదురు సప్తాహ ♦ యజ్ఞమునను.

90

త్రికరణంబులఁ బాపముల్ ♦ దిన దినంబు
నలపువారు దురాశయుల్ ♦ శతులఁ మలిను
లొరుల ధనమున బ్రదికెడు ♦ నరులు కలిసి
నమలు లగుదురు సప్తాహ ♦ యజ్ఞమునను.

91

తల్లిదండ్రుల దూషించు ♦ తనయులాన
పోతు లాశ్రమ ధర్మ విఘ్నాతుకులును
హింసకులు దాంభికులు సత్యహీనులుఁ గలి
నమలు లగుదురు సప్తాహ ♦ యజ్ఞమునను.

92

అని ససకాదులు పలికిరిని సూతుఁడు శౌనకాదులతోఁ
జెప్పెను.

93

భుజంగప్రయాతము, యమాద్యుజ్జ్వ లాప్తాంగకాభ్యాప కేళీ
సమాసక్త సద్గుర్వంజ ప్రాంఘి సేవా
క్రమోపాత్త శుద్ధిస్ఫురిచ్ఛాత్ర చిత్త
క్షమారూఢ బోధ వ్రంకార స్వరూపా! 94

—: గ ద్య ము :—

ఇది ఉభయభాషా ప్రవీణ వేదాంతపారీణ మిన్నికంటి
గురునాథశర్మ ప్రణీతంబైన శ్రీ పద్మపురాణోత్తర
ఖండస్థ శ్రీమద్భాగవత మహిమ మందలి
తృతీయాధ్యాయము.

శుభమస్తు.
ఆవిఘ్నమస్తు.

శ్రీమద్భాగవత మహిమ.

చతుర్థాధ్యాయము.

శ్రీకృష్ణాసన సంస్థా!

గోపాలన కేళిలోల! ♦ గురుశివమత్రా

లాభ బలప్రాపిత విజ

యాపార విజయ విలాస! ♦ హరిహరనాథా!

1

అవధరింపు. మవ్వల సూతుండు శౌనకాదులతోనిట్లనె.
అట్లు సనకాదులు నారదాదులకుఁబరమ పతితులును శావను
లగుదురని చెప్పి యిట్లనిరి. ఇచట నొక పురాతనతీర్థానంబు
నొడివెడము. తచ్ఛ్రవణ మాత్రంబునం బావహానియగు,
దాని నాలింపుడు.

2

* సనకాదు లాత్మదేవుని కథను జెప్పుట. *

పూర్వము తుంగభద్రకును ♦ బూర్వదిశాతట మందొకండు గం
ధర్వ పురంబుగ్రాలె నట ♦ ధర్మము దాఁబడివాఁడు విద్వేలం
గర్వము సెందువాఁడమల ♦ కర్మము సేయనీవాఁడు లాఁతిమే
లోర్వనివాఁడు సత్యమున ♦ కొగ్గనివాఁడలరారఁచొక్కడు. 3

వర్ణాశ్రమ ధర్మంబుల

నిర్ణయమును మీఱఁడెవఁడు ♦ నిగమంబులు సం

పూర్ణముగఁజదివి సకల క

ళార్ణవులై యుండ్రుపాటు ♦ లాపురిలోనన్.

4

వారిలో నాత్మ దేవుడన్ ♦ బ్రాహ్మణుండు

సకలవేద విశారదుండుకంటెలుండు

శ్రౌతమున స్మార్తమునను భాస్కరునిబోలె

మెఱుగు చుండును దివ్యబెట్ట ♦ గలిమికలదు

5

ఆతని కొక్కభార్యకలదామెను ధుంధులియందు, రుత్రమ

ఖ్యాతకులంబునబొడమె ♦ సంపము చందముకద్దు గీమునం

జాతుఁడో బనుల్ సలుపు ♦ సంతతముంగడువాగుచుండుఁదా

నేతఱినొండ్లతోడఁగలఁపించు మఁగ్రార్యముసూపుచుండెడిన్.

అదియేమాటవచ్చించునాపలుకు నూతాఁజైన జెల్లంగనొ

నెదిలోకింబున వార్తపొక్కునది తానేముందు నాలింపనొ

బదులెవ్వఁడగునన్వచ్చించునిక నవ్వాబ్ సమూలంబుగాఁ

గదలించుదరమేవదల్చుకొన నాగయ్యాళినోటంబడన్.

7

జగజంత యూరిమిఁదొ

దెఁగఁదిగుఁవాదులెల్ల ♦ దీర్పు నయినహె

చ్చగు నీల్పునఁగనుగల్గి మె

లఁగురేగడవం గరమ్మల నెవండంటున్?

8

కట్టుకొన్న యాలుగొవున నదియెట్టి

గట్టివాఱుయైన ♦ నెట్టెటలనొ

ధరణిసురుఁడుకడఁక * సరిపెట్టుకొని కాఁపు
రమ్ము సేయుచుండ * నమ్మిమీఱ

9

ధనముల్ ధాన్యములిండ్లువాకిలులు క్షేత్రంబుల్ బలీవర్దముల్
ఘనగోవుల్ మహిషీతతుల్ పరిజనుల్ * త్రాల్సొమ్ము లేవెన్నియు
న్నను సంకోషముసీయ వాయొగదసంతానంబు లేకున్ననం
చును నాదంపతు లెంచియువ్వుడెడఁదక * శోకించిరోనారదా! 10

మొదట నర్థంబు గలద మాపిదపఁగాను
మబ్బెరెండుండినను నుఖంబులరదాయె
నంచునాతఁడు సంతతి * యబ్బుకొఱకుఁ
బిదప ధర్మంబు సేయఁగా * మొదలుపెట్టె.

11

భూములను గోవులను వస్త్రములను హేమ
ములను రజతంబులను భూసురుల కొనంగె
జదువు సంధ్య లాచారంబు * పరిగఁజూచి
పాత్రమెఱిగి దానము సేయ * వలయుఁగాదె.

12

అందుఁగూడ నేవారి కియ్యది యొసంగ
వలయునో యది చూచియే * వాఁడొసంగె
నేవిషయమున కేవద్యమీయవలెనా?
సత్కవీంద్రుడు చూచియొసంగునట్లు.

13

వనమును నాటించెఁబా
విని ద్రవ్వించె నొక చెఱువు * వేయించెఁబా
జనములు వెట్టు గుడిన్ని
ల్పెను బూర్తమ్మునను సంత * లేదాతనికొ.

14

కొడుకైనఁ గూతురైనం

బొడమకునికి నింటఁగాలఁముంబుచ్చఁగలే

కడరు నడలున నతం డొ

క్కుండయడవికి వెడలితిరుగఁగడఁగె విమరుఁడై.

15

అంత నడిమింటి పై కరుఁగడరుగుడేర

నచట నెంతవనచ్చాయ ఁ మలరుచున్న

నాతనికి దప్పికల్గినీరాసపుట్టె

నడఁగియుండదు కాలమహిత్యమెపుడు.

16

ధరణీదేవుడు దూప దీర్చి కొనఁ గాంతారమ్మునందారు చా

దర మొప్పారఁగ నొక్కచోఁగనె సముద్యద్భంగసంచారమున్

వరసాగంధిక కైరవాంబురుహ దీప్యత్యైరభోద్ధారమున్

బురుషీయూవరసస్ఫురన్మధురవాఃపూర్ణుఁగాసారమున్. 17

పాఱుండు కూరిమిమీఱి నక్కాసారమ్మునేరి న్నన
సంధ్యాదు లాచరించికొని దగదీఱి నీరపానమ్మునర్చి తీరమ్ము
నంగల భూరుహమ్ముచేరువఁగూరుచుండం గొండొక కాలంబు
గడచనె నంత.

18

కడుదీర్ఘంపు జటాకలావము శిరోఁగ్రంబందు నెట్టెంబు కై

వడి దీపింపఁగఁ జుట్టి సాం ధ్యకళఁబ్రావారంబుగాఁ దాల్చియె

క్కుడుబ్రాహ్మంబగు తేజమాన్యమువయింఁగుంపించిశాంతంపుసాం

తడరన్నేత్రములందొకండుమునిదాయన్వచ్చెఁగాసారమున్. 19

వచ్చి జలమ్ములందిగి పాదాద్వివ్రతౌళన మాచరించి
కొని యించుక జలమ్ము త్రావి తీరమ్ముచేర నాత్మదేవుండు

విసముండై డాసి నమస్కరించి దీనాననుండై నిలువంబడ
యతివరుం డిట్లనియె. 20

* మాని దేవాత్మదేవ సువాదము *

ఏటికి నిట్టూర్పు విడుతు?

వేటికిఁగన్నగవనీర † మేతెంచెడి? ని

చోటనొకండవెయున్నా

వేటికి వచియింపు తండ్రి? † యే మాపదయో? 21

అన నాత్మదేవుం డంజలివట్టి యిట్లనియె. 22

స్వామి! మహానుభావ! మునిఃసత్తమ! పూర్వోక్తతాఘరూపగతిం
బ్రామెను నాపితాశ్చిపుడుఃత్రావెదరయ్యకివోష్ట తోయముల్
ప్రేమముతోడఁగై కొనరుఃవేల్పులుఁబాటులు నేనొసంగుచో
నేమన? సంతు లేదుసుమిఃఃకలుమాత్మనకుఁదయాసిధి! 23

గుఱినిలువఁబడనిచి త్తము

తఱికొదవనిచి త్తము విబుఃధమనోమణులం

గరఁగింపని పొత్తము సుతు

మురిపెము గనని నరు వృత్తము వృథావృథగా. 24

ప్రజలులేని యర్థంబు వ్యతిర్థంబుగాదె

కొడుకు లేకున్నకులము వ్యాఃకులముగాదె

వట్టి తిరుగని భవనముఃవనముగాదె

మొదలు చెడ్డబేర మఃపుత్తుః బ్రదుకుఁ దెరువు. 25

హా! నేఁ బోషించు కపిల

ధేనువు కట్టద యదెన్నిఃదినములుచన్నక

నే నాటిన వృక్ష మకట
ప్రమానయ్యుఫలింపదేమిఁ మాటాడనింకఁ? 26

నాయన! ఫలమేదయిన
స్మాయంతికివచ్చెనే నశనతికాలములో
నే యక్కట! చెడిపోవును
జేయంగలదేమియింక ♦ జీవమ్ములతో. 27

నిర్భాగ్యుడనగు నాప్రా
దుర్భావముచే బితాభ్యుత్థోషముగన రే
స్వర్భోగములంబొందను
దుర్భరజీవితము మోయుదునటే యింకఁ. 28

గొడ్డులోతువానికూడు కూడదటంచు
దొడ్డవారల్లు ♦ దొలఁగిపోవ
గడ్డిపోచకన్న ♦ గనగవ్వుమైననా
యెడ మోచు నెట్లులీయవమతి? 29

బ్రదుకుపైనిరోసి ♦ ప్రాణంబులఁ దృజింప
వచ్చినాడనిటకు ♦ స్వామి! యంచుఁ
బెద్దపెట్టుగాఁగఁ బెడమోముతో నేడ్చు
విన్నవారి గుండెప్రలిపోవ. 30

యతివరుగోమలంబయిన ♦ స్వాంతము నీరయిపోయి దీనికిం
గత మదియేమిగో తెలియఁగావలెనంచుఁ దలంచివానిసా
లతలవిధాత్మనక్షరము ♦ లంగని పర్వమెఱింగనేటిక
దృఢతపడయోగకత్తిగల ♦ ప్రోడలకెందు దురావమున్నదే! 31

అంతన్నానివకుండుగేస్తుఁగనియియ్యా! యేల సంసారసం
 భ్రాంతింజిక్కి దురంతచింతలఁగృశింపవా? జ్ఞానముం బూనరా
 సంతానంబడిచట్టుగాను కనవోశాస్త్రాలు గీస్త్రాలు నీ
 స్వాంతంబందు బలిష్ఠకర్మముబడిన్వర్తించురాభూతముల్. 32
 అరసినాడనీదు ♦ ప్రారబ్ధ మేడు జ
 న్మములనుండి నీకు ♦ నాస్తినాస్తీ
 పుత్రబలము వగలఁబొగలకు నాలవ
 యాశ్రమంబుపూనుహాయిగాను. 33

కొడుకు కొడుకటంచు ♦ గొట్టుకొందువుతెగ
 సంతకలుగఁగానె ♦ సంబరంబి?
 యరరె! సగరునకును ♦ నలువడివేవుకు
 ప్రాముకొన్నదేమి ♦ వాడుచెపును. 34

కొడుకుఁ గుట్టనొడివి ♦ దొడుకు నానంజేసి
 నడుకు సారము వొడమ ♦ మిడుకుచార
 దుడుకు సూపక ముడి ♦ బుడుకునే కడినీకు?
 గొడుకు కడఁక నుడుగు ♦ ముడుకువగును. 35

ఓరీ! నామాట వినుము
 కూరకు దుఃఖమ్మువిడువుఁఫోరతరము సం
 సారము సన్న్యాసమై య
 పార సుఖము నిచ్చునెన్ని ♦ భంగులఁగన్నవా. 36

అనిన నాత్మ దేవుండిట్లనియె. 37

గేస్తు “లపుత్రస్యగతి
 రాస్తీ”యనడి నుడుగుఖంగుఁమని మ్రోగఁగవి

త్రస్తాత్ములు గారే? విలు

ధస్తవనీయచరితులరు + తామెలుగిరిటి.

38

అనిన మునివరుండు వకవడి నగి ముట్టినయె. “అవశ్య
మనుభోక్తవ్యమ్ స్మితంశ్రమ శుభాశుభమ్” అనెడి పెద్దల నుద్ది
నాలింపవో?

39

ఎవఁడేది చేసికొనునో?

యవశ్యమని యచుభవి. పరిననుదవ్వునుకా

ల వివక్షమైనపుడు చూ

డవో? దూర్వామూలముం బొటనుడించుటలక.

40

కలిఁబుత్తుల కలుగుటకుం

గలుగకయుండుటకు నెవరి + కరిములలోనా

గలదు? ఋణబంధముకొలఁది

బొలుచును ఒశువులు గృహములు + పుత్తులు, పత్నుల్.

41

సుగతులు సత్త్రియల్ సలుపుచో నగువానిని బుత్తులొచరిం

చగవలెనంచు నేల తలఁపకవలె? నీకయి నీవు చేసికో

దగదె? పరంబుకన్ సుఖవితానము కల్గుటకా? నుతారివై

పొగులుట? లేక యైహికము పొచ్చుటకా? ధర్మసూరగ్రణీ!

42

ఉభయలోక సౌఖ్యములు క్రియోద్భవము

లగుట నవియనిత్యములటంచువాని

కన్నమిన్నయాముక్తి సౌఖ్యస్మృతకొటకు

జ్ఞానులొసరింతు కర్మ సన్న్యాసమనఘ!

43

తనయులటమ్య! సద్గతులుదార్తుడు? పుత్తులు లేక చన్న కాం

తనవుడు దుర్గతి బడియెనా? యనివాహితుడైన వ్యాసనం

దనుడును దుర్గతింబడియెనా? హనుమతుడో? నారదుడో? యో! యనఘ! నివృత్తిమార్గపరులందరపుత్రకులయ్యదుర్గతి.

అనిన నాత్మదేవుం డిట్లనియె.

45

శూరులుపుత్రకులగులుగఁజూ సురలోకమువొందె బాండుభూదారుడు మన్మలుండినఁగదా దివికేగె యయాతియు జరత్కారువు సంతతిం బడయఁగాఁ బితరుల నియమించిలేల? యో సూరివరేణ్య! నన్ను దయఁజూడవె! నీ కెదురాడు వాడనే? 46

అనిన నహూసి యిట్లనియె.

47

అవునయ్యా! యది కర్తమార్గము తిడి యాధ్వమునబోవు మానవు లా నాకసుఖాలు పొందెదరు పుత్ర్యాశ్రీణ మైనంతనే భువిపైఁగూలుదు రేను జ్ఞానసరణిం బొమ్మంటి నట్టెనఁ బొందవు జన్మములు మృత్యువుల సతము నానందము వెల్లొందెడి.

క్షితిదేవసత్తమ! స్వయం

కృతములు షరకృతములు ననఁగదెఱఁగులు స

త్కృతు, లవి స్వర్గముఁ సుఖ

ప్రతాపముం గూర్చుఁ బ్రాణివర్గంబునకు.

49

నీ కర్మంబులు నీవచేసికొనుమంటి బుత్తుడో పాత్తుడో

లే కింకెవ్వడో చేసి నీకొనఁటల్ శ్రేష్ఠంబు గాదంటి, ని

స్సీ! కర్మాధ్వము రాకపోకలను గాఁపింబెట్టు జ్ఞానాధ్వముం

గైకొమ్మంటి నట్టెనఁ గల్గుఁ జరసాఖ్యంబంటి, జంకేటి. 50

అనిన నాత్మదేవుండిట్లనె.

51

స్వామి! తమిఁపుఁ డీబడుగుఁ బాపఁడు మీనుడిపోడిమిం గనం
డేమియునైనఁ బుత్తఁగనఁ నెంచెడి మాటకు పట్టపట్టి యో
గామితే శక్తియుక్తులకుఁ నందనిదుండదు మీరు నన్నిఁకం
బ్రేముడిఁ జూడ రే నిట హఠీ యని ముక్తునుమూసికొందుఁగా.

కన్నీరు బుగ్గఁ గారుచున్నప్పుడే
బోసినోరు దెఱచి ధ మురిసి నల్ప
చందమామా! రావె ధ జాబిల్లి రావే య
నుచు మొదలెట్టఁగా ధ నోరు విప్పు
కమ్మఁగా నుండును ధ బొమ్మ ముద్దుబుడి య
నంగ గుటుక్కున ధ మ్రింగు దాని
నరుగు చున్నారు నాఁయనగా రనంగానె
యెత్తుకొమ్మని చేతులెత్తి యడు

అమ్మ తాయెము కొనిపెట్టుమంను నేడ్చు
బాప! రా! యఁ బర్యెత్తి ధ పైనిఁ బడును
బొమ్మ! లేవి యనుచు బొత్తములను లాగు
గొడుకు గుగ మిట్టిదని యేరునుడువఁగలరు?

53

అపుడపు దాత్మలో బాడమునాశయముం బ్రకటింపలేక ప్రా
తిపదిక మెట్టెటో యనుచు ధ దేవకుఁడల్లికి నడ్డువోవఁ గో
వవడఁగ నాపె, నన్ను గనిబాపుగు మంచును నేడ్చుచున్నదం
కపుఁ దొడవై వెలుండు సుతుఁకొఁగిలి పాఖ్యమునెన్న శక్యమే?

కొడుకులుఁ గూతులు గోడం

ప్రాదీకపు మనుమలును నిండియుండంగా న

వృదు కళకళలాడుచుఁ దం

గడుపూచిన యట్లుగాదె ♦ గీమువెలుంగుఁ.

55

అనిన యతివరుం డిట్లనియె.

56

పిల్లల వలన గుఱిముట్లు

గొల్లాడుదె? గొంతులోన ♦ గుఱిగుఱిలాడన్

దల్లడిలవె? కాల్గలిన

పిల్లివిగావె? కడిగొందు? వే? నిదురించే?

57

మున్నువిరించి దుఃఖమును ♦ బుట్టఁగఁజేయఁగ నాపె వచ్చి క్రా

ల్గన్నుల నశ్రువుల్ గురియఁగా జనకా! నను జేరనిత్తురే

యిన్నరులన్న ధాత యపుడిం దియ సౌఖ్యము మాటువెట్టి నీ

కు న్నెలవేర్పడింతు ననఁజేసి గుఱిముట్లన దుఃఖముండెరా. 58

మొదట నొకండవే యపుడుపుట్టెను దుఃఖముగూడ నొక్కఁడే

వదవడి తెచ్చికొంటి వొకభార్యను గావున రెండు దుఃఖముల్

గదిరెను నేడు పుత్తుకొఱ కైరెపించెడు మూఁడు దుఃఖముల్

గుదిగొనవయ్య! యెందుకొఱకొయిటుదుఃఖము లీవు గోరుటల్.

జ్ఞాన సుతుం గోరుమురా

వానివలన రాక పోకభాసిల్లని ని

త్యానంద సౌఖ్య మొందెడు

పూనిక యేమిటికీ జర్మ ♦ పుత్తులకొఱకై.

60

అని మానీంద్రుడు నాలవ యాశ్రమము స్వీకరింపుమన

భాసురుండిట్లనియె.

61

స్వామి! యే ద్వివీయాశ్రమ ♦ ఫలమె పొందఁ

లెనయ నోపుదు? నుట్టికే * యెక్క లేని
యామె స్వర్గంబునకు నెక్కు * నే మహాత్మ! 62

నిరువమ యోగశక్తినిధి! * నీటను ముంచెదో? పాలముంచెదో
భరమింక మీదె మీ యదుగుఁపట్టితిమిదయయంచు బల్లు భూ
సురుని మహాహంబునకుఁ జోద్యము చెంది యెడంద నయ్యతీ
శ్వరుఁ డిటులాడె నెంతహతవాడినయా ధరణీసురాగ్రణి! 63

మున్ను విధిలేఖ మార్జనంబునను జిత్ర
కేతుఁ డిడుమలు గుడిచినరీతి కేవ
కొడుకు వలన సుఖంబులు * వడయ లేవ
దైవహతుఁడు సౌఖ్యంబు లొందంగలాడె! 64

ఎన్ని వచించినన్వినవయ్యేమి యొసర్తును భూమిదేవ! కా
నున్నది కాకిమాన దిదె * క్కఫలంబు గ్రహింపు దీనినిం
దిన్న నెలంతకుం బొడము * నిర్కల చిత్తుఁడు నూనుఁ డింటికిం
గ్రన్ననఁబోయి నీ నెలంతకై నిడుమయ్య! యొకగుచెప్పెదన్.

వనిత దీనిభుజింప సంవత్సరాంత
మేకభుక్తంబె భోజనమెల్లపుడును
సత్య మాడంగవలయు శౌచంబు దయయు
దాన ధర్మము లుంట యుత్తమము సూవె. 66

అని యాఫలం బొసంగ నయ్యాత్మ దేవుండు మహా
ప్రసాదంబుని మోదంబునం గ్రహించి ప్రణామంబు లాచరించి
దరహాసరొచిరుదంచిత గంధమాదలుఁడును సమధి కోల్లాన
భాసుర మానసుండునె సరభసగమనంబున నిజమందిరాంగణ

ప్రదేశంబునఁకరిగి దారం జీరి సర్వంబు నుడివి ఫలంబునొసంగి
నియమంబులం జెప్పి భుజింపుమని వలికి తాను దొందరవని
కలిగి యెంచే నరిగెను. 67

* ధుంధులీవిచారము *

కొడుకులు లేకున్నప్పుడు
కొడుకులు కొడుకులని కొట్టుకొనియెం గానీ
కొడుకు పాడము వెరవుదొరక
నడఁద వెనుకదీసెఁ బడఁతికేమందువిధిగా. 68

పిదప ధుంధులీమది చెయివెట్టికలఁచి
నట్టులయ్యె నానియమాలు * నావ్రతాలు
నా యనూనగర్భిణి బాధల వ్రసూతి
కష్టములు నన్ని కన్నులఁగట్టి నిలువ. 69

సఖ యెదుటఁ గన్నుఁగవ సీరుజాలువాట
నిట్టులనె ధుంధులీకాంతయేమె వింటి
కాదె? యిప్పుడు నా నెత్తిమీఁద నొక్క
కొండ విడిగి వడ్డది చెప్పికొన్న సిగ్గు. 70

మునియటే వాఁడు నా ప్రాణములకె వచ్చి
పడెను దానొక వండిచ్చిపాడు నిష్ఠ
కలిగి తినుమనె నది తిన్నఁగలుగు నంట
కొడుకొకండు వంశోద్ధారకుండు వింటె! 71

ఒంటిపూట క్లిడి * మొకనాఁడ? రెన్నాళ్ళ?
వత్సరంబు గడఁపవలయు నంట

యింటి యెల్లవనులు ♦ నేన యేడ్వఁగ వలె
నెట్లులమ్మ దీనిశే భరింతు?

72

వారికేమమ్మ మగవారు ♦ దూరముగను
నిలిచి బడబడ వాగుదు ♦ రలవి యెఱుఁగ
రకట గర్భంబు చాల్చుటయన్న మాట
లో? దిగినవారికేగదా ♦ లోతుఁడెలియు.

73

అన్న మంగిటికిఁ జో ♦ దదియిది తినఁగోర్కి
పుట్టు నా తిన్నది ♦ గిట్టకేగు
నోట నీరూరు చుండును నాల్క రుచి చచ్చు
మట్టి పెళ్ళల మీఁద ♦ మనసు పోవు
బహు వికారము గల్గుఁ ♦ బసరు నెళ్ళుచు నుండు
నిదుర వట్టడు గుండెలదరు చుండు
చెక్కిళ్ళు వెల బాటు ♦ బక్క చిక్కు శరీర
మలసటగానుండు ♦ నలుకు పొడము

ఎబ్బెటికముగ నీ పొట్ట ♦ యింతపెరుగు
నలవగును రెండుముద్దల ♦ కధికము దిన
వడిగ నడువలేమక్కట ♦ వడినఁ గూడఁ
బాడు కడుపున కెందుకో ♦ ప్రాఁకులాట?

74

కడుపు కడువన్నఁ చిడుకల ♦ గుడిసె కాదు
పిండ మడ్డముదిరిగిన ♦ నిండు ప్రాణ
మునకె మోసము వచ్చువిధుండు వచ్చి
నన్నుఁ భరింపఁ సరియె తిన్పఁఫలంబు.

75

కుదతిరో! నేను గూర్చున్న యోట నుండి
లేవ లేనప్పుడు ననాండ యేకి ముండ
యింటఁ గలయున్ని 'కాజేయ' నెవరె యజ్ఞే
మేను దానివెంటఁ దిరుగ యేనుగాదె!

76

గొడ్డురాలి కేమి తెలియు యిడ్డబాధ
యందు గాని యరుగుపారు యగమ్మలక్క
లప్పుడు బాధనూడనటమ్మ యెప్పుడు
వలదె వగవారికైన నావ్రసవ బాధ.

77

ఎట్టులనో జనించునని యెంచిన నావల విడ్డ పోషణం
బిట్టటుగాదు దేనిని యేడ్చును జెప్పగ నోరులేక య
ప్పట్టున వాని భావమునుబట్టి మెలుంగగ నిన్నెవం యోగిం
బుట్టగఁజేసె నా నలువఁబోడిమిత్రో దిగిరావలెం జూమి. 78

పెత్తనంబున కేగ యీలుండదెప్పుడు

గ్రుక్కలు వట్టుచు యందుకొక్క
కడు వెలయెన కొకలఁగట్టరాదెప్పు
యొడి మలమూత్రముల్ యిడుచునొక్క
ఇష్టమైన వదార్థమెలమి భుజింపరా
దెపు డోర్లం బావఁహిల్లు నొక్క
హాయి గాలి విసరు యారుబయటఁ బుడ
రాదెప్పు డల పులుఁగీడు నొక్క

వాని యేడుపుడిపి యానికే బాలిచ్చి
వాని ప్రక్కనేసి యానిఁ బుడ

బెట్టి పానిఁజచ్చిఁకొట్టి వాని నిదుర
పుచ్చి తల్లియవలఁబోవలయును.

79

కడుపునిండఁ దిండి * కంటినిండ నిదుర
దక్కఁబోదు బిడ్డ * తల్లి కెపుడు
ముండయైన గొడ్డుఁబోతైన నిట్టి క
ష్టాలు లేక యుండ్రు * సౌఖ్యముగను.

80

ఇయ్యిక్కట్లే యిట్లుండ వీనిం దలదన్నినవి మఱికొన్ని
కలవు.

81

లంద తొక్కయెత్తు * నల యగస్త్యుఁడొకెత్త
టన్న యట్లు శౌచమంట సత్య
మంట వానిపాడె * యవియెట్టులే దొంగ
పోటుకన్న లింగపోటు మిన్న.

82

కాన ఫలంబును నేదెస
లే నాకష్టమ్ముల బడఁలేసంచని యా
పై నాథుఁడు వచ్చి యడుగఁ
గా నది తింటి న్నిజంబుఁగాఁదింటి న నేనా.

83

* సింధులి ధుంధులి కుపాయము చెప్పుట *

వాడును సంతసిల్లె నొకఁబాలుఁడు పుట్టు నటంచు సంత నా
చేడియ చెల్లె లొక్కతుక * సింధులి బిడ్డల తల్లి యక్కనుం
జాడఁగరా విధుండు యతిఁజూచుట దొట్టి వచించి సర్వమే
నోడితిఁ బండుమెక్క నెటులొక్కొయిఁకంబుగు న్వచింపవే. 84

చూలాలు బాధలం బడఁ

జాలక దాచితిని దినక * సత్ఫల మిఁకనే

లీల? నుపాయము చెప్పవె

యాలము చేసితిని మిఁద * నాజడి పడుదున్.

85

అని యప్పు యేడ్వ సింధులి

యనె దీనికి నింత భయమె? * యక్క! యుపాయం

బును విను చెప్పెద నెఁడే

వనితల గుట్టును గ్రహించువాఁడు ధరిత్రన్.

86

అని యిండుకతదవు యోజించి సింధులి యిట్లనియె. 87

నాకు గంపెఁడు బిడ్డలున్నారని మరల

నెలమసలె నిప్పుడే కానఁగలుగఁ బోవు

పాప నీ కొసంగెద నంతఁపఱకు నుఖము

గా మెలంగవే యింట సంగర్భవోలె.

88

ఉరక యప్పు! నీవు దిగులొందకు మాయము మాకుఁదగ్గ సం

సారము పెద్దదాయె వ్యయమా! పెరిగెం దలమించి, కాన మా

వారికి నచ్చఁ జెప్పఁగలఁ * బైకము మాత్రము నీవొసగుమా

దారికి వచ్చి గూఢముగఁదా సినువుంగొనివచ్చి నీకిడున్. 89

సందు గొట్టె బిడ్డకటంచు * జనులు వలుక

మెలఁగుదుము బావగారు సమ్మోదరు నేను

వచ్చి బిడ్డను బోపింతుఁ * బతికిఁ జెప్పి

పిలువనంపు కష్టము లేని * ఫలము దక్కున్.

90

నిర్భయముగ నీవీలొ

గర్భిణివలె సంచరింతుఁగదె యక్కా! నా

యర్భకుడు వచ్చినపు డా
విర్భావపు నటన సలువవే వలినమ్మో. 91

అప్పా! యతి గొప్పతనం
బిష్ణుడు కనుగొంద మాపుకిడు మా ఫలమే
చొప్పన జరుగునో యనగా
నవ్వడతి మనర్యేజెప్పినట్లు సకలమ్మో. 92

అంతట సింధులి యాత్మ ని
శాంతంబున కరిగె బాడునావు భుజిచే
శాంతమణి ధుంధులి వృ
త్తాంతం బామిడ వినుడయా! వింతయగున్. 93

* ధుంధులీచర్య *

వతివీనులంబడుగతి బెడయులివుతో
నుదయ శాలంబున నోకిలిండు
కడుపు నిండగఁ దివిశాతుడు గనఁదెలెన్
వివిధ వదార్థమున్ విడిచిలేచు
అది తెమ్మ యిది తెమ్మయని కొండమీది కో
తిని దెమ్మనుచు విభుండ్రిక్కు వెట్టు
ఒక నీర చుట్టబొట్టకుఁ జట్టి యట్టి చీ
ర నె కట్టకొనును భర్తగని యుబ్బ
అసురుసురుమను లేవలే ననుచు బిండ
మెడమదెనఁ దిరిగెడి ననుగడగఁ జేరి
నుద్ది ముట్టనీ నెవ్వడిశుడు కరుణ
బయలఁ బడవేయునోయను బద్దులాడి. 94

హంసీయానకుఁ బుత్రవ

తంసుఁడు పుట్టవలయునని ♦ ధరణీసురుఁడా

శంసింబి మూఁడవ నెలం

బుంసవనాఖ్యాక కర్మముం జేయించెన్.

95

అంతట బాచమ మాసం

బంతంబై పోవ గగ్భముభివృద్ధిగనం

గాంతుఁడు తనకాంతకు నీ

మంతము జరిపించె నుచితమంత్ర క్రియలన్.

96

* ధుంధుకారి జననము *

పిమ్మట నచ్చట సింధులి

తొమ్మిది మాసములపై ని ♦ దొమ్మిది దినముల్

గ్రుమ్మర శశిసూర్యసమీ

తమ్మున నుండఁ బ్రసవించె ♦ బాలుఁడు గలిగెన్.

97

తెలవాటకమునుపే ధుం

ధులికిం గబురంచె మూట ♦ దూఁకెం దనచె

లైలి, కాటవరేయి విభుని

వలన రహస్యముగఁ బిల్లవానిం బంపెన్.

98

మఱిది సినువుఁజేర్చ ♦ మంత్రసానియు వచ్చె

జరుగ వలసి నన్ని ♦ జరిగి పోయె

నాలు కనినదనుచు ♦ నాత్మజేవుం డెంచె

ధనము సేయు నెంతఁబనిని గూడ.

99

బాలుఁడు పుట్టినన్న శుభవాత్తను బ్రాహ్మణుఁ డాలకించియు

ద్యౌల ముదంబుసెంది సరవిం చెలిసీటను దానమాడి వి

ప్రాళికి గో హిరణ్య రజతాదుల దానములిచ్చె మోగె ది
 క్వాళియు బూరటిల్ల బహువాద్య సినాధము లింటిముంగిటఁ.
 జాతకర్మ కలాపము * సవిధిజరిగె
 నేన నాకుమారునకుఁ జేరిడుదు మీరు
 మానుడని ధుంధుకారి నామస్మృపెట్టె
 బిడ్డ తల్లి మాటను గారవిండు భర్త.
 సాంతి చూర్ణంబుతోఁ * జూన్పునో చొన్నదో

101

దూది మాత్రము చెవి * దూరియుండు
 మోడికారమ్మును * నుట్టునో నుట్టదో
 విడము మాత్రము నోట * నడరుచుగడు
 పొట్టపెరుగుమాట * పుట్టునో పుట్టదో
 నడికట్టుమాత్ర మందముగ నుండు
 తడి దాక శైత్యమ్ము * పొడమునో పొడమదో
 హంజఁబాడువు మాత్ర * మంటియుండు
 వచ్చిమాడగునో కాదో * వలవమేలి
 మునుఁగుతో సంచరించు నింపెసఁగు నడలఁ
 బభ్యముండునో లేదో మైబలిసియుండు
 వింత ధుంధులి వచ్చి బాలెంతరాలు.

102

* ధుంధులి తన చెల్లెలిం బిలిపింపుమని భర్తతోఁజెప్పుట *
 ఒక్కపుడామె నాధుఁగని * యూరక పిల్లలు పిల్లలంచుఁ గై
 పెక్కి తపించినాడ వదియెంతటికష్టము చూడవైతినే
 డొక్కనిసుంగు గల్గినటులోముటయో యని చింతపుట్టెనా
 కక్కట! నీకుఁ బట్లదిసుమంతయు నేది, యిఁకేమిచేయుదుఁ.

వీని కడుపుడక తడసితి

నేని క్షణము పాలాసంగ ధి నిల్లెగిరిచనం

గానేడ్చు నేనుబట్టంగ

లేసీగయ్యాళిగంప ధి లేకంబైనన్.

104

నాకా పాలు వడంగలే

దీకొడుకా పోరువెట్టు ధి నేడ్చేడునకే

కోక స్తనిరమ్మంచున్

మోకటిలుదు నా నుడుటనె ధి ప్రొద్దుపొడిచెనే?

105

లవ్వుటి కెవ్వరేదనిన ధి నయ్యది చేసితిఁ దమ్మికాడలం

దవ్వుక తింటి క్షీరములు ధి తామరగింజలు నూటిత్రాగితిన్

బొవ్వుయ కాయల నివ్వువుపుట్టక మెక్కితి నిట్టులెన్నియో

తిప్పలు వడ్డఁగూడ నొకఁ లేవకు గ్రుక్కెడు లేవ స్తన్యముల్. 106

ఎల్లపుడన్యకామినులఁ నే బలిమాలుచు విడ్డఁబెంపలే

మల్లరి పాలుగాఁగలము ధి హాయిలెఱంగొకఁడిప్పుగంటి నా

చెల్లెలి విడ్డలేఁ డదివఁసించినచో మనయింట క్షీరమల్

కొల్లలు కొల్లలీనినువుఁగూఁదిమి పోషణచేయు చుండెడిన్. 107

వ్యయముంచుఁ జూడకుమ య

న్వయవృద్ధి పొసంగుటెట్లు ధి వ్యయమనుకొన ని

శ్చయముగ తేపీధన సం

చయ మెవ్వరిదయ్యెడిదొ విఁచారిందితివే.

108

నేను వడలేను బాలుని

తోనీవేమైనఁజేయు ధి దువుగాకింకన్

వానినని నాదిగదు గు

మా నావుడు విభేడునవ్వి ♦ మానిని కనియెన్. 109

ఎందుల కంత వేసటవ ♦ హించెద, వీన్మ వచించుదానిఁ గా
దందున? యంటిఁజ్ఞెయెపుడైనను జెల్లెలిఁబిల్వఁబంచెదన్
నాదను నేడిపింతుము ♦ నాతిరొ! య్మాగ్రహమత్తమిఁద రా
దందడి దుత్తమిఁద వలెదానిని జూపుట పిచ్చిదానవా! 110

అని యటనుండి తొలంగి చని మావటివేళకే సింధు
లిం బిలిపించి యింటనుంచుకొని బాలుం బోషింపించుచుండెను.
అంత. 111

* గో కర్ణ జ న న ము *

మూఁడు నెలల్ గతింపఁగనె ♦ పుత్తునిబెట్టెనుగోవు వండునా
నాఁడు భుజించియుట మునినాధునివాక్య మసత్యమాన? య
వ్వాఁడతినుందరాంసుఁడు సువర్ణసమాభుఁడనేకు లాతనిం
జూడఁగ మూగి రెంతయునుజోద్యముగా ధరయ్యానినట్టులఁ.

ఆవఁట! పుత్తుఁగన్నదఁటయాతఁడు మన్మథుఁడంట! వింటిరే!
భూవిబుధుడు వానిఁగని ♦ పొంకుటఁగో సరిపోయె గాని యే
కై వడి వీఁడు పుట్టెనని ♦ గాఢ విచార మొనర్పఁజాయెఁబో
యివిధమెల్లఁజెల్లెలును ♦ జ్యేష్ఠయుఁ జూచి కలంగిరాత్మలఁ.

అయ్యవసరంబున నాత్మదేవుండు. 114

ఆవు కొడుకనుకొనక దేవాంశజఁ డని
తలఁచి ముతునకుం బోలె జాతమ్ము సలిపి
వాని చెవి గోవుకర్ణంబువలెఁ దనర్ప
నెన్ని గోకరుఁ డనియె నామమ్ము వెల్లె.

ఆవు కడుపులోన * సర్పకుం డెట్లుండు?
నున్నవాఁడు బ్రదికి * యుంట యెట్టు?
లఖల మీశ్వరుని మహత్త్వ మంచెంచిరి
ఋషి ఫలమ్ము మర్మమెవరి కెఱుక? 116

బొలకులు శుక్లపక్షాబ్జమైరి కళల
రీతి దినదిన క్రమమున * వృద్ధిగనిరి
శైశవంబు పొగండంబుజారె యావ
సాంగణమునఁ గాలూదిరి * హర్షమునను. 117

అక్షరాభ్యాస మొనరించె * స్వకాల
మందుఁ జొలోపనయనముల్ * పొందు పఱిచెఁ
దండ్రి కరణీయముల్ దీతైఁ * దనయుల కవి
గిట్టుటలో? వారి చేతలఁ * బట్టియుండు. 118

సాంగముగ నాల్గు వేదము * లభ్యమిచె
నాఱు శాస్త్రంబులఁ బఠించె * సాంతముగను
చదువు నాచరణమ్ము నెసంగు చుండ
నవ్య యశమందె గోకర్ణ * నామకుండు. 119

* ధుంధుకారి దుశ్చేష్టలు *

బడికిం బంపినఁబోఁడు పోయిన నటం * బాకంబులక శ్రద్ధచూ
పఁడటల్ చూపిన వల్లవేయఁడెటులో * వల్లించినక బుద్ధిని
ల్పఁ దొగిన్నిల్పినఁ దత్ఫలంబుఁ గనఁడెప్పట్లక దురధ్వంబునం
దడుగుల్ వెట్టునుధుంధు కారిపితచింతాక్రాంతఁడైయుండఁగక.
శ్రమమేలా? చదువేల? యేల గురుశిక్షం గుండ? రండాడుకొం
దము పొతుంబులఁ బఠవేయుఁ డదిగో! దాక్షిగుభుచ్చంబు తిం

దమురిం దా శనుల్కై గొయిదము కుండ్రగ రంపటు చాడి బృం
దములై బాలకు వెంటరా దిరుగువాతం దుర్వభాగినుఁ డ
జనకుండు గిరఁ గొట్టిచూచె గురుఁడాఱ్ఱాపించి దండించె నా
జనమిత్రుమణి గిండిపెట్ట ననుచుగాఁ జాసిండు దమ్ముండు శో
భన మార్గంబిది కాదు మానుమన నెవ్వండ్లమనుం దాను బ
ట్టిన కుండటికిమూఁడకాళ్లను మగ్రీడించుగా మహాస్వేచ్ఛతో.

ఇల్లాధుంధుకారికిఁ బ్రాయంబుతో బాటు దురాచారి
బును బెరుగసాగెను. 123

న్నానమేలేదు సంధ్యయుఁ జొరవ మేడ?
పిత యనియెలేదు దీనాంధఃపీడకేమి?
కులమేలేదాయెదీనుఁ గుఱకూడు దినఁడ?
ఇల్లు విడిచె సర్వ భ్రష్టుఁడేలకాదు? 124

బాలకులఁ గొందఱంగని
లాలన మొనరించి దవ్వలంగొనిచని మైఁ
గ్రాలురవణములఁ గైకొని
పాలసుండవ్వారిఁ జంపివైచున్నారె. 125

కొలెయకయుత్తుడై మృగ
యాలోలతఁ దిరిగి మృగచయము ద్రుంచుచుఁ జాం
దాలాభిరతిఁ జరించుచుఁ
గూఢ యతఁడు దిరుగు జన్మగొడ్డుం బోలెగా. 126

మైరేయమ్మును ద్రావుచుఁ
జోరతఁబున దవంబుఁ జోడియచు నే

శ్యామరతుడై సర్వులు చీ

క్రూరుండని తెగడ సతముఁ ♦ గ్రుమ్మరు సతఁడున్. 127

కుక్కవలె నొక్కదినమున

నక్కుటిలుం డింటి కరిగి ♦ యమునిటు గని యే

యొక్క రగవడమిఁ గలిగిన

రొక్కము సర్వంబు గొని పరుగు దీసెనడిన్. 128

మఱియొకనాఁడు తమ్ముఁడు స్వఃమందిర సీమను లేడటంచు గు
రైఱిఁగి గృహంబు సాచ్చి తనఃవృద్ధ పితంబడమోది తల్లి గు
డ్లఱిమిథయంబుగొల్చి తనఃయోపినయన్నియమూల్యవస్తువుల్
వీరవీరఁగొంచుఁబోయె గలఃవే? విటకోటికిఁ బాపపుణ్యముల్.

* ఆత్మదేవుఁడు కొడుకుంగూర్చి విలపించుట *

అంతట నాత్మదేవుఁడు మఃహస్తర దుఃఖదవాగ్నికీలికా

క్రాంత మనస్కుడై కనులఃగాలువగట్టఁగ నశ్రు లీగతిం

జింతిలె దైవమా! తనదు ♦ చేతుల నే కొనితెచ్చుకొన్న దీ

చింత యిఁకేరినందు హరి! ♦ చేసినవారికిఁ జేసి నంతయే. 130

ఎచ్చటనుందు? నచ్చటికి ♦ నేగుదు? నీకిఁ జెప్పకొండురా

వచ్చెను దీఱరాని వెత ♦ బాపురే! పుత్రులు పుత్రులంచు నా

కిచ్చజనింపనేల? ముని ♦ యిచ్చటయేల? యతండు దుష్టుడై

గ్రొచ్చుటయేల? నేగుడిచి ♦ కూర్చక నెత్తికిఁదెచ్చుకొంటిఁగా.

దుఃఖ దాయకుడగు ♦ దుష్టుత్తుకన్నను

నొడుఁబోడు గదలు ♦ నొడవి నులు

యతివరుండు చెప్పినది వినఁబోక నా
కొంప నేనె త్రవ్వకొంటి నకట!

132

కట్ట! యే నానాఁడు * కట్టిన దీతాగ
మెడకు మంగళ సూత్రమే? మదీయ
గళమున కురిత్రాడు * గాక యేయొకదినం
బుదైన సితసౌఖ్యంబు గనన
ఇస్పిరో! యెప్పుడు * సింటిలోఁబోరెగా
కదలింపినా టేగఁగంప యడవ
పెండ్లాముఁ జూడనీ * విధముగా నున్నది
యిక్కఁ గొడుకుం గూర్చియేమి తలఁవఁ?

లేక లేక * లోకాయ పుట్ట లో
కాయ కన్ను లొట్టయాయె నిట్లు
నా యసురునె వీడు * నానోటఁ గొట్టచు
న్నాఁ డిక్కెట్లు బ్రదుకువాడ నేను.

133

మునివర్యుండు మొదటనె చె
ప్పెను మూర్ఖుడనాచుఁ బలుకు * వీనులఁ జొనుప
గనునే సౌఖ్యము హితవా
కృత్య నిబద్ధుఁడుగాని మానవాధముఁ డెందు.

134

జనులారా! వినుడయ్యా
తనయలు మీకేమి త్రవ్వ * తలకెత్తరు నా
యనుభవమిది నమ్ముడి నం
దను లొదవియు నొదవకయు వ్యథల్లూర్తురిల.

135

అని విలపించు చుండ గోకర్ణు డరుదెంచెను. వానిం
జూచి బిట్టువాపోయి. 136

అజసుతుఁడు కొడుకా! కొడుకా! యటంగు
నందచుం దలంచుచు నె ప్రాణములు వదలె,
బాపురే! యదేకర్కము ధ దాపరించె
నాకుఁగూడ నటంచు డెందమునఁ దలఁతు. 137

వడలేను సాయనా! యీ
కొడుకు వలన నింద కొంప ధ గుల్ల యొనర్చెన్
బడితెల పూజయు జరిగెం
గొడుకా! యేవాగొ చూచుకొందుర యింకన్. 138

* గోకర్ణుఁడు తండ్రికి హితముచెప్పట *

అన గోకర్ణుఁ డిటుల్ వచించె జనకా! ధ యారీతి నీవేటికి
నృనచుం దెంచెద? విట్టి చాపు నెపుడై ననిష్ఠుఁడొందం దలం
చునె? నీవేమవివేకివా? శ్రుతితతుల్ ధ శోధింపవా? ప్రాజ్ఞులే
గినమార్గంబు నెఱుంగవా? బలిమిమైఁగిఁడొందఁగాంక్షింతువా?
ఘోరతరోరుదుఃఖములఁగూర్చును సారములేని పిచ్చి స
సారము మోహపెట్టు బుధిసంఘముఁగూడ నొకప్పు పుత్రులె
వ్వారలు? విత్తమెవ్వరిది? సాటగఁ జూడుమున్నేహమున్న చో
నాటక వెల్లుచుండు జనకా! భవదీప మనారతంబిలన్. 140

తనయులు చెప్పిన మాటల
వినరంచును వగతు వెంత ధ వెట్టివి! మీసం
బును గడ్డంబును వచ్చిన
వెనుక సుతులు పితలమాట ధ విందురటయ్యా! 141

చూచును బాలునీదగు విశిచారము వీడుకుపుత్రకుండుగాఁ
డేలన నీకు మేల ఘటియించె విరుద్ధము లాచరించి, యీ
మూలముగాఁగనైన మదిఁ బుట్టి విరక్తి వివృద్ధిసెంది నీ
కాలము వెళ్ళుఁగావుత సుఖంబుగఁ బుణ్యతపోవనంబునఁ. 142

అటువదియేండ్లచుండియుభివార్ణవమందు నెయుడ్లుగుడ్చుచున్
బారలితి వేమిసౌఖ్యములఁబొందితి? కాఁటికిఁ గాళ్ళుచాచియుం
గరము తపింతువార కొడుకా! కొడుకా! యని పిచ్చితండ్రి! యీ
తెరువుత్యజింపుమా! యనుమఁజింపుమజ్ఞాన విరాగమార్గమున్.

అమిత సుఖవ్రదంబునఁబోవసమాచనె, నీప్సితార్థ బా
లము నొడఁగూర్చు నిండియుముఁలావికృతాలయ వట్టుదప్పెఁగా
లమ చనుదెంచి చెంగటఁనిలంబడఁ జేతులుచాచి యింత నే
మమతన హంతసుక్కుడవుమా! వరలోకము దారిచూడుమా!

అయుష్కాలము దీటి మేనువడు పరిర్యంతం బిదేసాటయా?
నా యిల్లంచును నా కళత్రమనుచు న్నా పుత్రులంచు న్నదా
నాయర్థంబనుచుం దపించుట, యిఁకై నన్ దృశ్యమీ సర్వము
న్యాయా కార్యమటంచు నెంచికనుమాఁత్మగాధవై రాగ్యమున్.

సంపాదించుచు సౌఖ్యపెట్టువరకేఁబాయాని ప్రేమించెడిన్
సంపాదించి సమస్త మిచ్చినను నాఁజ్ఞావృత్తి యట్లుండ వీ
క్షింపంబోరు సగౌరవంబుగ సుతులఁనీ! వార్థకంబందు నే
వింపంబోక తపోవనంబు, గృహిగాఁవేతేల? యామ్యవ్యథల్.

అంబుధివేష్టితైత దళిలావని నేలెడి చక్రవర్తి లో
కంబులు మూఁడునేలు సురఁకాంతుఁడు సౌఖ్యమునొండలేరు న

ర్వంబుఁ ద్యజించి నిర్భర విశ్రాంతమునోడ వివిక్తమందుఁ గా
లంబునుబుచ్చుమాని విపులంబగు సౌఖ్యమునొందునాయనా!

వదలు ప్రజారూపాజ్ఞా

నదర్శన, మోహంబు వలన ♦ సరళముగదె యె

ల్లఁ దొలంగి వనమునకుఁ బో

మ్ము దేహమట రాలిపోవు ♦ ముక్తిలభించున్. 148

అనువాక్యంబుల నాలకించి జనకుండ్రాదౌ గుమారా! వసం
బునకుం బోయెడఁగాని పోయియటనేపొల్కింజరింతున్ వచిం
పు నితాంతంబును గర్మమార్గముననేపొలి న్నహాజ్ఞాన కూ
ప నిమగ్నుండ నపారమోహసిగఁబాఁబద్ధుండ నెట్లోగదే. 149

అనిన గోకర్ణుం డిట్లనియె. 150

భావింపు మిధ్యయిది యని

రావింపు నిగాఢతర విశ్రాంత బెడఁదన్

సేవింపు మునిజనాంఘ్రులఁ

గావింపు దదేకదీక్ష ♦ జ్ఞానాధ్వరమున్. 151

మమతఁ ద్యజింపవయ్య ధనమందిరదారకుతాదులందు. దే
హము పలలాసముఖ్యయతఁమందభిమానము వీడవయ్య, లో
కము క్షణభంగురంబిదిగో ♦ కాంతువుగాదె యనారతంబు, భ
క్తి మహితనిష్ఠబానుమయఁకృత్రిమ గాఢవిరాగ మాత్మలో
ఞ్చింపుగ ధర్మమాత్మభజియింపు, త్యజింపుము లోకధర్మ మా
లింపు త్రయీశిఖారి విదళింపు మసహ్యపుఁగామత్పష్ట సే
వింపుము సాధుపుంగవుల ♦ వీడు పరస్తుతి నిందల,న్ని గా
రంపు కథాసుధారసము త్రావుము త్రావుము పొట్టనిండఁగన్.

పుణ్యకానకమున మహా ధీ మునుల కరుణ
వడసి వారుచెప్పినయట్లు ధీ నడచుకొని కృ
తార్థులగుగండు వీడె మీఁకాడువాఁడు?
వనటచేతఁ గ రవ్వంబుఁ ధీ గనరుగాక. 154

అని గోకర్ణుండు వలికెను. 155

అటువది యేండ్లు పైఁబడిన ధీ యాయవనీనురుడమ్మహార్థ భా
నురమగు మాటవీనులనుఁసోకఁబ్రశాంత మనంబుతో వనాం
తరములకేగి మాధవ కథామయ భాగవతామృతంబు ను
స్థిమతిఁద్రావుచుఁ హరిభజించితదైక్యము సెందె నావలఁగ.

అని సనకాదులు నారదున కెఱింగించిరని సూతుండు
వలికె. 157

ప్రగ్విణి || ఆదిమధ్యాంత శూన్యా! జగత్కారణా!
నాదబింద్యంశ సంతత్యుపర్యుజ్జ్వలా!
వేద వేదాంత దుర్భేద్య నైజాకృతీ!
ధీశాకాల సత్కృత్యతీతస్థితీ! 158

—: గ ద్య ము :—

ఇది ఉభయభాషా ప్రవీణ వేదాంతపారీణ మిన్నికంటి
గురునాథశర్మ ప్రణీతంబైన శ్రీ వద్మధురాహోతర
ఖండస్థ శ్రీమద్భాగవత మహిమ మండలి
చతుర్థా ధ్యాయము.

శుభమస్తు.
ఆవిఘ్నమస్తు.

శ్రీమద్భాగవతమహిమ.

పంచమాధ్యాయము.

(శ్రీ) సర్వమంగళాంచ

ద్భానురగేహ! గజేంద్రవర్ధన కార్యో

ల్లాసా! త్రైయంత విహా

రాసమపాదాంబుజాత ! ♦ హరిహరనాథా !

1

అవధరింపు మవ్వల నూతుం డిట్లనియె. సనకాదులు
మానులు వినుచుండ నారదునితో నిట్లనిరి. ఆత్మదేవుం డట్లు
కృష్ణైక్యము చెందిన పిదప.

2

సౌఖ్య దుఃఖములను మిత్ర ♦ శత్రువులను
సమముగాఁ జూచు గోకర్ణుఁ ♦ డమల యోగి
విఘ్నేడు పితృమేధమును యథావిధిగ సలిపి
పిదప సర్వతీర్థముల సేవింప నరిగె.

3

* ధుంధుకారి పాపకార్యము లొనర్చుట *

కూరాచారుండైన ధుంధుకారియో.

4

వారి వారి ముగ్ధ దండ్రుడి ♦ వార్త వినియు
వారిఁ జోగి యెట్లునా తిలకివారియే న

వారిగా విడువక యింటివారిపై స
వారి దీయవచ్చెను మానవారి వాడు.

5

తడిత తలుపు వంటి * తల్లి యడ్డము దీట
స్వేచ్ఛగా గృహంబు చేరి ధుంధు
కారి తల్లి మెత్తఁగాఁ గొట్టి ధనమేడ
దాచితివె? వచింపు * తల్లి ముండ!

6

అని వేధించుచు గోకుమారకుడు లేచిదామె న్నదీయాజ్ఞ చొ
ప్పున నీయిల్లెక సాగెనొను సకలంబున్నాదె నేనే గృహం
బున కోతుడ నటంచు నైదుగురు రోపూబోండ్ల బిల్పించియిం
ట నె స్థాపించెను దల్లి మొత్తుకొను చుండొ దిట్టుచాధుంధులిక.

ఆతడు రోవెలందుల గృహంబున నిల్పుట గాకయానతుల్
చేతుల వండిపెట్టిన భుజింపవె రండ! గయాలిముండ! నీ
సాతిన డబ్బుబిందె బడవా! యెటనున్నదె చెప్పమంచు న
మూతను దిట్టి పైబడి * మర్దనచేసెను గాలుసేతులక.

8

వరునిపైనో? యిరుగుపొరుగు వారల పైనో
సతుల తాగతనముసాగు గాని
యన్ని విధములఁ జెడి * యఘభీతి లేని కు
పుత్రు కడను సాగఁబోవ దెపుడు.

9

ధనమది లేదురా! యెచట * దావఁగలేదుర! కొట్టబోకురా
యని బతిమాలుచున్న వినకాతడు బిగ్గరిగాఁగ నేడ్చువే
విని వదిమాడిచేరి నిను * వీరును వారును వచ్చికాతురే?
యనుచును గొడవొత్తి ఖలుఁదాయువు పట్టునదెన్ననుగ్రుడ్డె.

బోగముదాని తిండి దినఁబోవక మూడుదినాలనుండి యే
యోగిరమంటకున్న ముదియుగ్గలి వగ్గు తదాహతిఁ ధర్మ
జాగిలి వడ్డఁ గుట్టుసురు * చమ్యుఁ జాసెను బీడపోయెనం
చాగడకాఁడు సంతసిలి * యామెకు సల్పఁ డనంతరక్రియల్. 11

“చిన్నతనముననే * చెప్పినమాట వి
నండామె నికయావఁనాబుగూడ
వచ్చుచున్నది వీని * బట్టబగ్గములుండ
పూరిపై బడకుండఁ * డొక్క యెదిగి
నట్టి పిల్లను మెడఁగట్టిన నాగుది
బండతోఁ గదలఁబోవ”డటంచుఁ
దలఁచి పెండ్లియెనర్పె * దండ్రె వీని కటైఁ
గథ యడ్డముగఁ దిరుగఁబడ నార!

తానొకండు తలఁచ * దైవమొందు దలంచె
గాఁపురంబున కది * కాలిడఁగనె
చావఁ జితకఁగొట్టి * సర్వస్వము హరించి
సాగ నంపె నెవర * సరకు గొనక.

12

వెలిచవులు మఱిగియుండిన
తులువలు కాఁపురము చేయుదురె పెండ్లముతో
లలన రతియైనఁ జెడివలఁ
గొలుతురు పొరుగింటి పుల్లఁగూర రుచియగున్.

13

కఱపు దీఱనైదుగురు వేశ్యలతనికిఁ
గామ ల్పవై యెంతగలదో కాని

కటవుదీట దొడమి + కార్పుచున్న గణికా
కామ తృప్తి యెంత + గలదొ కాని. 14

ఆసామ్మని యీసామ్మని
యాసింతు రొసంగకున్న + నగుదురు విముఖుల్
చేసెడిదేమతఁ డగువుల
యాసవిడిచి చౌర్యమున ధరివార్జన సలుపుకొ. 15

గోమారుల రీతిని వే
శ్యామారులు వానిఁబట్టి + యస్రము ద్రావం
గా మారుగొడ్డు దీపమున
వేమారు లయినను శౌర్యవిధికి దిరుగుకొ. 16

మాన్యముల్ మొదలు సమస్తము పీతార్జి
తమ్మది యేనాఁడో? + వమ్మునేసె
గొడ్డుగోదలఁబసి + దొడ్డితోఁపులనైన
వఱకా మొఱకు తెగఁబటికి వేసె
మున్ను నాఁచికొనిపోనున్నట్టి నగనటఁ
గులటల యొడలిపైఁ + గులుకఁజేసె
ఇంటి లోనల మిల్లిగంటవఱకునున్న
పాత్ర సామగ్రిని + బాడునేసె

ఒకతె ముచ్చటాడ + నొకతె యడుగు లొత్త
నొకతె వీడియమ్ము + లొసఁగుచుండ
నొకతె కలవమలఁడ + నొక్కతె మెయినాను
కొనఁగ నాతఁడిలు + కొలవెటె. 17

తేపో మాపో సవరింతుఁ దప్పక యని
 పుట్టుచో నెల్ల నశిష్టులను దెచ్చు
 అంగడి వాఁడు మాఁయనుఁగు చౌకగమీ స
 రుకుఁ దెత్తునని తీయు † రొక్కమెల్ల
 ధన వత్పధికులతోఁ † జనుచును నడుదారి
 విషవదార్థము పెట్టి † విత్తమెనయు
 ఒంటిగా నెవ్వఁడు † కంటం బడినవాని
 గొంతు పిసికి యున్నదంతలాఁగు

నూచుచుండంగఁ గనుపావఁ † జోక చేయు
 దారి గాచి కొట్టును బెడదారి దీసి
 గుంజ కొనుఁ గన్నములువైచి † కుమ్మకొనును
 ధనమునకు వాఁడు చేయని † తప్పలేదు.

18

మొదట నాడెములను † బిడవ అంగారమ్ము
 సార రాజతమ్ము † సవలమేలు
 వస్త్రములను బైని † బాత్రమ్ములను వాఁడు
 దోచి తెచ్చియింటవైచుచుండు.

19

“నాయనా! ధనముగొను ప్రాణాలు దీయఁ
 బోకు మీతఁడొక్కఁడే నాకుఁ † బుత్రకుండు
 దండములు దయచూపు” మన్ † తల్లిహస్త
 సహితముగఁ గత్తితోఁబుత్రుఁ † జంపివైచు.

20

* వేళ్ళలు ధుంధుకారిం జంపుట *

ఇట్లు జాలిలేక వధియించి గ్రహించుచుదెచ్చి యింటిలో
 గుట్టులువైచ నాధనముఁ † గోమలు లారసి ముక్కుమీఁదప్రే

లెప్పటి యిదేమిడ? బిల్వతని ♦ వృత్తియదేమిటి? యెన్నినాళ్ళిటుల్
గుట్టుగనుండు నివృత్తిక ♦ గుట్టుటిలంగఁ దొడంగెగ్రామమున్.

ఇంత వచ్చిబూతఁబ! యీతఁ ♦ డింతగాఁదె
గించునట! యరరె! దినంబు ♦ మంచిదనుచుఁ
బట్ట వగలె కన్నంబులా? ♦ యిట్టివాని
నమ్మ మనకు మాత్రమును భద్రము గలదె? 22

బలిరె! యానోట నానోటఁబడినృపాలు
చెవికి నెక్కవే? యీతని ♦ చెనఁగి చేత
లాతఁడీ సర్వము హరించి ♦ యిలని తలను
దీసి కోటకొమ్మకు వ్రేలఁదీయ కున్న 23

తావున నింకిటన్దనము ♦ తావురముండుట గూడ, దుంటిమా
భూవిభుచేతఁ బ్రాణములుఁపోవుట తథ్యము పాటిపోతిమా
యీవనువెల్లనూడు మఱి ♦ యీహతవాదిని గన్గొఱంగి యే
తావుననుండ? మెట్టులొకఁదా? వెనుకన్నయిముందుగోయియున్.

అని యయ్యోవురు వేశ్యలొకనాఁడు గుట్టవడి గుట్టుగా
నాలోచించుచుండ నందొకర్తకసంపంగియను వేశ్యయిట్లనియె.

ఏమె యేమేమె మీరిప్పు ♦ జేమి తిట్ట
లేని నేనొక్క చెబ్బితో ♦ రెండుగాను
మూఁడువండ్ల రాల్పుదు రాజు ♦ ముప్పు దొలఁగు
ధనము దక్కు నీచెనఁటి బాధయు నడంగు. 26

అనవుడు దక్కిన నలువురు
వనితా! నీచెప్పచేత ♦ వ రిలెడము కా

దని యడ్డు చెప్ప మేమె

ల్ల నీ బురదనుండి కాలుఁగిరినఁజాలున్.

27

అనిన సంవంగి యిట్లనె ధ నమ్మలార

యిష్టమున్నఁజేయుఁడు చేయఁలేనిమానుఁ

డంతెకాని పొక్కకుఁడు నాఁప్రాణములకు

వచ్చుఁదప్పినయెడల దైవంబు శోడు.

28

అనిన నానల్వరిలోఁ బ్రాయమునఁ జిన్నదైన లవంగి

యను వేశ్య యిట్లనియె.

29

ఎందుకే యక్కలార! మీఁరింత గ్రుచ్చి

గ్రుచ్చి యదుగుట యదినాకుఁగూడఁ దట్టె

దీని యీమాటలం బట్టి; ధ వానిఁ బట్టి

యైపు లేకుండఁ జేయుద ధ మనెడు నీమె.

30

అను నుడువుల్ చెవింబడిన ధ యంతన సుఖఁగిలేతగాను గు

ప్తన ముకుళంబులుం దుఱుము ధ జవ్వననూఁగఁగ బిట్టనవ్వినా

మనమునఁ దూఱిచెప్పితివి ధ మానిని! నీఘలజాడఁ దీయుజా

ణను నినునమ్మరా దనఁగ ధ నవ్వరి తక్కినవారు వేడుకన్.

31

అంతట నింతతెంపును బఁలా! యబలల్ సలువంగలారె? యం

చింతి యొకర్తు వల్లఁగయి ధ యెత్తి మఱోర్తుక యొక్కవేలు కా

సంతయుఁ జేయలేదెదియు ధ నైదును గూడినఁ జేయునన్నవా

రింతయొనర్ప సమ్మతిలి ధ రెగుతఱిం బువు లే శరంబులా.

32

అరేయి యైదుగురు నా

క్రూరుని కలసటను గూర్చి ధ గుఱువెట్టుచు వాఁ

జోరగిలి గాఢస్వదం

గూరఁగ నొకసారె యైదుగురు తొరతొరగా.

33

అటు కంఠంబును జేతుల

నిటు నడుమును బాద యుగము + నిరువైపుల నొ

క్కటఁ గట్టిరి ఖట్వకు ను

త్కట పాశములను మెలపునఁ + గదలకయుండఁ.

34

అంత మెడ కుచ్చువైచి యా + యైదుగురును

బట్టి లాఁగుదురేకాని + వాఁడు చావ

కఱచుచుండ సంపఁగి మందు + కొఱపులిన్ని

వడిగఁదెచ్చి ముఖమ్ముపైఁవైచియుండె.

85

కొన్ని కొఱపుల నోటిలోఁ + గ్రుక్కె నొకతె

కొన్నికొఱపులఁ గనులలోఁ + గ్రుచ్చె నొకతె

గొడ్డటనొకరై భుజములఁ + గూర్చె నొకతె

పాదపాశ బంధమ్ములఁ + బట్టె నొకతె.

36

పాశములు చేయ నరులా

పాపమ్ములు కట్టికుడుకువా? యెటులై నఁ

బావ మనుకొనక పడఁతులు

పాశపుఁ జాచిచ్చి రల్లఁపాపాత్మునకుఁ.

87

ఇంటి దొడ్డిలోన + గుంట లోతుగఁ దీసి

ధుంధుకారి నందుఁ + ద్రోసి పైని

మట్టిగప్పి రీసఁమాచారము బయలఁ

జింద దెంతసాహసకలు స్త్రీలు!

38

ఏరయిన నాత్మదేవ కు

మారుఁ డెచటఁనన్న ధనసఃసార్జనమునకై

దూరమున కరిగె నిక నై

దాటునెలలదాఁక రాఁడటందురు నెలఁతల్.

89

పండితుండు దుష్టవనితల నెన్నుండు

విశ్వసింపరాదు * వేయొసఁగిన

విశ్వసించెనేని * విపుల దుఃఖముల న

మూఢ చిత్తుండు వఱిభూతుఁడగును.

40

బోటుల మాటలు తేనియ

తేటలు కాముకుల వలపుఁ * దీవలఁ బెంచుక

మేటిలు మది ఘోరధారకుఁ

బోటి, పడఁతుకలకుఁ బ్రియుండు * బుడమిచి గలఁడే ?

41

వారకాంతల పాలయ్యె * స్రూర కార్య

ములను జేసి తెచ్చిన మూటఁములైలెల్ల

ధుంధుకారి పాలయ్యెను * దుష్పథమున

విహృతి సల్పుటచే మహాప్రేత తనము.

42

బలవన్మరణముంగన్న ధుంధుకారి ప్రేతత్వముం బొంది.

సుడిగాలి రూపమునఁబ

ర్విడుచు సతము దశదిశలకు * వేడికిఁ బలికె

మిడుకుచు నాఁకలిదప్పుల

కుడుకుచు దిక్కవరులే రఁయోయని వగచుక.

44

అచట సంపంగి లవంగి మున్నగు బహుభర్తృక లైదు
గురు కొంతకాలము గుట్టుగా నచటఁ గడపి యాయుష్షధనాది

కము సమముగా నైదుగురుందీసికొని యాయులువాసి యథే
చ్ఛముగా సరిగిరి. దుర్మార్గుడు ధుంధుకారి యెందో మృతుం
డయ్యెనకాఁ బ్రజలు చెప్పుకొనిరి. 45

* గోకర్ణుడు తీర్థయాత్రలకేగి వచ్చుట *

యోగరతుండు గోమణి తఃసూద్యుఁ డాగమవేత్త తైత్తిరుం
డాగయలోసనున్న సమయంబున ధుంధులిపట్టి మృత్యుజి
హ్వగతుండయ్యె నంచు విని * ఫల్గుని చెంతవటంబు క్రిగడ
భోగి శయానుపాదములముంగల శ్రాద్ధము వెట్టవానికే. 46

మఱియు గోకర్ణుండు వ్రయాగలోఁ ద్రివేణీసంగమ
స్థానంబునను గాశిలో మణికర్ణికా ఘట్టంబునను నయోధ్యలో
సరయువుపొంతను మధురలో యామున విశ్రామఘట్టంబునను
హరిద్వారంబున బ్రహ్మకుండంబుకడను హృషీకేశంబున
సూర్యకుండంబు సమీపంబునను బ్రహ్మకపాలంబునను మరల
వెనుకకుం దిరిగివచ్చి జగన్నాథక్షేత్రంబున మార్కండేయ
తీర్థంబుకడను రాజమహేంద్రవరంబున గౌతమీ తీరంబునను
విజయవాడలోఁ గృష్ణాతీరంబునను నెల్లూరిలోఁ బెన్నకడను
గాళహస్తిలో సువర్ణముఖతీరంబునను గండిలోఁ బుష్కరిణీచెం
తను శ్రీరంగంబునఁ గావేరీతీరంబునను దర్భశయనంబున నాది
సేతువుకడను రామేశ్వరమున లక్ష్మణతీర్థముకడను ధనుష్టాటి
యందు రత్నాకర మహోదధి సంగమస్థానంబునను దక్షిణ
మధురలో వేగవతీనదీతీరంబునను నిల్లాతండు పందర్పించిన
సర్వ పుణ్యతీర్థంబుల గోధుంధుల్యాతృడేవ ధుంధుకార్యాదు

లకుఁ దిలోదక పిండప్రదానాదులు యథావిధి నాచరించి
కొంతకాలమునకుఁ దిరిగి గంధర్వ పురమున కరుగఁబడెను. 47

యాత్రలకేగి వచ్చెడి మహామహులం బురివారు తూర్వవా
దిత్ర రవంబుతో బయలుదేరి యెదుర్కొని తోడితెచ్చి యా
రాత్రికముల్ ఘటెంతు రిటుప్రాధవమొందఁగ నేలయంచు గో
పుత్రుఁడువచ్చె నేరుగనఁబోని విధి నడురేయి నింటికి. 48

వచ్చి యతఁ డేరిలేపుట
కిచ్చగొనక కడమరేయినీముంగిట నే
పుచ్చెడఁ గాకని మెల్లఁగ
నచ్చటఁ బండె నుపధానమై కర మెసగె. 49

* ప్రేత తన దీనస్థితిం గోకర్ణునకుం జెప్పికొనుట *

గోకర్ణుఁడు కనుమూయుఁగ
నాకడఁగల ప్రేత మరఁచెయనుజుఁచరా ని
ద్రాకలితుడయ్యెనని రా
ద్రాకృతితోడఁ గనుపట్టె నాతని యెదుట. 50

ఒకపరి మేషమ్ముగ వే
తొకపరి నుహిషముగ మఱియు నొకపరి కరిగా
నొకపరి సురపతిగా వే
తొకపరి యనలముగ నాతఁడొగిఁ గానఁబడె. 51

మఱి యతఁడంతలోపల నొమాగిన కందెనవంటి చర్మము
బొటెయలలోని గ్రుడ్లు నిరుబొట్టెకడంతలు బొక్కితొమ్ము జం

జాటుకుటువెందుకల్ చుటుకుఁజూపుట నెమ్ములుమాత్రమున్న మై
కటినిడుకోటలోప్పగ విఠికారపు రూపుగనై కనంబడున్. 52

ఇట్టివైవరీత్యంబులఁజెల్లఁ గాంచి
యలుకు గొనక స్వాంతమున ధైర్యము పూని
పాప మితఁడు దుర్గతికుఁజివ్వఁడో? యంచు
నంది గోకర్ణుఁ డిట్లువ్రతశీలించె వాని. 53

ఉండుముఠోరి నీవెవఁడవుగ్రతరాకృతితోడ నల వ
న్నుండిన నాకడ నెల్లఁగు ఁ చుండితి వీసిశియాదుఁ జెప్పు దై
త్యుండవో? ప్రేతరూపుఁడవో? యుగపిశాచమవో? యనంగ నా
తండట వెక్కివెక్కిబహుఁథా విలపించె మహారవంబునన్. 54

అతఁడటులేడ్చుచుండ వగఁనాదకు చెప్పుకతంబటంచు గో
సుతుఁడన వాఁడు పన్నలను ఁ జూపుచుఁ బల్లనశక్తుఁడన్ సమా
దృతిఁగనుమంచుమ్రొక్కెనపుడీయనఘుండభిమంత్రితాంబువుల్
పతితునిమీఁదఁ జల్ల నవఁలం బలుకందొడఁగెం బిశాచమున్. 55

తమ్ముఁడా! ధుంధులీ ఁ తనయుండ ధుఃఘకా
రిని ద్వదీయుండ నేయనఘ చరిత!
చేసేతులను నేను ఁ జెడఁగొట్టుకొంటి బ్ర
హ్మత్యంబు నేమందు ఁ నయ్యనేడు
బహుళతరాజ్ఞాన ఁ వశుఁడనై యేనున
ల్పిన పాపములకును ఁ లెక్క లేద
యీ పాడుచేతుల ఁ నెండఱం జంపితి
నో మొఱవెట్టుచునున్న వినక

అట్లయేఁగూడ స్త్రీలచే * హత్యచేయఁ
బడిలిఁ జేసినదనుభవింపక యెఱుగు?

నందువలన సీతేతత్వ * మలమి కొనియె
దేవ! నాదుర్దశలఁ జెప్పఁ * దీటువయ్య?

56

సుర సుర లాడుచు తుద దు

ర్భరమయ్యెడి గాలిచేత * బడికెడ నదియుం
గఱవే! దైవాధీనమె

ధరఁ బెట్టని వానికెట్లా * దవు పరమందుక?

57

తమ్ముఁడా! దయాభూ! యింకఁ * చాళలేను

శీఘ్రముగను బ్రేతత్వంబుఁ * జెండ వయ్య

యేను సల్పిన యెగ్గుల * నెంచకయ్య

దీనులం గావఁబుణ్యమే * తెంచు నయ్య!

58

అన గోకర్ణఁ డిటుల్ వచించె నరరే! * యాశ్చర్యమే నీదుచా

వును విన్నాఁడఁ బవిత్రమైన గయ, నాఁపూటన్ యథాశాస్త్రము

వృనముంజేసితి నీకుఁబిండముఁ దిలాం * భఃపూరముక వానిచే

త నశింపంగనులేదె నీదయిన ప్రేతత్వంబజేమాకదే!

59

ఈ యవని గయాత్రాద్ధం

బే యొసఁగదయేని ముక్తి * యిటుపై నన్యో

పాయంబు లేవి గల? విఁకఁ

జేయునదేమయ్య ప్రేత! * చెప్పు మునర్తుక.

60

అనిన ధుంధుకారి యిట్లనియె.

61

శుద్ధమతీ! వినుము గయా *

తాదము లోకశతమనఁ * జాలవు నాయీ

బద్ధత్వ ముడువఁ వెదకు మ

మద్ధితముగ నించుకంత † మఱియొక వెరవుకా.

62

అను నమ్మాటల గోనుతుండు వినియఁత్యాశ్చర్యముం బొంది పా
వన తీర్థంబున నూఱుత్రాధములె నిఁమ్మపు న్నినుండేయఁ జా
లనిచో నీవని యింకసాధ్యమని వఁల్కంజాల నైనక హతం
బున యత్నింతును బొమ్ము నీదయిన తాఁపుండేర నిర్భీకతకా. 63

అంతం బ్రేతమ్ము విజస్థానమ్మున కరిసె. గోకర్ణుండు
రాత్రిశేషంబంతయు విచారంబుగోఁగడపియు నుపాయాంతర
మును గానడయ్యెనంత.

64

* గోకర్ణుండు సూర్యోపాసన మొనర్చుట *

కఱవులేక బ్రదుకు † వరమహంసాదుల

తమ్మిపొలాలను † వమ్ముచేసి

కర్మమల్ సల్పఁబోక యజాగరూకులై

వడి యుండ ద్విజజాతిఁ † బాడుచేసి

త్రాడు సర్పముగ సర్పమును ద్రాడుగ నరుల్

భ్రమవడనున్న సత్యమును మాటి

ప్రాగ్రొత్తవలుకులు † వలుక నేర్చిన శుకా

దుల నోళులకు దాళఁములను వైచి

మృగధరా! ద్విజగాజత్వమైనయఁ దగవు

తమ్ములలరఁగర్మమ్ములుదనర సత్య

శోభదగ శుకొక్తు లెసఁగ † శూడుడేల

నేదెఱిమొని ప్రాచి కఁన్నెట్టి చేసె.

65

స్వపరత్రయిఁ బుష్పల్ ధన్వతుల్ సేయంగ
 నచ్చరల్ ముందు నృత్యములు నలువ
 గంధర్వులు మనోజ్ఞగానంబు లొనరింప
 గ్రామణుల్ రథచోద ధన్వతుభావ
 నాగులు రథబంధనమున రజ్జులు గాఁగ
 బలశాలులగు దైత్యవర్యు లెలమిఁ
 బిటిఁడి దెస వహించి యరదంబు ముందుకు
 దొరలి పోవంగను ధన్వతు చుండ

వాలఖిల్యు లర్వడివేల బ్రహ్మములు
 తన కభిముఖంబుగా నిల్చి యనవరతము
 శ్రుతి చయంబులతోడ సంస్తుతు లొనర్ప
 నరుగు దెంచెను సూర్యనారాయణుడు.

66

అంతకు మున్న గోకర్ణుండు తత్కాలోచిత కృత్యంబులు
 సలిపియుండ.

67

గోకర్ణుండు గోకర్ణుండు
 గోకర్ణుండు వచ్చె ననుచు గుములై జనులా
 లోకింపంగ వచ్చిరి గుగు
 నాకరులను నరులు ప్రీతి నరయుదు రెపుడు.

68

వందితులు యోగివరులును బ్రహ్మచారు
 లనఘ చరితులు జ్ఞానులు నచట జేరి
 రపుడు రేజరిగిన విషయంబు చెప్పి
 చూడఁజూ వెరవంచు గోకుతుండు నుడువ.

69

తిరుగ వేసిరి శాస్త్రముల్ దెచ్చి సరగఁ
జర్పచేసిరి సమధి శోతాహమునను
ఫలము శూన్య, మవ్వల నేక * వాక్యముగను
గర్మసాక్షియే యిక్కఁ బరిష్కర్త యనిరి.

70

అంతట గోకర్ణుండు యోగ విభావితాంతఃకరణుండై
నూర్య నిట్లు ప్రార్థించెను.

71

నీవు విధాతవు * నీ వచ్యుతుండవు
నీవు శివుండవు * సరుపమాంగ!
నీవు కల్పంబవు * నీవు యుగంబవు
నీవు ఎత్తరమవు * సిఖిల సాక్షి!
నీవు ఋగ్వేదము * నీవు యజుస్సును
నీవు సామమ్మును * నిత్యమూర్తి
నీవు భూతంబవు * నీవు భావివి నీవు
వర్తమానంబవు * పరమపురుష

నీవు కర్తవు కర్మవు * నీవు ఫలము
నీవు జ్ఞాన మరాగము * నీవు భక్తి
నీవు సచ్చిదానందుండ * నీవు విభుండ
వందవే నతుల్ సూర్యనారాయణుండ!

72

పరమాత్ముండవు మాయవీవె సగుణ * బ్రహ్మాంబు నీవే విరా
ట్పురుషు డీవె హిరణ్యగర్భుడును జీవుం డింద్రియంబుల్కళే
బరము న్నీవె దశల్ దశావధులు సర్వం బీవె నీకానిదీ
స్థిరనొక్కండును లేదు మ్రొక్తు గొనవే! శ్రీసూర్యనారాయణా! 73

ప్రకృతిసుండనుగానఁ దత్ప్రకృతి నిర్భంధంబుచే నెన్ని పా
తకముల్ చేసితిరో తమింపవె విపద్యంధూ! యటంచొక్కసా
రి కరంబుల్ ముకుళించి మ్రొక్కఁగ నె సంప్రీతుండవౌ జాలిగుం
డె కలాఁడా! ననుగావవే నెనరుఁజూఁడ్డి సూర్యనారాయణా!

అను కంపామతి నీవు చూడని దినంబందీజగంబెల్ల నా
శనమా. భూతకృతానుసారము సమస్తంబు బ్రచోదింతు దే
వ! నితాంతంబును నీవొకండవె గదా • ప్రత్యక్షమైవంబ వీ
జనునిం బ్రేతము నుద్ధరింపఁగదె యీశా! సూర్యనారాయణా!

అని గోకర్ణుడు ప్రార్థించి “ఆ సత్యేన” మంత్రము
నేడు వేలు జపింప సూర్యమండలము నుండి వార్షికాభిషేక
ప్రతిస్పర్ధియైన గంభీర భావనంబుతో “శ్రీమద్భాగవతాన్తుక్తిః
సప్తాహం వాచసాకురు” అను రెండు పాఠ్యములు ధర్మస్వరూ
ములు వెలువడె వాని నెల్లరు నాలించివిస్మయావిప్రస్వాంతులైరి.

* గోకర్ణుడు భాగవత సప్తాహ మొనర్చుట *

అప్పు డందఱుం జెప్పి రతిత్యంత సుకర
మైన యీవని చేయ వాయ్యా యటంచు
నాతడుంబూనె సప్తాహ • యజ్ఞమునకు
నప్పుడే గుప్తమని పాఠ్య • నవ్వరమున.

77

తెలిసియె తెలియకొ చేసిన
కలువంబులు పోవు రండి • నిధ విందమటం
చెలమిం బరస్పరమ్ముం
బిలుచుకొని జనమువచ్చి • విడిసిరి చుట్టుకొ.

78

మన పాప మెట్టయెదుటనే

కనఁబడు చున్నయది రండి ♦ కథవిందము పో

వును బావమంచు వచ్చిరి

మునుకొని పం గవోధ వృద్ధ ♦ మూక జడాదుల్.

79

గోకర్ణుఁడు భాగవతము

కైకొని కూర్చుండ నెన్ని ♦ గ్రామములొ తదీ

యాశిత్త నమునకునురా

వాకులు వెఱఁగు పడిరమ్మ ♦ హా జనమునకున్.

80

అంతట గాలి రూఁపగు ధుంధుకారియు

నచటికి వచ్చి యిందందుఁ జూచి

తా నుంట కేదియో ♦ స్థానమంచు వెదకి

కడకుఁ గన్నడ నేడు ♦ కణుపులున్న

పొడవు వెదురుకట్ట ♦ పోలఁగా నందులో

మొదటి మూలచ్చిద్రఁమునను జొచ్చి

భాగవతము వినుఁపనికి వసించెను

వాతరూపి మతేడ ♦ వరలఁ గలఁడు

అంత గోకర్ణుఁ డొక వైష్ణవవాసనీసు

రాగ్రణిని బ్రధాన శ్రోతఁగా గ్రహించి

మొదటి స్కంధము మొదలుగాఁ ♦ జదివి స్పష్ట

ముగఁ దదర్థంబుఁ జెప్పుచుఁ ♦ జోవుచుండె.

81

కొఱఁకులకేగి పక్షి తది ♦ సుంటురి బావుల చేఁడుత్రాడు నాఁ

బరిధిగ బారుగట్టి దివిఁ ♦ బాటుచు గూళ్ళకుఁజేరవచ్చె భా

స్కందుడు మఱొక్కచోటి కరుగఁ దనతేజము వహ్నికిచ్చెభూ
సురు లొగి సంధ్యఁగొల్పఁజనఁజూచిరయా మలిసంజనారదా?

అప్పు డొకవిచిత్రము జరిగినది. విచుము, గోకర్ణుడు
శ్రీమద్భాగవతమునఁ బ్రథమస్కంధము వందొమ్మిది యధ్యాయములు ద్వితీయ స్కంధమునఁ బదుమూడవ యధ్యాయాంతము వఱకుం జదివె. హిరణ్యాక్షుని యజ్ఞపోత్రి వధంబు మహర్షులహరిం బొగడిరి. “తస్మిన్ వ్రసన్నే సకలాశిషాం వ్రభౌ కిదుర్లభం..... అని వదుఁమూడవ యధ్యాయమున నలువది తొమ్మిదవ శ్లోకము చదువుచుండఁగా ఫట్టున వెదురుకణుపు పగిలెను. ఆత్మ మెల్లరు విసిరి, అందఱుం జూచుచుండ సావంశగ్రంథి యట్లు సిహ్మరణముగఁ బగులుట యేలో తెలిసికొంటివా? అంతట గోకర్ణు డవ్వలనున్న యొకశ్లోకముం జదివి స్వస్తిచెప్పి పురాణమాలె. నామ సంకీర్తనాదులై నపిదప నందఱుఁ దమతమ గృహముల కరిగిరి. పిమ్మట

83

బ్రాహ్మణులు యథావిధి హవిర్యాగముల నొసంగ వాని వేల్పుల మెసఁవంగఁ జేయఁజదల వహ్నిపోయెడినో నాసాంధ్యరాగభూతి దోఁచుగఁ గరకర ధ్రువాద్ధుపొడిచె.

84

సకల జనులు కాల్యములు దీర్చికొని వడిగ నవ్వరాణంబు వినుటకై యరుగు దెంచి రా ద్వితీయ దినంబున సక్కధకుడు శ్రద్ధతో భాగవతమును జాటుచుండె.

85

గోకర్ణః డీదినంబునఁ దృతీయస్కంధమునఁ బదునాల్గవ
యథ్యాయము ప్రారంభించి ముప్పది మూడవ యథ్యాయము
వఱకును మఱియుఁ జతుర్థస్కంధము ముప్పదియొక్క యథ్యాయములును
బాచమ స్కంధమున మూడవ యథ్యాయము
సాంతము ఋషభావతారమువఱకుఁ జదివె. నారదా! యీయ
థ్యాయాంతమందలి తుదివాయి, ... “భగవాన్ ధర్మాన్
ధర్మములు కామో అవతతార” అని చదువు చుండఁగా నవ్వె
దురు రెండవ కణుపు ఫటక్కుమని పగిలెను. 86

హరియే తచ్ఛ్రవణంబున

కరుదెంచుట భర్త వసన † మలమెకొ నా భూ

మిరుహగ్రంబులు శైలశి

ఖరములు నుప్పరిగె లగుణ † కాంతిలగ్రక్కెన్. 87

సురఁది శోణమయ్యెఁ బరిశుద్ధహిమాది సుమేరువయ్యె వి

స్ఫుర దురు చందనద్రువులు † పూచిన మోదుగులయ్యె సౌదశే

ఖరములు దివ్యకాంచన వి † కారములయ్యె నభంబుమానికం

బరరె ప్రవాళమయ్యె జరఃతాతపమల్లనఁ గుంచెద్రిప్పగెన్. 88

అంత నాద్వితీయ దివసంబునఁ బురాణమాపి లేచిరి.

పిమ్మట

89

ఉదయగిరి శిఖరంబుపై † కుష్మ రశ్మి

రథము నీడ్వజాలక యతి † శ్రమము పడుచు

నున్న గుఱ్ఱాల నోటి నుర్వో యనంగ

దెసలు తెలుపెకెడ బలునఁ † దెలవాజె.

90

పొట్టకుడింటకొగ్గె దనఁపూపెరలే నెఁ జివుళ్ళరాల్యు బోఁ
డెట్టి యకృత్యముల్ సలువఁడేటికి భృంగముఁ బడకారలోఁ
బెట్టితి? రంచు వానివిడిపించెను దూరుపుఁగొండగద్దెగా
లెట్టుచు నేది నేళ్ళరుండు * విప్పగుజ్జేకుల తల్పలూడ్చుచున్.

మూడవ దినంబున గోకర్ణండుదయకాల కృత్యములు
దీర్చికొని గ్రంథమందికొని యైదవస్కంధమున నొలవ యధ్యా
యము మొదలిడి గురువది యాటవ యధ్యాయమువఱకును
మఱియు షష్ఠస్కంధము వందొమ్మిది యధ్యాయములును
సప్తమస్కంధమున నెనిమిదవయధ్యాయాంతమువఱకుం జరిగె.
అందు హిరణ్యకశిపు సంహరించిన శ్రీనృసింహుని ఋషులు
స్తోత్రము చేయుట కలదు. “వివ్రతప్తస్త స్యేదం నిధనమను
గ్రహాయ విద్యుః” అని చివర శ్లోకముచదువుటతోడనే తదు
న్నత వంశతృణీయగ్రంథి భేదనమయ్యెను. 92

వనజసఖుఁడు వ్రతిక్షణంబునను రెండు
వేలఁ యేబది యామడల్ * వింటిపైని
బరువులెత్తుట నలసటఁవడియె నోటు!
కూరుచుండెను బడమటి * కొండమీఁద. 93

పైదలికిఁ రుచించు నెర * ద్వాదశిపారణకై ఘటించు నం
చాదటఁజక్రవాకము సరింబుల రోయుచు వెన్కఁజిక్కముం
దీడినలంత యాకుమఱుఁ * గేర్పడ భర్తను గానకుల్కుచున్
రోదనమాచరించెడిని * గ్రూర నిశానురు రాకదోవఁగన్. 94

అంతనాటికిఁ బురాణమునకు స్వస్తిచెప్పిరి. అవ్వల.

ఋషివరేణ్య లేడ్గురు తలఁకిందులైరి
యొక్కరొక్కరెక్కలు † నక్కుచుండి
రిందుడుం గాలుకొలఁది పఁరెత్తి జలద
ఖండమున డాఁగెఁజిత్ర భానుండు పొడువ.

96

అంగనలంగనుంగొనుచు † నాగుగముంగురులం గలంచుఁజై
టంగదలించు గండనికటంబున లేఁజెమరార్చు వీఁగుఁజ
న్నంగవమెల్లఁగా దొడుకుఁనూర్చి వధూహృదయంగమక్రియా
చంగుఁడో! వేకువందిరుగుఁజారుసమీర కుమారుఁడూరినో. 97

అపుడు గోకర్ణండు సాక్ష్యావందనాదికము ముగించు
కొని నాలవదినంబున సప్తమస్కంధమునఁ దొమ్మిదవ యధ్యాయము మొదలు వెట్టి పదునైదధ్యాయములు నావల నష్ట
మస్కంధ మిరువది నాలుగధ్యాయములు నటుపైనవమస్కం
ధమునఁబందొమ్మిదవ యధ్యాయాంతము వఱకుం జదివె.
యయాతి చరిత్రము పూర్తియయ్యె. “సర్వత్రసంగముత్సృజ్య
వృష్ణావమ్యేన భార్గవీ కృష్ణేమసస్సమావేశ్య వృధునోల్లింగ
మూర్తినః” అనుశ్లోకము చదువుటతోడనే ప్రేతవసించియున్న
వంశమ్ము చతుర్థగ్రంథి యుద్ధిన్నంబయ్యె. అందతాళబ్దము
నిత్యము వినుచున్నట్లే వినిరి. అప్పుడు

98

వశ్చిమ దిశాంగనా సృత్యభంగిమమున
జేరులాడు హాన్మిమి పించియపుడేరె
కుచ్చెరు లవంగ నెట్టిని † కొనలతోడి
యాగడవలొప్పె బుడమి కట్లంత చోట.

99

భారద్వాజ కులంబు వానికె యుషఃపర్యంతకాలంబునకే
 నైవరవ్యాపృతికభ్యనుజ్ఞయనుచుఁ ♦ శాసించె నీరాత్రిభూ
 దారుఁ డెన్నడు పక్షపాత రహితత్వం బేల్పడిన్నిల్చునో
 పారాశేషమొగ్గనంచు ద్విజముల్ ♦ వాపోవు నీడంబులకే. 100

అట్టితటి గోకర్ణుండు “నమస్తుభ్యం భగవతే వాగుడే
 వాయ వేధసే సర్వభూతాధి వాసాయ శాంతాయ బృహతే
 నమః” అని నమస్కరించి స్వస్తిచెప్పి నీరాజనమిచ్చి లేచెను.
 అంత రాత్రి గడవ 101

చక్షునఁగన్నువిచ్చి హరిఃసంస్తుతి నాత్మబాసర్చి చంటిపై
 నొప్పిన నాథు కేలుఁబుండునుండినకాటుఁ దలంగి యొయ్య మే
 దిప్పి యడంగికంకటినిదిగ్గి వరాంఘ్రుల నంటి మ్రొక్కికైఁ
 గొవ్వును బైటపర్చికొనిఁకొత్తడి వెల్వడె నిజ్జ కంగవకే. 102

విదవదినంబున గోకర్ణుం డహర్ముఖోచిత కృత్యములు
 దీర్చికొని కూర్చుండి నవమస్కంధమున నిరువదవ యధ్యా
 యము ప్రారంభించి యిరువదినాలు గధ్యాయములు, నావల
 దశమస్కంధమున నలుబది నాలుగవ యధ్యాయాంతము
 వఱకుఁజదివె అందుఁగృష్టుండు కంగు వధించి తలిదండ్రుల
 చెఱవాపె. “మీచరుత్వాఽథబంధనాత్అనుచుఁ జదువు
 చుండఁగాఁ బ్రేతం బున్నవంశము వంచమ గ్రంథి పెరిల్లునఁ
 బగిలెను. అయ్యవసరంబున. 103

వృద్ధునైతిఁ చెలువు ♦ లేల! యీజంజాట
 మేల! యంచుఁ గావు ♦ లోలిఁగట్టి

యవరదిశను భూధరా రణ్యమున శాంతి
పూని కరము మొగిచి ధౌళిచే దరణి.

104

మధ్యాక్షర! వరుణు నంతఃపురాంగణవిభాగమునకొకదాసేయ
వరుగునవచ్చి వృద్ధాతఃపముఁగని పాటఁబోసితిన్?
వరకుంతుమంబని భయముఁవడి పగడపుఁబెట్టెలోకఁ
గరవల్లవమున నెత్తుచునుఁగార్యాంతముగనకవిసివె.

అప్పుడు కడమ శ్లోకముంబదివి స్వస్తిచెప్పి పుస్తకము
నర్పించి గోకర్ణుండు లేచె. పిదప

106

ఎలమిం గూటికి గుడ్డ కేకొఱత రానీ నెప్పుడు స్నేహవ
ర్తుల సాంగత్యముఁ గూర్తు మీకనిగృహస్థుండాడిమాయానపె
స్వలిమి గద్దియ నెక్కియవ్వలఁదలం ధండా యె మమ్మంచు ది
వ్యలు వెల్వెల్లన బాత్రె నక్కుటయిపో నల్లుండె గొల్లండగున్.
తామరల విందు జక్కవ ధ నోమువంట

పొలయలుకబొంట్ల గుండెలోఁ ధ బొడుచుఁగాల

మెల్లప్రాజదువుల ముద్ద ధ పొల్లువోని

వెలుగుల కొటారు జమునయ్య ధ విన్నప్రాకె.

108

గోకర్ణుండు తత్సమయ సముచిత కర్మకలాపంబు లాచ
రించి కూర్చుండి యాటవనాఁడు దశమస్కంధమున నలువది
యైదవ యధ్యాయము నారంభించి యెనుబది యాటవ యధ్యాయము
తుదివఱకుం బదివె. మైథిలుని శ్రీకృష్ణుఁడనుగ్రహించు
టాయె. “ఏవంస్వధక్తయో రాజన్ భగవాన్ భక్తభక్తిమాన్
ఉపిత్యాదిశ్యసన్మార్గం పునర్ద్యారవతీమగాత్” అని చదువుట
తోడనే యాటవకణుపు పెట్టునఁ బగిలెను. అంతలో

109

బరులుబ్బిం గడుపాటమేసి బహుళాంభారావముల్ సేయుచున్
ఖురటంకోత్థ ధరాపరాగము నభో ♦ గోళంబునం ద్రోయుచున్
సరసోధోభర రుద్ధయానములతో ♦ జంచస్థహోల్లాస భా
నుర వక్త్రంబులతోబురంబునకు గోస్తామంబు లేతెంచెడిన్.

గోశేరులన్లాగు ♦ కొనుచెట్టులా జరద్ద
వమ్ములునునూరున ♦ వచ్చుచుండె
వచ్చిపుల్ దోకుచు ♦ బాల్చేపురా జెర
చెర కాపెత గృహమ్ము ♦ చేరుచుండె
తడవౌట బిల్లలు ♦ తమవానిగనఁ గులా
యమ్ములఁ గిచకిద ♦ లాడుచుండె
రవిపడుచున్నాడు ♦ రండు రండని నీడ
లిర్లఁబిల్వఁగఁబ్రాచి ♦ కేగుచుండె
అచట నచటఁ జక్కలు కొన్ని ♦ యరుగుదెంచి
ప్రాణ విభునకై తూర్పుగా ♦ నరయుచుండె
సాముదాయ కారావంబు ♦ గ్రామసీమ
నుండిరోదోంతరంబుల ♦ నిండు చుండె.

111

అవ్వడు వడివడిగ గోకిర్లుండు పొత్తముమూసి మంగ
ళముచెప్పి లేచెను. అంత

112

గోచయము దోహనమున దిక్కులును మ్రోసె
మలయ పవమానుఁ డతను శ్రమమ్ము ద్రోసె
వితత దీపికాశోణితద్యుతులు మాసె
గూళ్ళఁగొక్కొక్కోయని ♦ కోళ్ళుగూసె.

113

జనులన్నంబులు లేక వండ నెచటం ♦ జారత్వ చోరత్వముల్
దనరారణ్యబహుభార్గముల్ మఱుగుపొందజన్మపాలిం తెచ్చా
లునుగూర్చుండుము వశ్చిమాదిననిముల్లోకింబులానందముం
గనధర్మాత్ముడు వేదమూర్తిరవి ప్రాశస్త్యలంబుపై కైకెడిన్. 114

ఆ నాడించుక ముందుగా గోకర్ణుండు శ్రీహరి స్తవ
మొనర్చుచు సిదుర లేచి సమధికోత్సాహంబున సంధ్యావంద
నాదికము నిర్వర్తించుకొని పురాణము చెప్పుతావునకు వచ్చి
కూర్చుండ ప్రతిదినంబును వచ్చునట్లానాడును గ్రమక్రమ
ముగా నెల్లరుంజేరఁబారిరి. సభకలకల లాడుచుండెను. ఇష్ట
జేవతాస్తోత్రాదిక మొనర్చి గోకర్ణుండు దశమస్కంధమున నెను
బడి యేడవ యధ్యాయము దొరకొని తొంబదివఱకుం జదివి
వెంటనే ఏకాదశస్కంధము ముప్పదియొక్క యధ్యాయము
లును ద్వాదశస్కంధము పదుమూడధ్యాయములును జదివి
యర్థము చెప్పుచు గ్రంథము పూర్తిచేసెను. “నామ సంకీర్త
నంయస్య సర్వపాప ప్రణాశనమ్ ప్రణామో దుఃఖశమనస్తం
నమామి హరిం పరమ్” అని చదువుట తోడనే ప్రేతమున్న
వెదురుగడ యేడవ కణపు పెత్తిల్లునఁ బగిలెను. ఈయేడు
దినంబులును ప్రేతరూపుండైన ధుంధుకారి ద్వాదశస్కంధ
ములు మూడునూర్ల ముప్పదియైదధ్యాయములుగల శ్రీమద్భా
గవతమును భక్తిశ్రద్ధలతో వినెను సప్తమగ్రంథి భేదనఱుగుట
తోడనే యెల్లరు విస్మయ చలితస్వాంతులగుచుండ.

* ధుంధుకారి గోకర్ణనగ్గించుట *

తులసీదామ మురంబునం బొడలఁ గాంతుల్ చిమ్ముచున్ రత్నకుం
డలముల్ వీనుల నృత్యమాడ నవలగ్నంబందు భర్తాంబరం
బాలయన్ శీర్షముపైఁ గిరీటరుచు లుద్యోతించఁగా నొక్కత్యా
మల వల్లుడగు దివ్యరూపుఁడు సభామధ్యంబునన్ భాసితెన్.

అతఁ డతి వేగంబున గో
నుతు డాసి నమస్కరించి ♦ సూరివరా! సం
స్తుత చరిత! యాప్తబుధూ!
గతపాపుడనైతిఁ బ్రేత ♦ కిశ్మల ముడిగెన్.

117

ప్రాప్తించిన ప్రేతత్వము
లుప్తంబై పోవ గృష్ణలోక మొదవఁగా
సప్తహ సవము సలిపితి
వాప్తత నా నిట్టిదే! మహాత్మా! జోతల్.

118

ఏడు దినంబుల సవనం
బేడుసలుపు వాని స్వప్నజనము లడఁగున్
బాడు పిశాచాద్యఘతను
పూడని బాడు నపుడపుడహో జనులారా!

119

వా జ్ఞానః కాయముల సల్పఁబడిన పాప
మద్ది యార్ద్రమైనను శుష్కమైన స్థూల
మైన లఘువైన సమిధను ♦ నగ్నివోలె
గాల్చివేయు నీశ్రవణంబు ♦ కాల్చి వేయు.

120

ఎముకల కంబంబు * తెలయించి సన్నపు
 నరములతోఁ గట్టి * యెఱచి నల్ల
 పూసి తోలుదొడిగి * చేసినా రీమేను
 కాల్రడి మసటుల * కంపు కొట్టు
 ముదిమియు వగపును * ముసురు కొనుచు నుండు
 బలుతెవు శ్శేష్వుడు * వట్టి తివుచు
 నిముసమేఁ దిరముగా * నిలుచు నన్నమ్మిగ
 లేనిది చెడుకొలల్ * నిండు కట్టె

అట్టి పాడుబొంది * యండేల బ్రామిక
 దీని యాదరువును * బాసి మేలి
 కతను విన్నఁ జాలుఁ * గా సుకవడవచ్చు
 నితైమైన ముత్తి * పొత్తు కలిమి.

121

కండచక్కెరవోసి యీ * తను జెవుల
 వండువుగ వినఁడేని యీ * వసు వడేల
 కండలం బెంచుకొని మేని * గాచి కొనుట
 కూడ దీనని కట్టని * గొడ్డు కొలువు.

122

ప్రొద్దున వండిన వంటక
 మద్దివసాంతమున కెల్ల * నడ సాలఁ జెడుక
 దద్దయు నది తినఁగఁ బెరిగి
 పెద్దయయిన మేను చిరము * వెలుగుచు నున్నే.

123

సతవగళ్య వినికి * నతి కుతుకము నెది
 యచ్యుతుండు చెంత * కరుగు దెంచు

దోసములఁ దొరంగ ♦ దొడ్డ సాధన మింత
కన్న వేతొకండు ♦ కలదటయ్య.

124

జాతువుల మశకంబుల ♦ చందమునను
దోయముల బుద్బుదంబుల ♦ చాయ భాగ
వలెము వినని మానవులు కేవలము మరణ
మొందుటకె పుట్టినారను ♦ చుం దలంతు.

125

శ్రావ్యమగు భాగవత కథాశ్రవణ మునను
జడమయిన యెండిపోయిన ♦ గడకె ముళ్ళు
బ్రద్దలై పోవ నజడ మార్గ మగు నరుల
యెడఁద ముడి విడిపోవుట ♦ కేమి వింత?

126

ఎవ్వ రేడువవళు ♦ లీకథ విందురో
వారి సంశయములు ♦ పాటి పోవు
నెడఁద ముడియుఁ బ్రదులు ♦ నింకఁ గర్మములకు
నిలువ నీడయెడఁ ♦ గలదు సూడ.

127

ప్రబల సంసార కర్తమ ♦ వటల లేవ
నంబుఁ బ్రత్యుత్తరము నొసర్ప జాణ
భాగవత కథా తీర్థ మావారిఁ బడయు
వారి చేతిలో ముక్తిసావారి దీయు.

128

అని యతఁడు పలుకు చుండఁగఁ
గనులంబడఁ గనక ఘంటికా ధ్యానము భ
క్త నికాయాధానము ర
మ్య నవచ్చవి భాన మొక విమానము చదలఁ.

129

* గోకర్ణ వైమానిక సంభాషణము *

అవ్వమానస్థులైన వైకుంఠవాసులు రివునవచ్చి
యెల్లరు చూచుచుండఁ బ్రేత తా విమూఢిం భాసిల్లు ధుంధు
కారిని విమానముపైఁ గూర్చుండఁ బెట్టికొని పోవుచుండ
నందలి వైష్ణవులం జూచి గోకర్ణం దంజలిఘటించి నమస్కరించి
యిట్లనియె. 130

స్వాములు! వందనములు మీ

కోమల పదదర్శనమునకుం బాశులమా

చో మాటలకు నోవమె?

మామాటల నాలకించి * మన్నింపుఁడెదఁ.

131

ఇక్కడ నెందఱో కలర * యందఱు భాగవతమ్ము నిత్యముం

దక్కక వించుచుండి యెక్క * దా మిప్పడీ వినిపట్టి వారికో

నొక్కనినే గ్రహించి చన * నొప్పునొకో? ఫల భేదమేటి?

న్నెక్కొని? యందఱు సరిగ * నే వినిరే! కత మానతీయరే! 132

అనఁగా నా హరిదాసు లిట్లులనిరయ్యా! గోసుతా! యెల్లరు

న్వీనుచున్నారసమంబుగా నె యున * న్విన్నట్టి యర్థంబొగి

మననాబుం బొనరింప రీతఁడొచలాత్మస్మిల్పె నన్నంబుఁగై

కొనఁ దాపైమననంబుసల్పె దృఢదీక్షుం డిన్ని నాశ్శీవిధి. 133

అసఘ! రెండుకడల * వినుట సమంబైన

నితనియందు దీక్ష * యెక్కుఁ డయ్యె

గాన ఫలమునందుఁ * గల్గెను భేదంబు

పిండికొలఁది రొట * యుండుఁగాదె.

134

శ్రుతము ప్రమాదముచేత

హతమగు సందిగ్ధమయ్యె ♦ నా మంత్రమున్
హతమగు నదృఢము జ్ఞానము
హతమగుఁ జలచిత్తుజవము ♦ హతమగు వింటే,

135

విష్టుచిత్తులు లేని యుర్వియు నపాత్ర
కంబయిన శ్రాద్ధ మాచార ♦ కలన లేని
కులము, వేదమ్రొలుంగని ♦ కూళ కిచ్చు
నట్టి దానంబు గోకర్త! ♦ హతము హతము,

136

కిందిన్ జ్ఞాడ నేనంచుఁద
లంచి మనోదోషములఁ దొలఁచి విశ్వాసం
బుంచి గురునొడులఁ గథ నా
లించిన స్థిరమతికి ఫలము ♦ లేకెట్లుచనున్.

137

నాయన! మదిని విచారముఁ
బాయు పునశ్శ్రవణ మునను ♦ వైకుంఠము వి
చ్చేయుదురు వీరు గోలో
కాయతి నీకొదవు హరిస్వయమ్ముగ నిచ్చున్.

138

అని వలికి వైష్ణవులు శ్రీ
వనజాక్షుని దివ్యపాదపద్మంబులఁ గీ
ర్తనసేయుచు వైకుంఠ
మున కరిగిరి యెల్లరాత్రి ♦ ముల వెఱఁగువడన్.

139

అంతట గోకర్ణంపు తన ప్రయత్నము ఫలించినందుల
కతిగేలానందముంబొంది స్వస్తి చెప్పి పూజాదిక మాచరించి

నామసంకీర్తనానంతరము సభ చాలించి లేచెనని సనకాదులు
వచించిరని సూతుండు చెప్పెను. 140

ప్రమితాక్షరము॥ సదసద్విభిన్న శుచి ✱ సాధన సం
పదఖండకల్పిత సమస్త జగ
త్సదనాంతరాధ్యుషిత ✱ సాక్షికలా!
ఉదయాది భావరహితోరు బలా! 141

—: గ ద్య ము :—

ఇది ఉభయభాషా ప్రవీణ వేదాంతపారీణ మిన్నికంటి
గురునాథశర్మ ప్రణీతంబైన శ్రీ వద్మపురాణోత్తర
ఖండస్థ శ్రీమద్భాగవత మహిమ మందలి
పంచమాధ్యాయము.

శుభమస్తు.
అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీమద్భాగవతమహిమ.

షష్ఠాధ్యాయము.

శ్రీరమ్యవేష! మునిమం

దారా! మాయా విదూరః ధర్మాకారా!

నారాయణీమనోబ్రవి

హరి మృదుల పాదయుగళః హరిహరనాథా!

అవధరింపు మవ్వల సూతుడిట్లనియె. అంతట నార
దుండు సనకాదులతో గోకర్ణం డవ్వల నేమిసేసెనని యడుగ
సనకాడు లిట్లుచెప్పిరి. 2

* గోకర్ణుని ద్వితీయ సప్తాహమున హరి ప్రత్యక్షమగుట *

మరలక శ్రావణ మాసము

చొరబడ నవమి మొదలుకొని ధ శుచియై వినిచెం

బురవాసుల కేడువవ

శృంగసముతో గోసుతుడు శుశాంశ త్సక్తుల్.

3

సప్తాహ యజ్ఞాంతమున

4

భుం భుం భుమ్మని పాంచజన్యరవముంబూరించుచుం బక్షి రాట్
శుంభ న్యాసముపై మహారయము సంశోభిల్ల నేతెంచి గో

డింభాగ్రసరుఁ డోన్న మాద్విజవరేష్టితాణశీలాయ యం
చుం భక్తింబ్రణమిల్ల మాధవుఁడు విష్ణుం డక్కునంజేరిచెన్. 5

జయకేశవ! జయహరి! యను

జయారవము సిందె ధరణి ♦ సశ్వేశ దయా

మయ తే నమోనమోయన

వియత్తలము సిందెనట్టి ♦ వేళన్ వింటు

6

గోవిందుఁడు గోసుతునకు

గోవిందాకారమిచ్చి ♦ కూర్చొంగ నె వ

క్షోభి హరికి లక్షీతి

దేవి యెసఁగకున్న గుఱుతు ♦ తెలియ దుభయులన్. 7

7

హరిఁ దలఁచిననే చాలున్

హరి సందర్శనము గూడ ♦ నమరెం బైఁగా

హరి కరతల సంస్పర్శము

హరిహరి! హరిరూప మతని ♦ కబ్బుట యరుదే! 8

8

కోటానకోట్ల యిరుక్కలఁదెచ్చి మొక్కచో

దొప్పివైచిన నింత ♦ వేజుగలదె?

సప్త సప్త జగాల ♦ చక్కఁదనము తెచ్చి

కుప్పిపోసిన నింత ♦ వేజుగలదె?

రకరకంబుల నవరిత్నాల రాసులు

గాఁజోసినను నింత ♦ కాంతి గలదె?

కలయమృతంబెల్ల ♦ గరిసిపోతగఁ గురి

సిన నింత తమపుభాసిల్లఁ గలదె?

అది కిరీటమా! యయ్యది ♦ యాననంబ!
యవ్వీసామ్ములా! యవి చిటునవ్వులా! య
టంచు భౌతిక దృష్టుల ♦ కంది సంత
వఱకు నెఱచూఱలిచ్చిరా ♦ ధరణి నరులు.
నాభిక్రిందికిఁ గట్టినాడేల పీతాంబ

9

రము కచ్చపోసి యంతదములు చిలుక
బొజ్జమీఁదనుగూడఁ ♦ బొరలాడ వలయునా?
మెడలోని వనమాల ♦ మిసిమి గ్రాల
వనమాలపై వ్రాల ♦ వచ్చిన బంధర
మా? యది శ్రీవత్సమా? యురమున
సంతపొడవు చేతులలా? శంఖ చక్ర గ

దా కార్ముకింబులఁ ♦ దాల్చినాడు
అమ్మవారిఱొమ్ము ♦ నడుచుకొనె? స్వామి
వారుభక్తవరులఁ ♦ జేరఁజనుట
యేగునప్పుడిన్ని ♦ యేలోకోయీసామ్ము
లన్నియవయవమ్ము ♦ లందుఁగూడ.
ఇంతచక్కనివాడె! ♦ యీసామ్ము లేలయా

10

తావులయందమ్ము ♦ దాఁగుచుండ
ఇంతటి నెనరున్న ♦ దే చూపులందు వై
కుంఠ మందెపు డెట్లు ♦ కూరుచుండు?
ఇంతటి మెత్తని ♦ వే హంబ! లెగుడు ది
గుడు మ్రోత శ్రుతులపై ♦ నడుచు నెట్లు
ఇంతటి దరహాస ♦ మే! మొగమ్మున గర్క
శ కూర దెట్టులఁ ♦ జంపు నెట్లు

ఇంత యాదార్యగుణమె యీ ♦ రేడు జగము
 లొక్కమాత్రె వెంటబడ ♦ నుడ్డుగుడుచు
 కొనఁజె? వీరికిండ్లుందిండ్లు ♦ గూర్చగలఁజె?
 యిందఱకును బంగరు వల్వ ♦ లీయగలఁజె?

11

ఆ బొడ్డుగుంటలోనా? జగుబులను స్పృ
 జించు విరించి జఁసించి పెరిగె

ఆ నామగుంట క్రిందా? పుట్టుకయెలేని
 స్వామికేబుట్టు మఁచ్చవినిసిల్లె

ఆ తొమ్ముగుంటలోనా? యమ్మవారి క్రీ
 డాగార మున్నది ♦ యాడుకొనఁగ

ఆ బొడ్డుగుంటలోనా యజాండములు కో
 టానఁ గోటులు గుమ్మటాలు దిరుగు

ఇతఁడె జనముకోర్కులీడేర్పు నెఱదాత

ఇతఁడె కూడుగుడ్డలిచ్చు తండ్రి

ఇతఁడె పాపముల దఁహించువాఁ డీనాఁడు

కంటిమార కనుల ♦ కఱవు దీఱ.

12

అని యా సభలోని జానపదాదులు తమతమ బుద్ధు
 లతో హరిగుణగణాదులు గొలుచుచుండ నందఱకు సారూప్య
 ము క్తిలభించెను. అయ్యు తరక్షణంబుననే

13

ఎవ్వకు గట్టితి ♦ మీభర్తవసన మీ

నేత యున్నదటయ్య ♦ భూతలమున

ఎవ్వడు చాల్చితి ♦ మీకిరీటంబు నీ

పోత యున్నదటయ్య ♦ భూతలమున

ఎప్పుడు పెట్టితి ♦ మిన్ని భూషణము లీ
 చేత యున్నదటయ్య ♦ భూతలమున
 ఎప్పుడు వేసితి ♦ మీపూలదండ లీ
 భాతి యున్నదటయ్య ♦ భూతలమున

ఏమి భాగవతమొ? ♦ యేమి గోకర్ణండా?
 ఏమి వినుటయో? యిదేమొ? యేమొ?
 అంతయును విచిత్ర ♦ మంతయును జరిత్ర
 మంతయును బవిత్ర ♦ మహాహ! యహాహ!

14

పదునాల్గు జగముల ♦ పంక్తులు బొమ్మరిం
 డ్లవలె గన్నట్టుచున్న వదియేల?
 ఉచ్చావచప్రాణ ♦ భృచ్చయంబుల నభి
 న్నంబైన ప్రేమమున్నదదియేల?
 ఆకాంక్ష నియమా ♦ సర్థం బొకండుగా
 సంబడఁజాల కున్నదదియేల?
 బ్రహ్మాండములలోని ♦ శ్రావ్య దృశ్యార్థ సం
 తతి గ్రాహ్యమాచనున్నదదియేల?

అన్ని యనుభవించిన ట్లన్ని యున్నట్లు
 తిన్నగాదు మఱియు ♦ నున్న గాద
 ఏదో తనిసికో లదేదియో యానంద
 మెడఁద సందులేక ♦ యడరెనేల?

15

అని విష్ణు సాయాభ్య భాగ్యము లభించిన పురాణశ్రోత
 లందఱెడందలం దలంచుచుండిరి.

16

కుటు వెండ్రుకల తోలు ♦ కోమల నీలమే

ఘృత్యమలాంగంబుగాఁ జెలంగ

నాలుగుకాళ్ళు గ్రహిన్ననఁ గ్రమతర చతు

ర్భుజములై జానువుల్ ♦ ముట్టుచుండ

ప్రేలాడు చెవులు వాఁవిరి రత్నకుండలో

ద్యచ్ఛవణంబులై ♦ తాండవించ

మెడలోని సడికియ ♦ మృదు వికస్వగ సూన

వనమాలయై కుఱి ♦ పైనటింప

వంపుతోఁక పైఁడి ♦ వలువ కచ్చగఁ గుల్క

వదన రోమరేఖ ♦ వట్టెనామ

మై వెలుంగఁ బురాణ ♦ మాలకించుచునున్న

వేఁపి గూడ విష్ణురూపి యయ్యె.

17

నారదమునీంద్ర! యటఁ బురాణవచనములు

వీనులంబడ్డ వశు వఱి ♦ వివిధ భూత

ములును భగవ దనుగ్రహంబున సహజ

తా మహాశ్రేయశము పొంది ♦ రేమనెదము.

18

వీరందఱు శ్రీమహావిష్ణువు దివ్యవిమానంబులం జేర్చ

నపుడు గోకర్ణండు చేతులుమోడ్చి.

19

గుణితక్రమచంతకము ।

కమలదళాత్! కామిత సుఖవద! కిట్యవతార! కీర్తనీ

యమహితనామ! కుఱిలుతదబ్జజ! కూర్మవిలాస! కృష్ణ! కే

ళిమదవిదారి! కైటభవిజిత్రవీర! కోమలదేహ! కాస్తుభ

వముఖవిభూష! కంజరుహావందిత! కర్నూరభాసురాంకుశా!

అని వేడుకొన నరహరి యిట్లనియె. నమ్ము నాయనా!
నిపుణముగా నీచేసిన నుతిసూరీకరించితిని. నృతతిలో నృణము
నెమ్మి నేర్చిన నైష్ఠికుడవు. నొడలదొంతుల నోసరించు కొనుచు
నాచితిమెయి నన్న భీష్టవరంబు మనఃప్రియకరంబడుగు మిత్తునన
నతండిట్లనె. 21

దేవ సుత్రనన్మభావ! యీగ్రామస్థ
జీవకోటి నెల్లఁ ♦ గావవయ్య!
యనఁగ నపుడ నిల్చి ♦ యాశ్వచాండాలకు
లము విమానచయముల న్మురారి. 22

యోగివరు లేగు తన లోకమొందఁ జేసెఁ
గధను వినిచినభక్తు ♦ గోక్షర్ణుఁ గూడి
కృష్ణుడరిగె గోలోకము ♦ హృష్టుడగుచు
నీశుఁ డలరిన నీరాని ♦ దేది కలదు? 23

రాముఁ డయోధ్యావాసులఁ
బ్రేమంబునను గొనిచన్న ♦ విధమునఁ గృష్ణ
స్వామియు గంధర్వాఖ్య
గ్రామ వ్రజలఁ గొని నిజపురిమ్మున కరిగెన్. 24

తరణి మృగాంకుల కాంతులు
చోరఁజాలపు సిద్ధులేని ♦ చూడంగా నే
రరు దానిని నైకుంఠముఁ
బరికించిరి వ్రజలు భాగవతము వినికిచే, 25

కర్ణానందముగాఁగ భాగవత సద్దాథారి విస్పించి గో
కర్ణం దేదినమందు సర్వులకు మోక్షశ్రీల నిప్పించె దు
గ్ధార్ధరాశిశయామచేత సదయుండైనాఁడె యాయూరు గో
కర్ణక్షేత్రమటన్న పేరుగ నె భక్తసానముల్ తీర్థముల్. 26

అలవియే చెప్ప సప్తహా యజ్ఞ మహిమ
మా కథల విన్నవాఁ డెవ్వఁడైనఁ గూడ
మాతృ దుర్భర గర్భ సంబంధ మెనయఁ
జాలఁడయ్య యావయి వేయి యచటనేల? 27

అకో! నీరో! గాలిరా ? తిని యదియు లేక
వాయి గట్టి శరీరమ్ము యడియఁ జేసి
యగ్ర తపముల నుజ్జ్వల యోగములను
బడయరాని దిద్దానిచేఁ యబడయవచ్చు. 28

చిత్రకూట పర్వతమనఁ యజేరియున్న
మునివరుండు శాండిల్యుండు యుగళవంత
మైన యీ యితీహాస మొయ్యనఁ బెరిచి
యనువమంబు బ్రహ్మానంద యనుభవించె. 29

ఓ నారద! యీ పరమా
ఖ్యాతము విన్న నరు కల్మషాదులు భస్మం
బొంది శ్రాద్ధములఁ జదువ
మానుగఁ బితృ తృప్తి జరుగు యాటలిఁ కేలా. 30

అన నారద మునీంద్రుండు సప్తహా శ్రవణ విధానము
వివరముగా వక్కాణింపుడన ననకాదు లిట్లనిరి. 31

* భాగవత సప్తాహ శ్రవణ విధానము *

భువిలోపల సప్తాహ

శ్రవణ విధానమునఁ గోర్కిఁవ్రాలెనే? శ్రద్ధా
భువ వగుచు వినుము దానికి

ద్రవిణమ్ము సహాయులుంట * తగుఁ జమ్మెపుడున్. 32

వరగుణుడగు దైవజ్ఞు

దరిసించి ముహూర్త మడిగి * తత్పరమతులై

పరిణయమునకుం బోలెం

బరికల్పింపంగ వలెనఁవారిగ ధనమున్. 33

జగతి నాపాధంబు * శ్రావణ భాద్రప

దాశ్విన కార్తికీకృగళాయ

ణికములు వినెడి వారికి ముక్తి సూచించుఁ

గాన సప్తాహ మీ * కాలమందు

మొదలిడవలె నన్యములు గూడ వెల్లరు

తోడ్పడ వలయును * దోచినట్లు

దేశ దేశములకీ * దీవ్య వార్తను బంప

వలె నెన్ని జతసముల్ * సలిపియైన

హరికథలను గాని * హరిని గీర్తించుట

గాని యెఱుంగనట్టి * గణితలకును

శూద్రులకును మదులఁ * జొచ్చెడునట్లు బో

ధింప వలయుఁ గథల * నింపుగాను. 34

మఱియు నానాదేశములందున్న వైరాగ్యనంపన్నులైన
వైష్ణవాశ్రేయకులఁ గీర్తనోత్సుకుల లేఖలంబంపి పిలిపింపవలయు.

* ఆ హ్వనము *

శ్రీ భాగవతము విశేషార్థ సహితంబు
 గా నిట నొక్క మహానుభావుఁ
 డెఱిగించు మిక్కిలి * యింపుగా సొంపుగా
 ననఁటివం డొల్పి పెట్టిన విధాన
 నేడు రోజులలోన * సచ్చటఁ బండ్రెండు
 స్కంధముల్ పూర్తిగాఁ * జదువఁ బడును
 సజ్జను లెందఱో * చనుచెంత రట్టి స
 త్సభలు దుర్లభములు * జనములార !
 ఎవ్వడున్నదే జంజాట * మెట్టులైన
 వీలు కలిగించుకొని రండు * వినుడు వసతు
 లేర్పఱువఁబడు భోజనం * బిడఁగఁ బడును
 రండు రండుయ్య జనులార ! * రండు రండు,

86

భాగవతంబిటఁ * బతియింకఁగఁబడు
 నాలింప రారయ్య * బాలురార!
 వరకథామృత మిటఁ * బండేర మొనరింతు
 జాటుకొనఁగ రండు * వెట్టులార!
 సప్తాహ యజ్ఞ మిచ్చట జరుగుదదీయ
 ధూమ్యదోఁగఁగ రండు * సౌమ్యులార!
 తుకశాస్త్ర సారథిస్ఫూర్తి దెసలఁబ్రాకు
 ప్రాణత్యగ్గీరండు * ప్రాణులార!
 పదవశాశము రారండు * వదలఁబోకుఁ
 డొక్క దినమైన రండు లేకున్న నొక్క

పూటయైనను సకుటుంబముగను రండు
చివర కొకసారి తొంగి చూచి చనుడయ్య!

37

* ప ర న స్థ ల ము *

అని కరవ్రతుంబుల ద్వారమున బ్రకటించి యాగంతు
కులకుచిత వాసస్థానభోజనాదులు కల్పింపవలయును. తీర్థము
లందేసి వనములందేసి భవనములందేసి విశాలప్రదేశంబుచూచి
సప్తాహ యజ్ఞస్థలము సీర్ణముచుకొనవలె సాధారణముగా
గృహస్థుల గ్రామమండే యేర్పఱుచుకొనవలె.

38

భాగవతంబును ♦ బయింపునెలవునం
గల గృహలోపస్కరంబులఁ దలంగి
యొకమూల వేయించి ♦ యూర్పించి సీరంబు
చల్లించి యలికించి ♦ యుల్లసిలుచు
రంగవల్లులఁ గడు ♦ రంగుగాఁ దీర్చించి
పూర్తిగాఁ గంబళంబులను బఱిచి
మఱి కదళీఖండ ♦ మండితంబగు మండ
పం బెత్తుగా నేరువఱిచి యందు
దళముల బూలఁ బుడ్ల వితానములను
గట్టి నలుదెసల ధ్వజంబు ♦ లుట్టిపడఁగఁ
జేసి పై సప్తలోక సంవాసులకు స
విస్తరంబుగఁ దావుఁగల్గింప వలయు.

39

వలుపురకుం గనిపించెడి
నెలవున నున్నతవుఁ బీఠి నలకొలువంగా

వలె నా దివ్యాసనమునఁ

జెలఁగుచుఁ జౌరాణికుఁడు వసింపఁగ వలయున్.

40

* వక్తృ విషయము *

త్వరవడఁబోక వర్ణములు ♦ స్పష్టముగా వినిపింప జూఁగి-
స్వరమున వాక్యభేదముల ♦ శ్రాంతి దగ్గర బదభాగమొప్పు న
క్షర లయ తప్పకుండ హరి ♦ గర్జిలునట్టి విధంబునకా ధృతి
స్ఫురణఁ జరించువాని బుధఃపూజితఁ బాఠకుఁడంద్రుఁడొవిధున్.

అల్పకంఠఁ డనర్థజ్ఞఁడధిక వేగ

ముగనొ? వర్ణవర్ణముకడ ♦ మూల్గుచునొ? శి

రంబు ద్రివృచుఁ జదువును ♦ వ్రాఁత దోషఁగు

నరసి చదువనేరఁడు పాఠఃకాథమును.

42

ఇది యెఱిగి వేదశాస్త్రమున్ ♦ చదివి యున్న

వాని దృష్టాంత కుశలు సఃస్వైష్ట్యపుని వి

రక్తు విప్రుని శాతుఁగాఁగర్వజ్ఞ ధీరు

వక్తగా వరియింపఁగా ♦ వలయు నెపుడు.

43

బహుళ ధర్మాళిఁ జిక్కివిఃప్రభాంతలగుచుఁ

బధమెఱుంగక పాపండ ♦ వాదనులయి

యుండ్రుగాన భాగవతోక్తి ♦ కువిద లెపుడు

పనికిరా రెంతపొండితి ♦ వరలుచున్న.

44

పౌరాణికు దుడ నొకఁడు

ధీమం డంతటి బుధుఁడు ♦ దృఢసంశయ సం

హరుఁడు లోకజ్ఞుఁడు వి

ద్యౌరమణుఁ డుండవలె సఃసాయుండగుచున్.

45

వక్త వ్రతాప్తి కళిర్వాగ్నినంబున ముండ
 నంబు సేయించి కొలనగ వలయుఁ
 గథ చెప్పనాఁ డువఃకలంబునన్ స్నాన
 ముంజేసి సంక్షేపముగను నిత్య
 విధుల సంధ్యాదిఁగావించి పితృశ్మకుఁ
 దిలజలంబిడి విశుద్ధికలు పాచి
 తం బొనర్చుకొని కళిధావిఘ్నశాంతికి
 శ్రీ గణనాథుఁ బూజింప వలయు

అవల స్థాపించి మండలమందుఁ గృష్ణ
 మంత్రముల యధావిధి సక్రమముగఁ బూజ
 లాచరించి భక్తిశ్రద్ధ లలము కొనఁగ
 దేవు వలగొని మ్రొక్కి స్తుతించ వలయు.

46

ఇల్లను కారుచీకటి నుయింబడితిన్ గుదెబండ నొక్కతె
 నెల్లఁగఁ గట్టికొంటి నటు ల మీఁద జలూకలువోలెఁ బుట్టిరి
 పిల్లలు జెల్ల లేవగది ల వీని దరిం బడవైచి పేర్మిరా
 జిల్లఁగ గాతువో శరణుశ్రీరమణీ హృదయాబ్జ భాస్కరా! 47

కొడుకునుగోడలున్మసలికుక్క! యటంబడి యుండుమంచుఁ ది
 బ్బెడునెడఁ గూడ నెమ్మదిఘటిల్లిన పుత్రవిమోహ మింతయుం
 గడచినదాయె సంసృతిని ల గల్గకపోయె విరాగ మట్టియీ
 జడునిఁ గృపామృతం బొలికిసాకవె శ్రీరమణీ మనోహరా! 48

ఎన్ని జనుశ్శతంబుల కుయిం జననంబయి చుట్టుముట్టి వెం
 టన్నడ లేందుచున్నదో హుటాహుటి మోహవిపాక మద్రియు

వృన్నయ నాంచలం బిటు వ్రతసారము గాక తుణుకున వి
చ్చిన్నముగాదు భక్తతలఁజేరిచి నక్షదయఁజూడు మాధవా! 49

అవదవచ్చినప్పుడు దయామయ! శరణంబు చొచ్చితిం
బావర దీనినంచు బహు భంగుల వేడితి దానిదాటి నీ
ప్రాపును వీడి నీ స్మరణఁబాసి కృతఘ్నఁడ నైతి నయ్యయో
పాపిని నక్షమించి కృపఁ బాలనసేయర భక్తపోషకా! 50

కర్మము లున్నఁగాని పాదఁకట్టదు దేహము, దేహమున్న నే
కర్మము లాచరించుట యుగంబెటులంబునో? నాకుఁ జిత్రమం
తర్మనుఁడ౯ మతేకుగడ భాగ్య నెవ్వరులేరు నీవ యీ
కర్మము దేహ మీపయిని గల్గక యుండఁగఁ జేసి పోవరా! 51

ఇమ్మెరు దేవదేవు నుతియించి యనంతర మల్ల శౌకశా
స్త్రీమ్ము యథావిధానముగ భక్తగ సాక్షత ఘృష్ట ధూప దీ
పమ్ము లెసంగఁ బూజ సలుపవనలె నావల శ్రీఘ్నమ్ము హ
స్తమ్మునఁదాల్చి మొక్కిప్రముదమ్మునస్తోత్ర మొనర్పఁగావలె

అక్షర రూప మొది సకలార్థి జనావళి నుద్ధరింపఁ బ్ర
త్యక్షమవైన కృష్ణ పరమాత్మవు భాగవతమ్ము! గ్రంథమా!
ఈక్షితి నిన్నుఁబోలఁ గలఁదెయ్యది లేదు మదీయ సర్వపా
పక్షయముం బొనర్చుమనివట్టితి నిన్ను గరద్వయంబున౯. 53

ఏదయినం బ్రమాదమున నే మొక శ్లోకము దాటిపోవు నే
మో! దళితార్థముం దొలఁగి పోవునో పెద్దలమార్గ! మట్టిచో
సాదృశిఁ జూచుచుండఁగడ యమ్ము! పురాణవరంసమా! భవ
త్పాదములంటి మొక్కి నిను బట్టితి చేత ననుగ్రహింపుమా! 54

ప్రారంభించితి గ్రంథముం జదివి తాత్పర్యాదులందెల్పు నీ
కారుణ్యామృతవృష్టి నాపయిని జిల్కంగావలెన్, విఘ్నముల్
దూరంబందె తొలంగఁజేయవలె, నేదోషంబు లేకుండ నా
పై, రక్షింపవె దాసదాసుండను దేవా! విశ్వ విశ్వంభరా! 55

* యజ్ఞకర్తృ విషయము *

అని వక్త పురాణ కృష్ణులకు నమస్కరించి కూర్చుం
డఁగా సప్తాహ యజ్ఞ కర్త వినయంబున వక్తను బాజించి
వస్త్రభూషణాదుల నలంకరించి. 56

స్వామి! బుధాగ్రణీ! సకల ధర్మాశ్రువిశారద! బోధకత్వ వి
ద్యామహిత ప్రభావనిధి! వ్యాససుత వ్రతిరూప! యంబుభృత్
శ్యామల గాత్రు నుజ్జ్వల కథాసమరత్నముల న్వలార్చి చే
తో మునినాంధకారమును దూరముచేయఁగదయ్య మ్రొక్కెదన్

అనుచు నమస్కరించి వినయంబున వక్త సమీపమంద యుం
డి నియమవంతుడై వినుచు ధర్మము వానికి భోజనాదులం
బనువరియై ఘటించుచును వక్తను వేయివిలోకనంబులం
గనుఁగొను చుండఁగావలయుఁగా దినసప్తకము న్ముదంబునన్

మఱియుఁ గథాంతరాయములుమానుటకై వరియించివంచభూ
సురులను ద్వాదశాక్షర విశిష్ట జపంబులు వారిచే ధృతిం
జరుపఁగఁ జేయుచుండనగు వక్త సప్తదినంబులు మంత్రవశ్య లి
ఙ్గరణిని దైవతాగ్రణులుతద్విజ వశ్యము మంత్రమారయన్ 59
మఱియుం గర్తవినయ త

త్పరుడై భూసురుల వెష్టవ శ్రేష్ఠుల నా

దరమునఁ బూజించి నమ

స్కరించి ముదలఁగొని వినఁగఁజను గ్రంథంబున్. 60

వైరాగ్య సంపన్నులైన వైష్ణవుల వక్త కెదురుగాఁ
గూర్చుండఁ బెట్టి తాఁ గూర్చుండవలయు. 61

వక్త యుత్తరముఖుడైనఁ బ్రబాజ్ఞుఁడు
శ్రోతగావలె వక్త తూర్పు మొగమైన
నపుడు శ్రోత యుదజ్ఞుఁడగుట లెప్పు
యథాయులకు దెస వట్టింపు ఁ లున్నయెడల. 62

అయ్యదియుఁ గాక నొక రహస్యంబు వినుము
దేశకాలాది కోవిదుల్ ఁ దివిరి పూజ్య
పూజకుల మధ్యమున నెప్పు ఁ పూర్వదిశయె
యంద్రు వారెట్లులువవిష్టులైనఁ గూడ. 63

* శ్రోతల విషయము *

ఎవరిని జూడరా దెవరి ఁ నేవిధిఁ బ్రశ్నల వేయరాద యిం
టివో? తనవో? కుమారులవో? నల్లవో? లోకములోనివో? మతే
రివో? విషయంబుల స్మదిస్మరింపఁగరాదు వచింపరాదు వ
క్తవయిపుచూచుచు స్వినఁగఁ ఁ గల్గుఫలంబధికంబుశ్రోతకున్.

ఎల్లివైఁ బిల్లివదెనని ఁ పిల్లి వయిని
నెల్లి వదెనని యెటలేని ఁ వెల్ల నిటనె
త్రవ్విపోయుదుర్ రద్దీకి ఁ రంగమునకు
రాని ముచ్చటలెల్లఁ బురాణమందె. 64

కొడుకులఁ దిట్టిపోయుటలు † గోడలి నాఱడి పెట్టుచుండుటల్
కుడుపున వ్యంజనంబులను † గూరిచి చర్చలు చేయుచుండుటల్
గడుసరి దాసి నెన్నుటలు † కానివి యైనవి యెల్లసంగతుల్
గుడగుడ వాగుచుండుటలు † కోమలులే సభలోన నెవ్వడు? 66

గల గల వాగుచు విన ర

న్యూలనా? విననీయ, రేటికికో వీరటకుం

గులుకుచు వచ్చెద రయ్యెయ్య!

ఫలము పలుకు దేవుఁడెఱుంగు † బాపము వచ్చు. 67

ఇతరులురా స్థలంబొసఁగు † చెవ్వరు నోరు మెదల్చిన న్నమ
స్త్రుతుల నమాన్పుచుంబలు † కెవ్వడువ క్తముఖంబునూచుచు
మతిఁ గత పైసిబెట్టి విను † మానిసి కబ్బు ఫలంబు నెన్నఁగా
శతధృతి చాలఁడేల పలు † సారులు దీనినిగూర్చి చెప్పఁగ. 68

వెనుకఁ జనుదెంచు వారలు

వెనుక నె కూర్చుండ వలయు † విగత రవముగాఁ

జనదు మునుకూరుచుండిన

జనము న్నెట్టుకొని ముందు † చనుట సభలలో. 69

* పురాణ పఠనకాలము *

భాస్కరోదయ మాదిగా † భాగవతము

చదువఁ బూని మూఁడున్నర † జాలు చదువ

నగు గభీర కంఠమున, మధ్యాహ్నమందు

గడియ. లొక రెండు విశ్రాంతివడయ వలయు. 70

అవర సంధ్య యగుడు † నాపి పురాణము

నామకీర్తనం బొసర్ప వలయు

వైష్ణవాగ్రసరులు † ప్రారంభ మొనరింప
నిత్య మధికభక్తి † నివృత్తిల

71

* కథావ్రతుని నియమములు *

కథ వినఁగోరికఃకలవాఁడు భుజియింప
నగు నొక్కమఱి హవిఃప్యాన్న మెలమి;
మల మూత్ర జయమును † గలిగించుఁ గాన ల
ఘ్వాహార మెప్పుడు గుఃఖావహమ్ము;
శక్తి గల్గినవాఁడు † నప్తరాత్రమ్ములు
నుపవసించియె వినఁచుండ వచ్చు;
నది గానియెడలఁ బయః పానమేని స

ర్చిష్మానమే నొసఁగి వినవచ్చు;
వండ్లు తినియైన మఱియొక్కవరి భుజించి
యైన నేది సుఖమొ యుట్టులగు నొనర్పఁ;
గథ వినఁగ విఘ్నమొక్కపు † కలుగవచ్చుఁ
గనుకఁ బస్తుల కన్న భోజనమే మేలు;

72

అవసర జనులకు సప్తాహ వ్రతులకు నే
మమ్ముల వినవయ్య † మాని వర్య !
కథ విన విష్ణు దీక్షా విహీనుల కధి
కార మేమాత్రంబు † గలుగఁ బోదు
బ్రహ్మచర్యము క్రిందఁ † బండుట కథ విన్న
యవల విస్తరికుడు † వివి వలయును;
తైలంబు మధువు ద్విదళమును గూడవు
భావ దుష్టమ్మును † బర్హుషేతముఁ

గడు గరిష్ఠమా నన్నంబుఁ ♦ గుడువఁ జనదు,
వ్యాజమానమ్ములను లోన ♦ వరలు చున్న
శత్రువుల నార్దురం జంపి ♦ శాంత చిత్తుఁ
డై పురాణము విననగు ♦ ననుదినంబు.

73

గురువుల గోవ్రతులను భూ
సురులను వైష్ణవవరులను ♦ శ్రుతులను స్త్రీలకు
ధరణీ నాయకుల మహా
పురుషుల నిందింపరాదు ♦ పో కథవినుచు.

74

పతితులను వ్రాత్యులను రజఃస్వలల సంత్య
జాతులను మ్లేచ్చులను ద్విజ ♦ శత్రువులను
వేదబాహ్యులం గనుఁగొని ♦ విముఖుడగుట
తగును మాటాడరాదు కథా వ్రతుండు.

75

వినయం బుదార మానస
మును ఋజుభావంబు మానఃమును దయ శౌచం
బును సత్యము నెల్లప్పుడు
దసరారంగ వినవలెఁ గథావ్రతి యనఘా !

76

ఇట్టి నియమముల వహించి యీ కథ విన్న
వాని ఫలము చెప్ప ♦ వలయునయ్య !
కోటి యజ్ఞ ఫలము ♦ గోటికే జాల దిం
కేటి కనఘ చరిత ! ♦ మాటలాడ.

77

లన వత్తుడు మోక్షార్థియు
ఘనపాపాత్ముండు రోగ ♦ కలితుండును సి

ర్థనియు దురదృష్టాదును తులు
వినినన్ వాంఛితము లుద్ధ ధ విడి నెఱవేఱున్. 78

కడుపులు పోయెడు నదియుం
గొడుగులు లేనిదియు నొక్క ధ కొడుకున్నది చ
చ్చెడు పిల్లలు గలదియు నె
వ్వుడు పుష్పింపనిది విన్నఁ ధ బోవుఁ గొఱంతల్. 79

* పురాణ శ్రవణానంతర కర్తవ్యము *

ఈమయి నేమముల్ దగ వహించి కధన్విని యేమనాభలు
ద్యావనము న్ముగ్ధింద్ర ! జననాష్టమి నాటి ప్రతంబువోలెదా
నోపికఁ జేయఁగానగు నశ్శినుత్తమమైన ఫలంబు దానిచే
జేవదుఁ జేసి నమ్మకును ధ జేసిన యంత యటాదురేకదా. 80

శక్తిలేని భక్తచంద్రమునకును ను
ద్యావనమున నాగ్రహంబు లేదు
శ్రవణ మాత్రముననె ధ ప్రయతుఁడౌ ; సిహ్వాముఁ
డైన వైష్ణవుని విధాన ననఘ! 81

అపమము నగాహసవన
మునమాప్తముగాఁగ శ్రోత ధ పుష్కలభక్తి
ప్రస్థమర మనస్కుడై య
ర్చనేయవలె వక్తకుం బురారాణ్యునకున్. 82

తులసీ ప్రసాదమును శ్రో
తలకొనఁగంగవలె శంఖ ధ తాళ మృదంగో
ల్లలితమగు నామ కీర్తన
మలరుచుఁ జేయవలె జయ జయారావముతో. 83

దిననత్తకంబు భక్తిమెయి గ్రంథమును ము
ఖ్య శ్రోతవిని విరక్త మతియైన
చో మఱునాఁడు విశుద్ధుడై గీతను
బఠించినం జాలు ♦ వరలుశాంతి;
గోస్తల్లు గాదు వ్రశస్తిగా హోమంబు
సలువంగవలెఁ గర్మ ♦ శాంతి కొఱకు;
మహిత విధిని దశమస్థ వ్రతిశ్లోక
మును వేల్పవలె మధువును ఘృతంబు

పాయసము తిలొన్నాదిక ♦ వరివృతముగ;
నదియుఁగాదో? గాయత్రితో ♦ హవనమాచ
రింపవలె నిజమును విచారింపఁ దన్మ
యమ్ము కాదట భాగవతమృదెల్ల.

84

హోమ కార్యంబు చేయుట కశక్తుండైనఁ
గొలఁది గొప్పలు ఛిద్రములు దలంగ
నశామ్యం బొసంగఁగా ♦ నగు ఫలసిద్ధికై
యదిగాక దోష వ్రహ్మణమునకుఁ
జదువంగ వలె నామ ♦ సాహస్రకముదాన
సకలమ్ము సఫలమా ♦ సన్మనీంద్ర!
స్కంధమ్మునకును నొక్కండుగా ద్వాదశ
బ్రాహ్మణ వరులకు ♦ భక్తితోడ
భక్యభోజ్య చోష్య ♦ పానీయ సహిత మృ
ష్టాన్న మొసఁగి ధేనువైన హేమ

మైన విత్తమైన ♦ నర్పించి వ్రతమును
బూర్తిచేసికొనఁగఁ ♦ బోలునయ్య !

శక్తిగల్గిన ధనశాలి వలత్రయ
మితహేమ హరిని నిర్మిత మొనర్చి
రమ్యాక్షరములతో ♦ వ్రాసిన భాగవ
తగ్రంథము వయిని ♦ గాని నిల్చి
సద్గుణుడైన యాచార్యు నావాహనా
ద్యువచారములఁ బూజఁగొనర సలిపి
వలగొని మ్రొక్కి నిర్మల వస్తుభూషణ
గంధాను లేవన ♦ కలితుఁ జేసి

దక్షిణలతోడఁ గనక హార్యక్ష సహిత
పుస్తకము దాన మొనరించు ♦ పురుషవరుడు
బహుళ పాపములను భవబంధములను
బాసి ముక్తిని బొందు తుల్యబుటయ్య !

86

జగతి ధర్మార్థ కామ మోక్షములు నాల్గు
వడయుటకు సాధనంబు శ్రీ ♦ భాగవతము
ఘన శుభములీయ దీని మించినది లేదు
లేదయీ సంశయం బేమి ♦ లేదు లేదు.

87

అని ససత్కుమారాదులు నారదునికిం జెప్పి యయ్యా!
భాగవతము వలననే భుక్తి ముక్తులు కరతలామలకంబులగును.
నీకు పర్యము వినిపించితి మింకేమి వినవలతువని యడిగిరంచు
సూతుండు శౌనకాదులకుం జెప్పి వెండియు నిట్లనియె. అట్లు

భాగవత మహిమ నుడివి సనక మహర్షులు భుక్తి ముక్తి ప్రదా
యకము సర్వ పాప ప్రహాణకమునగు భాగవతము నేడు దినం
బులలో వినిపించ వా రెల్లరుం బ్రహ్మప్ర చిత్తులై పురుషోత్త
ముని సంస్తుతించిరి. సప్తాహాంతమున భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్యులు
వరిపుష్టి నొంది వరమ తాగుణ్య సంపన్నులై మహోల్లాసం
బునం దాండవించిరి. 88

అప్పుడు నారదముని మెయిఁ

గవ్వం బులకతతి. యెడఁదఁ ♦ గవ్వ ముదము, కన్

గవ్వ ముదశ్రులు, గళముం

గవ్వఁగ గాడ్గద్య, మీ ప్రకారము పలికెన్.

89

మునివరులారా! మీచే

ననుగ్రహింపఁబడితిం గృతార్థుఁడనైతిన్

ఘనసర్వపాపహరణుడు

జనార్దనుడు శౌరి మద్వశం గతుఁడయ్యెన్.

90

వై కుంత పురస్థుఁడగు

శ్రీకృష్ణుడు శ్రవణమున నె ♦ చేపడుఁగానన్

లోకమున సర్వధర్మా

నీకములో శ్రవణమే గణానీయము లెలవన్.

91

అని వైష్ణవోత్తముడైన నారదభగవానుండు ప్రీతుడై
వలుకుచుండ 92

* శ్రీ శుకయోగీంద్రుల సమాగమము *

నేత్రాంచలంబులు ♦ నిండితోల్కాడెడు

ప్రేమామృతంబు వర్షించుచుండ

బహువిశాలంబైన ♦ ఫలభాగమునుండి

బ్రహ్మజేషం బుట్టివడుచుండ

అప్రయత్నముగ జిహ్వా వల్లవాగ్రంబు

శ్రీ భాగవత ముచ్చరించు చుండ

నూగు నూగు మూతిపైఁ గుసినెడి మీస

లెల్లపాయపుం దల్కు ♦ లీచుచుండ

మొలను గ్రమ్మి కావి ♦ పుట్టగోచి వెలుంగఁ

గెంజడలు శిరఃబుడం జెలుంగఁ

గోటి నూర్యకాంతి ♦ గోళగర్భంబుఁ

శుకమహర్షి పొడవు ♦ సూపె నపుడు.

93

జ్ఞాన మహాబ్ధి చంద్రమండలసంయమివర్యుడు వ్యాసమానిసం

తానము పోడశాబ్దములు ♦ దాటని యోగి శుకర్షి రా సము

తానముఞ్చోచితార్చల యథావిధి సల్పి సమస్కరించె వి

ద్యానిధులున్న తత్సభ, యనంతర మాశుకమాని గుట్లనె 94

ఆగమామరద్రువునందు ♦ మాఁగఁ బండి

శుకముఖమ్మున రాలి తత్సద్గుణను దేలి

భాగవత ఫలమ్మిదె చిక్కెఁ ♦ బట్టు విడక

త్రావుఁడా ! తద్రసముసారె ♦ రసికులార !

95

వరపుస్తంబు లవేల? భాగవత ముద్భాసింప నిర్వాణమా

వరధర్మంబిది తెల్పు వస్తువొ త్రితాపచ్ఛేది మేలిచ్చును

త్సరశూన్యాళిక దీనివాస్తవము వేద్యంబా, నిమేషాన నీ
శ్వరు బంధించరె దీనివిన్న సుకృతుల్ ♦ స్వాంతంబునన్నారదా.

భుషోవైష్ణవ పాళి మూలధనమీ ♦ పున్నెంపుబొత్తమ్ము శ
స్తపిధిం బారమహంస్యమైన విమల ♦ జ్ఞానమ్ము గీర్తించు, జ్ఞా
నవిరాగ సిరభక్తి సమ్మిళితమా ♦ నైష్కర్మ్యముం దెట్లు, దీ
నివిచారించి వరించిన న్వినిన వానిస్మక్తి పెండ్లాడెడిది. 97

నాకమందుఁ గైలాసంబు ♦ నందు సత్య
మందు వైకుంఠమందు లేదయ్య యిట్టి
రసము తనిపు దీఱంగను ♦ ద్రావుడయ్య
వదల వలదించుక యు భాగ్య ♦ వంతులార ! 98

అని శ్రీ బాదరాయణి గ్రంథప్రశంస చేయుచుండ. 99

* భగవానుడు ప్రత్యక్షమగుట *

చదులుపై నెచటనో ♦ చాల దవ్వుగిగ్గు
వరవఁ జొచ్చె దెసలఁ ♦ దఱిమినట్లు
లంతలో మృదు శారదాబ్దులునా వెల్ల
నగు వెలుంగు గుమి ♦ యచటఁ దోనె
నంతలో నొకరిక్క ♦ యవనిపైఁ బడుచున్న
యట్లు తభుక్కున ♦ నలమెఁ గాంతి
యంతలో బహుకోటు ♦ లాదిత్య మండలం
బులు ధరఁ బడుచున్న ♦ పోల్కినుండె.

అంతలో గరుడారూఢుఁడైన విభుఁడు
ఫాల్గునోద్భవ వ్రహ్మాద ♦ బలి ముఖాత్మ

భక్తజన పరీవృత్తుడై సభాస్థలమున
నుట్టివడియెఁ గన్నులు మిఱుమిట్టులు గొన.

100

సనకాది మునిచతు ధ్యాయ మొంహారులు నెట్లు
కొనుచు లేచిరి నింగిఁ ధ గనుచునుండి
తన మహతీ విపంచిని దంతితెగఁ ద్రొక్కు
చునె లేచె మెడ యెత్తు ధ కొని సురర్వి
గాలిపటము రీతిగా ఆఱిప్పుమని లేచె
జోడించి చేతులు ధ శుకమహర్షి
జయజయ రావంబు ధ సలుపుచు భృగుముఖ్య
సంయముల్ లేచిరి ధ సరుదుకొనుచు

ఇంకఁ గొందఱు కనుతెప్ప ధ లెత్తరైరి
యింకఁ గొందఱే మిదియని ధ యెత్తిరి తల
లింకఁ గొందఱు వా విచ్చి ధ రెటులొ కనుచు
సభఁ గలకలధ్వనుల్ పుట్టె ధ ఊణములోన.

101

చదువుటలోన దొసంగేడియొ వచ్చి
యడిచెరా నెత్తి యంతచనియె నొక్క
డంత గ్రంథమునకు ధ శాంతిచేయక యున్న
నట్టిట్లు గాదురా ధ యనియె నొక్కఁ
డిన్నిరోజుల నుండి ధ యీశు పేరెత్తరై
రతఁడు కోపింపఁడా? ధ యనియె నొక్కఁడు
శ్రుతుల మించెను భాగవతమన్న యవచార
మంతంబు సూపదే ధ యనియె నొక్కఁడు

ఒకఁడు పఱచెఁగఁమండ లూఁదకము చింద
నొకఁడు దూఁకె మృగాజిన † మూడుచుండ
నొకఁడు దండమన్యునికిఁ గొట్టుకొన నడిచె
సభఁ గలకలధ్వనుల్ పుట్టె † క్షణములోన. 102

అంత నారదముని యొక్క † గంతువైచి
హరిపదాంభోదుహములకు † సధికభక్తిఁ
బూజలొనరించి యానందమునను నృత్య
మాడఁజొచ్చెను బరవశుండౌచుమింట. 103

అంత బ్రహ్మాదిదేవత లాకసంబున నిలిచి చూచు
చుండఁగా. 104

* కాయాధవుఁడు తాళఁగతి చూపుచుండంగ
నుద్ధవాఖ్యుఁడు కాంక్ష్యమూనుచుండ
నారదముని మహాతీరావ మెలయింప
దైవతాధిపతి మృదంగమంద
నర్జునుండు స్వరంబులంది రాగముదీయ
మఱి సనకాది కుమారకులును
జయజయధ్వాన మిశ్రముగఁ గీర్తనపాడ
నురుచిర రచనలు † శోభిలంగ
వ్యాసనందనుండు † స్వామి సన్నిధియందు
భావమెల్ల విశదపఱచి నుడువ
నానడుమను భక్తిక్షాన విరాగులఁ
గూడి మివల నృత్యమాడఁజొచ్చె. 105

తరువోజ॥ జయజయ క్రూర నిశాట సంహార!
 జయజయ నీరద ధృత్యమలాకార!
 జయజయ కౌస్తుభాంఠి చర్మపుష్పపాక్ష!
 జయజయ మందహాసస్ఫుటవీక్ష!
 జయజయ భక్త రక్షాకేళిలోల!
 జయజయ వేదాంత ధ్వజాంశీల!
 జయజయ కరుణా ప్రసన్నాస్యవదన!
 జయజయ వైకుంఠ ధ్వజాంశీల!

106

అని యీ క్రూర-బున బృంద గానంబొసరింప శ్రీహరి
 ప్రసాదమేదురావహానంబులు హరియఁ గుమారులారా!
 సంప్రీతుడనైతి అభీష్టంబు నోసకొనుఁడని సనకాదు తొడలఁ
 గేలు పాదుకొల్పి దామోదరా! “సంతాపంబుఁ దమరిట్లు
 ప్రసన్నులగు గావలయు”నన వల్లెయని స్వామి తిరోహితుం
 డయ్యె

107

అంతట నారదుండు సనకాదుల పాదమాలంటిమొక్కి యీ
 చెంత వెనున్న వ్యాససుతుఁ ధిస్మిపదంబుల వ్రాలి తక్కు నీ
 ముతుల మౌనులం గొలిచి ధిస్మిపదంబుల బొనరించి శింసల
 త్యంత మొనర్చె నేరయినంత్యమునం బ్రియమాడఁగావలెన్.

అంత వెల్లగు నానాదమున నామకీర్తన మొనర్చుచుఁ
 దమతమ యిరవుల కరిగిరి, అని సూతుండు చెప్పి మఱియు
 నిట్లనియె.

109

శుకముని నాయకుండు తన ధిస్మిపదంబుల భాగవతంబునందు భ
 క్తికి మఱి యామెపుత్రులకుఁ గేహములిచ్చి యనుగ్రహించి ర

క్షుక్కుడయి మించెగావున నెఱకాంచనచేలుడు తత్పురాణ సే
వకులగు వైష్ణవోత్తమాలస్వాంతములం జూరఁబాటివెల్లెడిన్.

దైన్యదారిద్ర్య రుగ్వహ్ని ♦ దాహితులను

మాంకుకోగ్ర పిశాచికా ♦ మర్రితులను

బహుళ సంసార వార్ధి నిఱపాతితులను

గాతునని భాగవత మదే ♦ గర్జిలెడిని.

111

సూతుఁడు భాగవత సప్తాహము లెప్పుడు జరిగినది చెప్పట.

అని సూతుండన శౌంకుం డడిగె దేవా! దేవరాతుంగనుం

గొని వ్యాసాత్మజుఁ డెప్పుడీని నుడివెన్? ♦ గోకర్ణుడేనాఁడు దీ

నిని పిన్నిచెను ధుంధుకారి, కవలన్ ♦ శ్రీ నారదుండు నివృన్

సనకాదుల్ విసిపించి రెవ్వడిది ♦ నా సందేహముందీర్పవే! 112

అనిన సూత పారాణికుం డిట్లనియె.

113

హరిచన్న ముప్పు దేండ్లకు

సరసంబగు భాగవతము ♦ శ్రావణ నవమిన్

దొరఁకొని శ్రీ శుకమహాని

శ్వరుఁడు పరీక్షిన్నప్పాలు ♦ వరుసకు నుడివెన్.

114

ఆవిభుఁ డరిగిన నీకలి

లోవర్షశతద్వయంబు ♦ మోగ ననుజుఁ డెం

తేవిన గోకర్ణుండు

న్వావిరి నామాథ శుద్ధ ♦ నవమి వచించెన్.

115

అప్పాఱుఁడు చన్నపిదప

మువ్పది యేండ్లకును బ్రహ్మ ♦ పుత్రులు దీనిం

జెప్పిరి నారదుఁడ కొగి

స్తవ్యక కార్తిక శుద్ధ ధి నవమి మొదలుగఁ. 116

శౌనక మునింద్రా! నీ యడిగినది నుడివితి, కలిలో
భవరోగ వినాశిని భాగవత వార్తయే. 117

కలుష సమూహ మొక్కపరి ధి కాలించివేయును భక్తిదేవి లీ
ల లనుభవింపఁజేయుఁ, గమఃలాపతికిం బ్రయమైన, దింకఁగే
వలతను గూడనిచ్చు, ధరఃపర్తిలునో జనులార! తీర్థయా
త్రల కనియేలద్రిమ్మరఁగఁద్రావుఁడభాగవతామృతాంబువుల్.

తనభటు లుగ్రపాశములు ధి దాలించి నేలకు డిగ్గుచుండఁగాఁ
గని యమఁ డిట్లువల్కునఁట ధి క్రన్ననవారలకర్ణమూల మం
దనయము మీరుపోవలద ధి యచ్యుత గాథలవించు మత్తు లా
ననఘులచెంత కేవ్రభుఁడ ధి నయ్యతదన్యులకే యటంచొగి.

సారమ్ము లేని సంసారమ్ము నందు దు

ర్విషయ విషంబెక్కి ధి వికల చిత్తు

లైన యో లోకు లాఠిరా! క్షణార్థంబైన

జ్ఞేమార్థమై యిదే ధి శ్రీశుకోక్త

గాథామృత రసంబు ధి కడుపుల నిండఁ ద్రా

వరయా యిటేల కావధము వట్టి

కుత్సిత గాథల ధి కొఱకుఁ బోయెదరు కా

లమ్మెల్ల యకట! వ్యర్థమ్ము గాదె?

ఏల సందియము పరీక్షిస్తూపాలుండు

గాథ చెవులు సోకఁ ధి గాన ముక్తి

వడసెఁ బ్రబలసాక్షి * వాఁడ ముంజెయి కంక
ణమున కద్దమేల * నుమతులార!

120

కంఠేరుడైన గడును
తక్కుత శుకేరిత కథా నుధా సారమ్ముం
గంఠస్థము చేసిన వై
కుంఠమ్మున కలఁడు ప్రభువగు న్నిక్కముగఁ.

121

అమలంబుం బరమాతి గుహ్య మురు సిద్ధాంత చ్చటానుక్రసి
ద్ధము విప్పించితి నర్థి సర్వవిధ శాస్త్రమ్ముల్ విలోకించి పూ
ర్ణముగా, దీనికి మిన్న లేదు ధరలోనఁ ద్వాదశస్కంధ సా
రము నింతైనను ద్రావుఁడపరగుఖార్థంబో మనుష్యాగ్రణుల్.

దీని నెవండు వైష్ణవ నుధీ తరికిన్వినిపించు చుండునో?
దీని నెవండు నేమముగఁ * దీయని భక్తిని నాలకించునో?
యానరవర్యుఁ డాత్మవిధి * నాదటఁజేయు ఫలంబుఁ బొందెడి
న్యాసమిలఁ యథార్థ కథనంబున కన్న నసాధ్య కార్యముల్.

అని శ్రీ నూత పౌరాణికాగ్రేసరుండు శౌనకాది మహా
ర్షులకు శ్రీ భాగవత మహిమమును బ్రబోధించెను.

124

చెలఁగి వికృతి వత్సర మార్గ * శీర్ష కృష్ణ
నవమి నిశిని సంకల్పించి * నాఁడ దశమ
మొదలిడితి వ్రాయ నొక మాసమునకె పూర్తి
గా రచింపించె స్వామి భాగవత మహిమ.

125

మంగళము జగత్పతిగఁ
మంగళము చరాచరైక * మంజుల గతిగఁ

అ డ వి పు వ్వు లు

అన్యవదేశములలో నీతిరత్నములు పొదగఁబడినవి.

వెల 1-0-0

రా మ దా సు

ఇది చక్కని విమర్శగ్రంథము.

వెల 1-0-0

శ్రీమః

సతము

ఏకాదశ ద్వాదశ ప

బ్రతుము అచ్చునుచున్న

వలయువారు గ్రంథకర్తకువాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

అ డ్ర సు :

మిన్ని కం టి గు రు నా థ శ ర్మ
బ్రాడీపేట 5-వ లైను, ఆరండల్ పేట పో;

గుం టూ రు.

మంగళ మఖిలోన్న తిక్తి

మంగళము హరిహరనాథ ✦ మహితాకృతిక్తి. 126

స్వర్ణత్వ కృరిధానాదీప్త జతరాం ✦ చత్సర్వ ధాత్రండ సం
పూర్ణా కీర్ణ పవిత్ర నిర్మలయశః ✦ పూరా మహోదార క్షీ
రాణ్ణోరాశి మహీధ్ర సంతత నివాసా ! వాసవాజ్ఞాసనా
భ్యైర్దైశ్వర్య విచిత్ర చర్య బుధ కాఃర్యాధ్యగృహీతాకృతీ !

నిష్కల వసుధా జల శో

చిష్కేశ మరున్నభో విశృత్వర వీర్యా

విష్కృత సత్తాస్ఫుర్తీ !

విష్కర వృషభాధిపాంస ✦ విష్మతి విలోలా ! 128

మాలిః ! వినయ దమరపాలా ! ✦ వేదమార్గానుకూలా !

దనుజమద విభంగా ! ✦ తార్క్యగోరాత్తురంగా !

మునిజననుతపాదా ! ✦ బోధలీలావినోదా !

జనకగిరికులేశా ! ✦ పద్మవిశ్వవ్రకాశా ! 129

ఇది శ్రీ భగవదనుగ్రహలబ్ధ కవితా చరిత్ర శ్రీవత్ససగోత్రపవిత్ర

మిన్నికంటి వంశాంబుధి తారాకళిత్ర పేరనామాత్యపాత్ర

కుబ్జమాంబా లక్ష్మణమంత్రిపుత్ర ఉభయభాషావ్రవీణ

వేదాంతపారీణ గురు నాథ శర్మ ప్రణీతంబైన

శ్రీ భాగవత మహిమము వస్తాధ్యాయము

సర్వము సంపూర్ణము.

హరిహరనాథార్చనము.

—❦—

శ్రీ మద్భాగవత తైత్తిరీయము

శుద్ధ పత్రము

పేజీ - బంధి.

తప్ప.

4 - 18	అరేయి	అరేయి
8 - 2	భూతము	భూతము
10 - 22	సీంద్రులు	సీంద్రులు
14 - 2	వ్రేసాలు	వ్రేసాల
16 - 4	య్యవ	య్యవ
18 - 2	యచ్చట	యచ్చట
4	వచ్చితినియ్య బ్రహ్మముషివర్య	వచ్చితి నింతకుఁ దేటికొనర
30 - 8	నెవ్వండెవఁ	నుక్కిండెవఁడు
38 - 3	వ్యక్తులకుఁ గష్టసుఖములు	వ్యక్తుల జరనిదుర తొలఁగు
4	భక్తి వలనఁ గలుగు	భక్తియు నెలమిఁ గను
41 - 19	భక్తి నారద సమాగమం	కుమార నారద సంవాదం
43 - 10	ఎచటి	ఎచట
50 - 22	గాడ్డ	గాడ్డ
67 - 5	అరసివాడ నీదు ప్రారభ	కాంచివాడ నీదు గతకర్మ
70 - 14	యఁ	యనఁ
98 - 14	బట్టెనొకతె	బట్టియుండె
106 - 20	టురువు	టురువు
107 - 1	నిర్భం	నిర్భం
109 - 5	స్కంధమునఁబడు	స్కంధమునఁ బడి యధ్యా యములను దృఢియస్కంధ మానం బడు
110 - 7	ధర్మ	ధర్మ
120 - 22	ఠాట	ఠాట
128 - 6	తాండవింప	తనరునుండ
16	పొందిరే	పొందిరే
135 - 19	గడచిన	గడచిన

